

Vlaams
Parlement

stuk **147** (2014-2015) – Nr. 1
ingediend op 24 oktober 2014 (2014-2015)

Beleidsnota

Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking

2014-2019

ingediend door de heer Geert Bourgeois,
minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed

Een beleidsnota geeft de grote strategische keuzen en opties van het beleid voor de duur van de regeerperiode weer. De nota is de weergave van de visie van de functioneel bevoegde minister en vormt de basis van een debat in het Vlaams Parlement. In voorkomend geval zullen de uitvoeringsmaatregelen, daar waar nodig, ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering of het Vlaams Parlement worden voorgelegd.

INHOUD

Inhoudstafel	3
Lijst met afkortingen	6
Managementsamenvatting	7
I. INLEIDING	8
II. OMGEVINGSANALYSE	9
1. Internationale ontwikkelingen	9
2. Complexe uitdagingen voor de Europese Unie	12
3. Vlaams buitenlands beleid: stand van zaken en uitdagingen.....	14
III. UITGANGSPUNTEN	19
IV. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN	20
1. De belangen van de Vlaamse samenleving worden internationaal goed behartigd	20
1.1 Vlaanderen maakt deel uit van een slagkrachtige EU.....	20
1.1.1 Opties voor een slagkrachtige EU articuleren en verdedigen	20
1.1.2 Een Europese reflex creëren.....	21
1.1.3 De structurele interactie tussen de Vlaamse en de Europese instellingen verhogen.....	21
1.1.4 De Europese regelgeving correct en snel omzetten	22
1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden	22
1.3 Vlaanderen is gericht aanwezig in multilaterale organisaties.....	24
2. Vlaanderen heeft een sterke(re) internationale reputatie die ons beter vooruit helpt.....	25
2.1 Vlaanderen is gekend als sterke en innovatieve economie.....	25
2.2 Vlaanderen is erkend als logistieke toegangspoort tot Europa.....	26
2.3 Vlaanderen staat te boek als een top toeristische bestemming	26
2.4 Vlaanderen is synoniem voor state of the art	26
2.5 Vlaanderen geldt als place to be voor onderwijs en wetenschap...	27
2.6 Expats in binnen- en buitenland zijn geïnspireerd door Vlaanderen	27
3. De Vlaamse economie staat in een sterke concurrentiepositie door internationalisering	28
3.1 Vlaanderen is wereldwijd nog prominenter gepositioneerd als sterke en innovatieve economie	28
3.1.1 Eén strategie voor internationalisering van de Vlaamse economie.....	28
3.1.2 Vlaanderen gericht positioneren als investeringslocatie.....	29
3.1.3 Het Vlaamse economische diplomatieke netwerk versterken	29
3.1.4 Vlaanderen op de kaart zetten via missies en wereldevementen.....	30
3.2 Internationalisering staat nog meer centraal in de groeistrategie van bedrijven en clusters	30

3.2.1 Ondernemingen sensibiliseren voor internationalisering	30
3.2.2 Speerpuntclusters sterke internationale spelers maken	30
3.3 Een meer gerichte internationalisering versterkt het economische weefsel in Vlaanderen.....	31
3.3.1 Vlaamse bedrijven ondersteunen om sneller en duurzamer nieuwe markten te veroveren	31
3.3.2 Vlaamse bedrijven stimuleren om meer actief te zijn in opkomende economieën	33
3.3.3 Een vlotte toegang tot financiering van internationaal ondernemen voor zien.....	33
3.3.4 Meer buitenlandse directe investeringen binnenhalen	34
3.3.5 Een investeringsvriendelijk ecosysteem creëren	36
3.4 Een vrijere en eerlijkere internationale handel is gunstig voor de Vlaamse economie	38
3.4.1 Werken aan toegankelijker buitenlandse markten	38
3.4.2 Vlaamse investeringen in het buitenland beschermen.....	39
3.5 De internationale bereikbaarheid van Vlaanderen verzekert de concurrentiepositie van de Vlaamse economie.....	40
4. Vlaanderen draagt ertoe bij dat de internationale armoede verder afneemt	40
4.1 De Vlaamse samenwerking blijft geconcentreerd op de partnerlanden in Zuidelijk Afrika	40
4.1.1 Waardig werk creëren via KMMO-ontwikkeling in Zuid-Afrika	41
4.1.2 Het recht op gezondheidszorg realiseren in Mozambique.....	42
4.1.3 Bijdragen tot een performant landbouwbeleid en het recht op voedselzekerheid in Malawi	42
4.2 We spelen permanent in op belangrijke trends en evoluties in Zuidelijk Afrika	43
4.2.1 Onze inspanningen in lijn brengen met de mondiale post-2015 agenda	43
4.2.2 Flankerende initiatieven ondersteunen in de regio Zuidelijk Afrika	43
4.2.3 Samenwerken met de private sector in domeinen relevant voor ontwikkeling.....	44
4.3 Vlaanderen leeft internationale verbintenissen inzake internationale klimaatbijstand na.....	45
4.3.1 Versterken van lokale veerkracht voor klimaatverandering ..	46
4.3.2 Verkennen van mogelijkheden tot privaat-publieke samenwerking	46
4.4 Vlaanderen schakelt zich in de internationale armoede-agenda in	46
4.4.1 Verhogen van de effectiviteit van de hulp	47
4.4.2 Realiseren van een integrale noodhulpbenadering.....	47

4.4.3 Versterken van het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking	47
5. We werken mee aan een democratischere en rechtvaardigere wereld .	48
5.1 Vlaanderen streeft naar een betere naleving van de rechten van de mens wereldwijd	48
5.2 De herdenking van de Eerste Wereldoorlog versterkt de vredesgedachte.....	49
5.3 Vlaanderen draagt zijn expertise uit inzake trauma en transformatie	49
5.4 Good governance is een rode draad door de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking.....	49
5.5 Bedrijven ondernemen duurzaam en 'maatschappelijk verantwoord' in het buitenland	50
5.6 Er is respect voor arbeids- en milieunormen	50
5.7 Vlaanderen voert een verantwoord(elijk) vergunningsbeleid voor handel in strategische goederen.....	50
5.7.1 Verdere praktische uitvoering van het Wapenhandeldecreet	51
5.7.2 Blijvend inzetten op outreach.....	51
5.7.3 Verkorten van de doorlooptijd van de dossiers	51
5.7.4 Bijdragen aan de promotie van het VN-Wapenhandelverdrag en van een wereldwijde gelijkschakeling van regelgeving....	51
5.7.5 Mee waken over het respecteren van internationale afspraken rond sanctieregimes	51
5.7.6 Meewerken aan het samenwerkingsakkoord inzake nucleaire export	51
V. EEN EFFICIËNTE EN KWALITEITSVOLLE ORGANISATIE DIE BIJDRAAGT TOT HET BEHALEN VAN DE DOELSTELLINGEN	52
1. De entiteiten van het beleidsdomein focussen op de kerntaken en werken efficiënt samen	52
2. Het departement iV wordt een volwaardig ministerie van Buitenlandse Zaken.....	52
3. De Vlaamse vertegenwoordigingen functioneren effectief en efficiënt .	53
4. De subsidies die we verlenen zijn maximaal afgestemd op de doelstellingen	54
4.1 Principes als kader voor subsidies aan multilaterale organisaties .	54
4.2 Organisatie van de begroting ontwikkelingssamenwerking in lijn met de realiteit in het Zuiden	54
5. Er is een optimale intra-federale samenwerking met respect voor ieders bevoegdheden	55
Bijlage 1: Regelgevingsagenda.....	57
Bijlage 2: Structuur begroting beleidsdomein internationaal Vlaanderen	68
Bijlage 3: Structuur beleidsdomein internationaal Vlaanderen.....	72
Bijlage 4: Vlaamse vertegenwoordigingen in het buitenland	73
Bijlage 5: Lijst van engagementen in het hoofdstuk 'Buitenland en ontwikkelingssamenwerking' van het Regeerakkoord 2014-2019	80

Lijst met afkortingen

AAVR	Algemeen Afgevaardigde van de Vlaamse Regering
AO	Agentschap Ondernemen
ASEAN	Associatie van Zuidoost-Aziatische Naties (<i>Association of Southeast Asian Nations</i>)
BBP	Bruto Binnenlands Product
BLEU	Belgisch-Luxemburgse Economische Unie
BRIC	Brazilië, Rusland, India en China
BRICS	Brazilië, Rusland, India, China, Zuid-Afrika
EU	Europese Unie
FIT	<i>Flanders Investment & Trade</i> (Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen)
FOD	Federale overheidsdienst
IAO	Internationale Arbeidsorganisatie
ICBB	Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid
iV	internationaal Vlaanderen
IMF	Internationaal Monetair Fonds (<i>International Monetary Fund</i>)
IWT	Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie
KMO	Kleine en Middelgrote Onderneming
KMMO	Kleine, Micro en Middelgrote Onderneming
MFK	Meerjarig Financieel Kader
NGO	Niet-gouvernementele organisatie
ODA	Officiële ontwikkelingshulp (<i>Official Development Assistance</i>)
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
SOIA	Strategisch Overlegorgaan voor Internationale Aangelegenheden
SWOT	sterkte-zwakte analyse (<i>Strengths, Weaknesses, Opportunities & Threats</i>)
TA	Technologieattaché
VK	Verenigd Koninkrijk
VS	Verenigde Staten
UNCTAD	VN-Conferentie over Handel en Ontwikkeling (<i>UN Conference on Trade and Development</i>)
UNESCO	VN-Organisatie voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (<i>UN Educational, Scientific and Cultural Organization</i>)
VAIS	Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking
VLEV	Vlaams Economisch Vertegenwoordiger
vleva	Vlaams-Europees Verbindingsagentschap
VN	Verenigde Naties
WGO	Wereldgezondheidsorganisatie (<i>World Health Organization</i>)
WOI	Wereldoorlog I
WTO	Wereldhandelsorganisatie (<i>World Trade Organization</i>)

MANAGEMENTSAMENVATTING

Ik stel vijf strategische doelstellingen voorop om te komen tot een sterk en ambitieus buitenlands beleid, waarmee we Vlaanderen verbinden met het buitenland:

1. De belangen van de Vlaamse samenleving worden internationaal goed behartigd

Het is een kerntaak van het Vlaams buitenlands beleid om onze belangen internationaal te behartigen. De belangrijkste hefboom daartoe is de EU. Vlaanderen heeft alle belang bij een Unie die slagkrachtig is en rekening houdt met de Vlaamse aandachtspunten. We willen ook goede relaties met buitenlandse overheden, binnen en buiten de EU, in functie van de belangenbehartiging. De samenwerking met onze buurlanden is prioritair. We werken actief samen in de voor ons relevante multilaterale organisaties.

2. Vlaanderen heeft een sterke(re) internationale reputatie die ons ook beter vooruit helpt

De ervaringen die internationale gasten en expats opdoen over en in Vlaanderen dienen het beeld van Vlaanderen als state of the art te versterken. We zetten naast de traditionele politieke diplomatie ook economische, culturele, academische en publieksdiplomatie in als belangrijke instrumenten om onze troeven in het buitenland op de kaart te zetten.

3. De Vlaamse economie staat in een sterke concurrentiepositie door internationalisering

Internationalisering van de Vlaamse economie is een absolute prioriteit van het Vlaams buitenlands beleid. Via één strategie en een sterker netwerk in het buitenland zetten we Vlaanderen als sterke en innovatieve economie op de wereldkaart. Vlaamse bedrijven moeten internationalisering nog meer zien als dé manier om duurzaam te groeien. Een doelgroepenbeleid zal bedrijven sneller op nieuwe markten helpen. We zoeken actief naar buitenlandse investeerders om speerpuntclusters te doen groeien. We bouwen ook aan beter ecosysteem en instrumentarium voor buitenlandse investeerders, zodat ze kiezen voor Vlaanderen, hier hun activiteiten uitbreiden én in Vlaanderen blijven. Een vrijere en eerlijkere internationale handel draagt bij tot verdere internationalisering.

4. Vlaanderen draagt ertoe bij dat de internationale armoede verder afneemt

Vlaanderen wil actief bijdragen tot het behalen van de 0,7-norm voor ontwikkelingssamenwerking. Daarbij richten we het beleid op het nieuwe mondiaal kader voor duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding. Dat kader zal de Millennium-Ontwikkelingsdoelen na 2015 opvolgen. Om haar effectiviteit verder te verhogen, streeft de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking naar maximaal één sector per partnerland. Tenslotte dragen we bij tot een goed begrip van de Noord-Zuid-kloof door middel van draagvlakversterking voor ontwikkelingshulp.

5. We werken mee aan een democratischere en rechtvaardigere wereld

De Vlaamse Regering ziet een taak voor zichzelf weggelegd op het vlak van het bevorderen van de mensenrechten en van de promotie van goed bestuur, democratie en duurzaam en verantwoord ondernemen. Ze voert ook een verantwoord(elijk) vergunningsbeleid voor de handel in strategische goederen. We versterken de vredesgedachte door de herdenking van de Eerste Wereldoorlog en dragen onze expertise uit inzake trauma en transformatie.

I. INLEIDING

Vertrouwen, verbinden, vooruitgaan: dat is ons motto voor de volgende vijf jaar. We moeten stevig in onze schoenen staan, want de komende periode zal tegelijk moeilijk en uitdagend zijn. Moeilijk omdat we nog worstelen met de gevolgen van de financieel-economische crisis en omdat de budgettaire ruimte om aan beleid te doen beperkt is. Maar de komende periode zal ook uitdagend zijn. Om onze welvaart duurzaam te doen groeien, hebben we nood aan een bloeiend ondernemingsklimaat en moeten we een impuls geven aan de economie. Internationalisering blijft de motor van onze economie.

De Vlaamse samenleving is open en richt haar blik op de wereld. Met onze open economie zijn we ook meer dan andere landen en regio's afhankelijk van de internationale omgeving en van internationale ontwikkelingen. Om vooruit te gaan, moet Vlaanderen meer dan ooit verbonden zijn met het buitenland. Daarom zal ik een ambitieus Vlaams buitenlands beleid voeren, waarmee we sterk en zelfbewust in deze wereld staan.

Voor het Vlaams buitenlands beleid stel ik vijf strategische doelstellingen voorop, gefocust op (1) internationale belangenbehartiging; (2) onze internationale reputatie; (3) de concurrentiepositie van de Vlaamse economie; (4) internationale solidariteit; en (5) inspanningen voor een democratische en rechtvaardige wereld.

Internationalisering van de Vlaamse economie is een absolute prioriteit van het Vlaams buitenlands beleid. Willen we onze toekomstige welvaart verzekeren, dan moeten we de concurrentiepositie van Vlaanderen nu versterken. In deze geglobaliseerde wereld is het bovendien essentieel om onze belangen voluit te verdedigen en onze troeven krachtig uit te spelen op het internationale niveau. Ik hecht veel belang aan internationale solidariteit, duurzame ontwikkeling en mensenrechten. Via de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking willen we ertoe bijdragen dat de internationale armoede verder afneemt. We zullen ook onze bijdrage leveren tot een meer democratisch en vreedzaam wereldsysteem.

Om deze strategische doelstellingen te behalen reken ik op een efficiënte en kwaliteitsvolle organisatie. Ik bouw het departement internationaal Vlaanderen uit tot een volwaardig Vlaams ministerie van Buitenlandse Zaken. Het agentschap Flanders Investment & Trade verstevigen we als centrale actor voor de internationalisering van de Vlaamse economie. Ik kijk ook uit naar een vlotte en constructieve samenwerking met alle andere betrokken actoren, om samen met hen werk te maken van een ambitieus buitenlands beleid dat Vlaanderen onlosmakelijk verbindt met het buitenland.

Geert Bourgeois

Minister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en
Onroerend Erfgoed

II. OMGEVINGSANALYSE

Als welvarende Europese regio ondervindt Vlaanderen een sterke internationale invloed. We houden onze blik daarom gericht op de wereld. De internationale omgeving verandert continu. In wat volgt komen eerst actuele internationale en Europese ontwikkelingen aan bod. Daarna ligt de focus op de uitdagingen voor het Vlaams buitenlands beleid.

1. Internationale ontwikkelingen

Internationale politiek

De wereld van vandaag staat voor een aantal grote uitdagingen. Op het niveau van de wereldregio's is er de aanpak van de financieel-economische crisis en de gevolgen ervan, de toenemende invloed van China, de zoektocht naar duurzame groei en de strijd tegen corruptie. In 2014 brak in West-Afrika het erg dodelijke ebolavirus opnieuw uit. De VN volgt de situatie nauw op, aangezien het de stabiliteit van de regio kan aantasten.

In het Midden-Oosten en Noord-Afrika is de situatie nog zeer gespannen. De Jasmijnrevolutie in Tunesië in 2010 gaf het startschot voor de Arabische lente, maar de regimewissels in de regio lijken voorlopig niet zozeer democratisering te hebben gebracht, dan wel toenemende rivaliteit in de regio, desintegratie en burgeroorlogen. In juni 2014 riep de extremistische beweging ISIS (Islamitische Staat in Irak en Syrië) een islamitisch kalifaat uit onder de naam IS (Islamitische Staat). IS is een gewelddadig offensief gestart in Irak, en ook in omliggende Arabische landen, dat momenteel nog geen einde kent. Het conflict tussen Israël en Palestina duurt voort.

Het afgelopen jaar werd de internationale politiek ook beheerst door de crisis in Oekraïne. Daar werd de Krim op basis van een internationaal niet-erkend referendum geannexeerd door Rusland. De situatie in Oekraïne wordt door de EU nauwgezet opgevolgd. De Europese energieafhankelijkheid van Rusland is een niet te onderschatten factor. Vlaanderen heeft diverse handelsbelangen in Oekraïne en Rusland, en volgt daarom de situatie op de voet op.

De ontwikkelingen in Oekraïne en de spanningen met Rusland zorgden ervoor dat de architectuur van de multilaterale samenwerking opnieuw onder druk kwam te staan. De G8 werd weer de G7 – zonder Rusland. Met de crisis in Oekraïne lijkt een nieuwe tweedeling in het internationaal systeem tussen het Westen en Rusland te zijn ontstaan en dreigen ook de G7 en de BRICS opnieuw meer tegenover elkaar te komen staan. De verschuiving in de mondiale machtsverhoudingen zet zich voort. De positie van de gevestigde industrielanden verzwakt ten voordele van die van de opkomende machten.

De multilaterale samenwerking verloopt vaak moeizaam. Staten geraken het moeilijk eens over de aanpak van complexe internationale vraagstukken, zoals handel, ontwikkeling, klimaat en energie. Af en toe kan er een succes opgetekend worden. Zo keurde de Algemene Vergadering van de VN in 2013 het Wapenhandelverdrag goed. Daardoor liggen er voor het eerst internationale regels vast waarmee staten rekening moeten houden als ze wapens en militair materieel verhandelen.

Eind 2013 kreeg de WTO een duwtje in de rug met een eerste akkoord in jaren over enkele belangrijke elementen van de Doha Ontwikkelingsronde. Het vertrouwen in het multilaterale handelssysteem werd daarmee enigszins versterkt, maar zeker niet voldoende voor euforie. De VS en de EU sluiten nog

steeds meer regionale en bilaterale vrijhandelsakkoorden, waardoor de 'spaghettikom'¹ van vrijhandelsakkoorden ingewikkelder wordt. Momenteel onderhandelt de EU over vrijhandelsverdragen met onder meer de VS en Canada. Het toekomstige Europees-Amerikaanse handelsverdrag is potentieel het grootste bilaterale vrijhandelsakkoord ooit. De impact van het Europees-Amerikaanse handelsverdrag op de Vlaamse, Europese en Amerikaanse economie is niet gering. Vlaanderen heeft vele offensieve belangen in het dossier, maar moet ook waken over haar defensieve belangen.

De wereldeconomie in cijfers

Stilaan lijkt de financieel-economische crisis die in 2008 de wereld trof op een keerpunt te zijn gekomen. De internationale markten zijn een stuk stabiel en de groeiverwachtingen zijn voorzichtig gunstiger; hoewel het IMF de verwachtingen recent negatief bijstelde. Volgens de IMF-*World Economic Outlook* van oktober 2014 zal de wereldeconomie met 3,3% groeien in 2014 en met 3,8% in 2015. De ontwikkelde landen doen het iets beter, maar het mondiale herstel zal nog steeds ongelijk en beneden het gemiddelde zijn.² / Er zijn sterkere beleidsinspanningen nodig om het vertrouwen volledig te herstellen en om een blijvend mondiaal herstel te verzekeren.

Er lijkt een einde te zijn gekomen aan de buitengewone economische succesjaren van de opkomende markten, al nemen deze markten nog wel een steeds groter deel van de wereldhandel voor hun rekening. De groei van de buitenlandse handel van ontwikkelingseconomieën steeg tussen 2005 en 2011 met 12,6% ten opzichte van 7,3% in ontwikkelde economieën.³ In delen van Sub-Sahara Afrika trekt de aanhoudend hoge economische groei nieuwe economische belangstelling en buitenlandse investeringen aan. Hoewel de verdeling van de groei er problematisch blijft, wordt Afrika steeds vaker het continent van de toekomst genoemd en zet het zijn hoop op diversificatie via industrialisatie.

De wereldgoederenexport is sinds 2002 verdriedubbeld. Opkomende markten als Rusland en Zuid-Korea zijn de top 10 van wereldgoederenexporteurs binnengedrongen en China staat er sinds 2009 op nummer één. Recenten WTO-cijfers geven aan dat in 2013 de totale wereldgoederenuitvoer 2,1% aan waarde heeft gewonnen tegenover 2012, toen de totaalwaarde nog zo goed als stagneerde. De wereldimport liep in 2013 1,43% op ten opzichte van 2012. Voor 2014 verwacht de WTO dat de wereldgoederenhandel met 4,7% groeit, versnellend tot 5,3% in 2015.⁴

Momenteel is de EU⁵ de grootste economie ter wereld en het grootste handelsblok. De Europese handel met de rest van de wereld is goed voor ongeveer 16% van de mondiale export en import.⁶ De Europese Commissie verwacht dat het volume van de wereldhandel in 2025 verdubbelt ten opzichte van 2005. De posities van Europa en Azië zouden verwisselen, zodat de EU – als handelsblok – niet langer de grootste exporteur zal zijn.⁷ De intra-Aziatische handel neemt bovendien een steeds grotere plaats in de wereldeconomie in, doordat deze landen onderling steeds meer toeleveranciers van grondstoffen en halffabricaten en afnemers van eigen eindproducten zijn.⁸

¹ Verwijzing naar de talloze handelsregels die geassocieerd zijn met een groeiend aantal vrijhandelsakkoorden (BHALA R., *Dictionary of International Trade Law*, LexisNexis, 2007, p. 423)

² <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2014/02>

³ Gebaseerd op UNCTAD-cijfers (Zie ook: Bijdrage van de Vlaamse administratie aan het regeerakkoord van de Vlaamse Regering, Omgevingsanalyse, p. 50)

⁴ http://www.wto.org/english/news_e/pres14_e/pr721_e.htm

⁵ Afhankelijk van de bron, al dan niet na de VS

⁶ <http://ec.europa.eu/trade/policy/eu-position-in-world-trade/>

⁷ http://ec.europa.eu/research/social-sciences/pdf/the-world-in-2025-report_en.pdf

⁸ Bijdrage van de Vlaamse administratie aan het regeerakkoord, Omgevingsanalyse, p. 55

Uit gegevens van UNCTAD blijkt dat de EU en andere mature economieën stelselmatig aandeel verliezen wat betreft buitenlandse investeringen. Zo verdriedubbelde het bedrag wereldwijd tussen 2002 en 2012, maar het aandeel dat mature economieën hiervan konden aantrekken zakte van 74,8% naar 62,3%.⁹ In 2013 kwam het aandeel voor BRICS-landen ondertussen uit op een historisch hoog percentage (ongeveer 20%). Op regionaal niveau pikken vooral Latijns-Amerika, de Caraïben en Afrika verder aandeel in, terwijl het aandeel van Azië – als grootste gastregio voor kapitaal uit buitenlandse investeringen – wereldwijd status quo blijft.¹⁰

Energiebronnen en grondstoffen zijn een essentiële input voor het productieproces. De prijzen voor energie en grondstoffen zullen in de toekomst op een hoog niveau blijven, zeker in nominale termen. Er is onzekerheid over de prijsevolutie omwille van een star aanbod en een toenemende vraag van groei landen enerzijds, en een milderend effect van energie-efficiëntie en verschuiving in de economische structuur anderzijds.¹¹

Ontwikkelingssamenwerking gefocust op bestrijding van armoede

De internationale gemeenschap werkt aan de VN-agenda post-2015 om tot een sterke(re) opvolger van de huidige acht Millenniumontwikkelingsdoelstellingen te komen.¹² Via overkoepelende 'duurzaamontwikkelingsdoelstellingen' wil ze een evenwichtige integratie van de ontwikkelings-, de leefmilieu- en de duurzaamontwikkelingsagenda bekomen, gebaseerd op de rechten van de mens, gelijkheid en duurzaamheid.

Eén zevende van de wereldbevolking lijdt honger en 90% van de kinderen jonger dan 5 jaar met groeiachterstand leeft in Afrika en Azië. Gelet op de toenemende wereldwijde vraag naar voedsel, zou de landbouwproductie tegen 2050 moeten toenemen met 60% (ten opzichte van in 2005). De uitdagingen voor de landbouwsector zijn enorm. Alhoewel er vooruitgang werd geboekt, hebben vrouwen nog steeds onvoldoende toegang tot basisgezondheidszorg, onderwijs en productiemiddelen in de landbouw. De genderongelijkheid is het grootst in Sub-Sahara Afrika, de Arabische staten en Zuidoost Azië.¹³ Vooral in Sub-Sahara Afrika is de moedersterfte nog steeds erg hoog.

Wereldwijd daalde de armoede wel gedurende de laatste 20 jaar en vervaagde de klassieke Noord-Zuid-verhouding meer en meer. Het aantal Lage Inkomenslanden verminderde, terwijl het aantal Midden Inkomenslanden toenam.¹⁴ Ondanks de hoge economische groei van een aantal opkomende economieën, slaagde de meerderheid van die landen er niet in de voordelen gelijkmatig te spreiden over alle bevolkingslagen, en nam de inkomensongelijkheid toe.¹⁵ 70% van de arme wereldbevolking leeft in deze Midden Inkomenslanden. Lage en Midden Inkomenslanden moeten een eigen strategie voor groei en ontwikkeling uitwerken, rekening houdend met de eigen mogelijkheden en comparatieve voordelen, een ambitieus handelsbeleid en de veranderende internationale context. Deze strategie zal ondersteund moeten worden door een ambitieuze Westerse agenda op het vlak van beleidscoherentie voor ontwikkeling.

⁹ UNCTADSTAT, *Inward foreign direct investment stock, annual, 1980-2013*

¹⁰ UNCTAD, *Global Investment Trends Monitor*, N° 15, 28 January 2014

¹¹ Bijdrage van de Vlaamse administratie aan het regeerakkoord, Omgevingsanalyse, p. 61

¹² http://www.un.org/millenniumgoals/pdf/Post_2015_UNTTreport.pdf

¹³ UNDP, *Human Development Report 2013*, p. 37

¹⁴ <http://data.worldbank.org/about/country-classifications/country-and-lending-groups>

¹⁵ UNDP, *Human Development Report 2013*, p. 31

Waar officiële ontwikkelingshulp (ODA) een halve eeuw geleden nog instond voor 70% van alle kapitaalstromen naar ontwikkelingslanden, is dat aandeel vandaag gereduceerd tot 13%. Dat komt door de opkomst van de private sector, uitbreiding van de handel, een toename van binnenlandse middelen, loontransfers, exportkredieten en andere kapitaalstromen. Bovendien daalt de ODA in reële cijfers in een aantal donorlanden door de financieel-economische crisis.

Ook doen een aantal van de nieuwe opkomende economieën hun intrede in het donorlandschap en is de economische Zuid-Zuid samenwerking toegenomen. De recent door de BRICS opgerichte *New Development Bank* heeft als ambitie om een alternatief te vormen voor de Wereldbank en het IMF. De nieuwe bank richt zich op financiële en economische samenwerking tussen de vijf opkomende markten. De BRICS vertegenwoordigen 25% van het globale BBP en 40% van de wereldbevolking. Naar schatting 10 à 15 miljard USD of ongeveer 7 à 10% van de wereldwijde hulpvolumes zou afkomstig zijn van opkomende economieën.ⁱ

2. Complexe uitdagingen voor de Europese Unie

Op basis van de strategische agenda van de Europese Raad en de prioriteiten van de nieuwe Europese Commissie zijn er op zeven terreinen uitdagingen te onderscheiden:

- (1) Welvaartscreatie: stimuleren van investeringen, ondernemen en groei;
- (2) Economisch bestuur: verder uitbouwen van de Economische en Monetaire Unie;
- (3) Welzijnscreatie: de sociale gevolgen van de crisis aanpakken;
- (4) Energiemarkt en klimaatbeleid in Europa;
- (5) Onrust in de Europese achtertuin - een nieuw mondiaal speelveld;
- (6) Vrede, veiligheid en rechten binnen de Unie;
- (7) Afkalvend draagvlak voor het Europese integratieproject.

De afgelopen Europese regeerperiode stond grotendeels in het teken van de aanpak van de financieel-economische crisis die sinds 2008 woedt. De gevolgen van de crisis waren in verschillende lidstaten voelbaar met stijgende (jeugd)werkloosheid en armoede, minimale economische groei en besparingen.¹⁶ Binnen de EU werden grote institutionele veranderingen doorgevoerd op het vlak van economisch bestuur. Om landen in financiële moeilijkheden te ondersteunen, werden noodfondsen opgericht. De Europese Centrale Bank kreeg een ruim mandaat voor het aan- en verkopen van waardepapier. Een Bankenunie zag het levenslicht. Met het 'Europees Semester' werd een geïntegreerde cyclus voor budgettaire en economische coördinatie van de EU in het leven geroepen.

Het economische herstel is pril, bescheiden en broos. Economen waarschuwen voor de mogelijkheid van een nieuwe recessie. Recente Eurostat-cijfers tonen aan dat in nogal wat van de lidstaten werkloosheid en armoede hoog blijven, economische groei bescheiden, overheidsschulden en begrotingstekorten problematisch, en dat de industriële productie niet op peil staat.¹⁷ Bij de uitvoering en verdere verfijning van de Europese en Monetaire Unie zullen de EU en de lidstaten een evenwicht moeten zoeken tussen de verantwoordelijkheid van de lidstaten en onderlinge solidariteit.

Tijdens de voorbije Europese regeerperiode ontwikkelde de EU de Europa 2020-strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei (die in 2015 geëvalueerd zal worden). De Europa 2020-strategie wordt ondersteund door zeven Europese vlaggenschipinitiatieven (onder andere een Innovatie Unie met Slimme

¹⁶ Dominique P., *Economic en Monetary reform: political ambition or division*. Policy paper. Fondation Robert Schuman, nr. 297, 17 december 2013

¹⁷ Zie Eurostat - Euroindicatoren 121/2014, 124/2014 en 125/2014.

Specialisatiestrategieën) en door de EU-begroting voor de komende zeven jaar (het meerjarig financieel kader 2014-2020 of MFK). Het MFK voorziet o.m. in subsidies op het vlak van cohesiebeleid, onderzoek en innovatie, onderwijs, het gemeenschappelijk landbouwbeleid en ondersteuning van KMO's. De Europese Investeringsbank zal de komende jaren een versterkte rol spelen in kredietverstrekking aan de economie. Op sociaal-economisch vlak zal ingezet worden op onder meer de ontwikkeling van de interne markt – met de digitale eenheidsmarkt als prioriteit –, betere regelgeving, arbeidsmobiliteit en levenslang leren. Subsidiariteit en proportionaliteit zullen als leidraad gelden voor de acties van de Commissie.

Geopolitieke veranderingen aan de Oostgrens van de Unie en mondiale concurrentie rond energiebronnen en klimaatverandering liggen aan de basis van een herdenken van het Europees energie- en klimaatbeleid in de vorm van een Energie Unie (een pakket maatregelen gericht op de realisatie van een betaalbare, veilige en duurzame energievoorziening). De EU zal de komende jaren ook verder werken aan een Unie van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid, met als prioritaire opdrachten: een beter beheer van migratie in al zijn aspecten, de voorkoming en bestrijding van misdaad en terrorisme en een verbetering van de gerechtelijke samenwerking tussen de lidstaten.

Op 1 juli 2013 trad Kroatië toe als achtentwintigste lidstaat van de EU. Zes landen hebben nog het statuut van kandidaat-lidstaat. De komende EU-regeerperiode zal de EU de onderhandelingen met deze landen voortzetten, maar zal er geen verdere uitbreiding plaatsvinden. Gezien de aanzienlijke geopolitieke instabiliteit aan de Zuidelijke en Oostelijke grens van de Unie blijft het Europees nabuurschapsbeleid een belangrijk instrument ten aanzien van de buurlanden. Hoewel commissievoorzitter Juncker heeft aangekondigd dat er geen externe uitbreiding van de EU komt de komende 5 jaar, kan de huidige decentralisatietrend een impact hebben op de werking van de Europese instellingen.

Op mondiaal niveau is de positie van de EU nog onvoldoende coherent, ondanks de versterking van het Europees extern beleid in het Verdrag van Lissabon. De Unie zal de komende jaren meer werk moeten maken van het afstemmen van het extern beleid van de lidstaten en dat van de Unie.

Ondanks de economische crisis, heeft de EU de afgelopen jaren in de internationale handelsdossiers geen protectionistische houding aangenomen. Ze heeft integendeel nieuwe vrijhandelsakkoorden gesloten. Daarnaast zijn er ook een aantal plurilaterale handelsakkoorden in de maak, waarvan het "Handel in Investerings en Diensten Akkoord" (TiSA) in het oog springt. Dat akkoord zal, samen met een aantal belangrijke bilaterale vrijhandelsakkoorden, een cruciale rol spelen in het herdefiniëren van de handelsrelaties, met bijvoorbeeld de VS, Japan en China.

De EU en haar lidstaten voorzien samen in meer dan de helft van de mondiale ontwikkelingshulp (ODA).¹⁸ De mededeling van de Europese Commissie 'Agenda voor verandering' uit 2011 herpositioneert de Europese ontwikkelingshulp op twee gebieden: 1) mensenrechten, democratie en goed bestuur, en 2) inclusieve en duurzame groei voor ontwikkeling. In lijn met de internationale agenda is de Europese financiering voor ontwikkelingssamenwerking stilaan verbreed naar thema's die verband houden met klimaat, handel en duurzame ontwikkeling.

De vele nieuwe uitdagingen hebben het Europese project op zijn grondvesten doen daveren. Europa heeft stappen in de richting van meer integratie gezet die een paar jaar geleden nog ondenkbaar waren. De beslissingen die de EU neemt,

¹⁸ http://ec.europa.eu/europeaid/policies/european-development-policy_en

hebben ook steeds meer een directe invloed op het leven van de burgers. Tegelijkertijd geven de burgers blijk van een verminderd vertrouwen in de Europese instellingen.¹⁹ Dat vertaalde zich tijdens de Europese verkiezingen van juni 2014. De verkiezingsuitkomst toont dat de centrumpartijen blijvend een ruime meerderheid vormen in het Europees Parlement, maar dat er een opkomst is van euro-sceptische partijen. Een potentiële uittrede van het VK uit de Unie (de zogenaamde Brexit) blijft de EU boven het hoofd hangen.

In de komende vijf jaar zal van de EU verwacht worden dat ze het vertrouwen van de burger in het Europese project herstelt en dat ze het besluitvormingsproces democratischer en transparanter maakt. Het debat zal worden gevoerd over de kerntaken en -prioriteiten van de EU. De beginselen van transparantie, subsidiariteit, proportionaliteit en nabijheid zullen centraal staan. Er zullen wellicht stemmen opgaan voor meer verantwoording van de Commissie en de Raad aan de burger en zijn volksvertegenwoordigers op Europees, nationaal en regionaal niveau. De versterking van de rol van nationale parlementen zal aan bod komen.

3. Vlaams buitenlands beleid: stand van zaken en uitdagingen

Vlaanderen voert ondertussen meer dan twintig jaar een eigen buitenlands beleid. De vierde staatshervorming van 1992 legde de basis met de introductie van het *in foro interno, in foro externo*-principe. Daarna nam de reikwijdte van het Vlaams buitenlands beleid steeds toe bij opeenvolgende staatshervormingen, door de overheveling van nieuwe bevoegdheden van het federale naar het regionale niveau. Op 1 juli 2014 ging de zesde staatshervorming in voege. Die heeft Vlaanderen nieuwe beleidsinstrumenten gegeven in domeinen zoals economie, arbeidsmarkt, wonen, gezondheid en gezin, en heeft van toerisme een gewestbevoegdheid gemaakt. De Vlaamse Regering bouwt in lijn daarmee het Vlaams buitenlands beleid gestaag verder uit.

Het beleidsdomein internationaal Vlaanderen kende vorige regeerperiode een aantal belangrijke institutionele wijzigingen. Het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking (VAIS) werd opgeheven als aparte entiteit en ondergebracht bij het departement internationaal Vlaanderen (iV), om tot een efficiëntere structuur te komen. Toerisme Vlaanderen kende een grondige herstructurering om zo de taken duidelijker en logischer te verdelen met het departement iV.

De internationale reputatie-ontwikkeling van Vlaanderen kan verder versterkt worden. Deze inleiding gaat verder in op de opmerkelijkste evoluties in en uitdagingen voor het Vlaams beleid inzake buitenlandse zaken, internationaal ondernemen en ontwikkelingssamenwerking. Drie beleidsvelden die a priori een invloed ondervinden van wat zich internationaal afspeelt.

¹⁹ Resultaten Eurobarometer 81 van juli 2014.

Buitenlandse zaken

De bilaterale samenwerking werd afgelopen regeerperiode steeds vaker ingezet in functie van het beleid voor internationaal ondernemen, met meer focus op opkomende economieën. Najaar 2014 heeft de Vlaamse Regering 12 AAVR's die opereren in 22 landen en bij de Europese en multilaterale instellingen. Het belang van bilaterale politieke relaties neemt echter niet af. Zo blijven de buurlanden – met Nederland op kop – belangrijke partners voor Vlaanderen, niet in het minst voor de strategische grensoverschrijdende dossiers. De voorbije regeerperiode werd beslist om het programma Centraal- en Oost-Europa, dat was opgezet vanuit een pre-accessiefilosofie, uit te doven. In een context van besparingen, kende het begrotingsprogramma algemeen buitenlands beleid een krimp.

Sinds 1996 neemt het aantal internationale overeenkomsten waarbij Vlaanderen betrokken partij is toe.²⁰ Uit verschillende van die overeenkomsten vloeien internationale verbintenissen voort. Zo heeft de Vlaamse overheid op het vlak van klimaat, duurzame ontwikkeling en biodiversiteit internationale engagementen op zich genomen met een potentieel grote financiële weerslag.

Ontwikkelingen binnen de EU hebben een aanzienlijke invloed op de lidstaten en de regio's. Daartegenover staat dat de eenheidsmunt, de interne markt en andere vormen van Europees beleid bijdragen tot de economische welvaart van alle lidstaten. Omwille van onze exporteconomie is het economisch voordeel voor Vlaanderen extra groot.²¹ In lijn met het Samenwerkingsakkoord over de EU bepaalt Vlaanderen mee de Belgische EU-standpunten en vertegenwoordigen Vlaamse ministers de lidstaat België in de Raad van de EU. In 2010 zorgde Vlaanderen voor een gewaardeerde en actieve bijdrage tot een succesvol Belgisch EU-Voorzitterschap. De Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de EU werd daarvoor ook versterkt. De jongste jaren werden meerdere Vlaamse decreten in strijd verklaard met Europese regelgeving. Vlaanderen moet blijvend zijn juridische verantwoordelijkheid opnemen door EU-regelgeving tijdig om te zetten en correct toe te passen. De aanwezigheid van de Europese instellingen in Brussel is een troef die verder benut moet worden.

Vlaanderen werkt in het kader van het Vlaams buitenlands beleid structureel samen met multilaterale organisaties zoals UNESCO, de Raad van Europa, de OESO, de IAO en de WGO. Die samenwerking is van belang, niet alleen omdat tal van complexe uitdagingen in toenemende mate mondiale antwoorden vereisen, maar ook om te kunnen wegen op de werkzaamheden van die multilaterale organisaties die het Vlaamse beleid beïnvloeden. Het optreden van de Vlaamse overheid ten aanzien van de verschillende multilaterale organisaties is momenteel nog onvoldoende coherent. Het stagefinancieringsprogramma, opgezet in 2001 om goede relaties uit te bouwen met multilaterale organisaties en om jonge Vlamingen vertrouwd te maken met de werking van die organisaties, kende de afgelopen jaren een toenemend succes.

Het thema mensenrechten neemt een steeds prominenter plaats in het Vlaams buitenlands beleid in. Tegelijkertijd moet echter nog meer aandacht uitgaan naar mensenrechten in een context van duurzaam en ethisch internationaal ondernemen. Het nieuwe Wapenhandeldecreet, dat de Vlaamse Regering in 2012 aannam, brengt ethische overwegingen en economische wetmatigheden met elkaar in evenwicht.

²⁰ Databank NADIA (<http://nadia-burger.vlaanderen.be/>)

²¹ Regout e.a., 2011; Departement iV

Internationaal ondernemen

Vlaanderen heeft historisch gezien een hoog aandeel in de wereldhandel. Het heeft een zeer open economie, wat ook blijkt uit de *KOF Globalization Index* waar ons land op nummer 2 staat na Ierland.²² Vlaanderen is de 14de grootste goederenexporteur ter wereld. De export per capita is in Vlaanderen drie dubbel zo hoog als die van exportreus Duitsland. De exportratio (export/BBP) is een van de hoogste ter wereld (134 in 2013). Hoewel Vlaanderen sterke prestaties neerzet, kent het ook uitdagingen. Door de openheid van onze economie is deze ook bijzonder gevoelig voor buitenlandse schokken en invloeden. Vlaanderen moet vechten voor zijn positie in Europa en de wereld. Sinds 2010 verloor het marktaandeel; zoals dat het geval is voor alle traditionele handelspartners.

Daarnaast is de goederenexport van buurlanden Nederland en Duitsland in de laatste tien jaar sterker gestegen dan die van Vlaanderen. Een mogelijke verklaring voor de snellere exportgroei is dat beide landen sterker staan in die producten die voor de wereldgroei gezorgd hebben, bijvoorbeeld machines en basisproducten zoals olie. De Vlaamse exportproducten – eerder halffabricaten en chemische producten – lagen minder in de markt bij de groeilanden. Hoewel stilaan méér producten met hoge toegevoegde waarde uitgevoerd worden, blijft het aandeel aan innovatieve en hoogtechnologische producten in de Vlaamse export nog te klein.

De Vlaamse goederenexport is voorlopig nog relatief sterk georiënteerd op de EU. Toch keert het tij. Van de export in 2013 bleef 67,5% binnen de EU, terwijl 32,5% een extra-communautaire markt als bestemming had. Het belang van de EU als bestemming van de Vlaamse export wordt dus stilaan kleiner, ten voordele van opkomende economieën. Meteen groeit het risico dat Vlaanderen in de omringende landen marktaandeel verliest.

In 2013 bereikte de Vlaamse export van goederen een record met 293,64 miljard euro. De handelsbalans klonk na jaren uit het rood. In 2012 vertoonde de goederenbalans nog een tekort van 1,65 miljard euro. Het aandeel van Duitsland als exportbestemming is in 2013 teruggevallen tot 17%, dat van de BRICS-landen staat inmiddels op 7,97% van de Vlaamse jaaruitvoer. Afrika is goed voor 4,2% van de totale export. Het belang van de belangrijkste tien exportmarkten is teruggevallen van 77,7% in 2003 tot 68,7% in 2013. Vlaamse uitvoerproducten vinden hun weg naar 'kleinere' partners.

België exporteerde in 2013 voor 75% aan goederen, en 25% aan diensten (2% méér dan in 2011). Het aandeel diensten in de totale export ligt in België lager dan het EU-28 gemiddelde, maar hoger dan dat van Nederland (16,26%) en Duitsland (15,22%). Op de wereldhandelsmarkt in uitvoer van diensten bezette België – voor Vlaanderen zijn geen cijfers beschikbaar – in 2013 de 8ste plaats binnen de EU-28 en de 15de plaats wereldwijd. België voerde in 2013 wereldwijd voor 81,65 miljard euro uit aan diensten (3,42% meer dan in 2012). Het grootste potentieel voor de Belgische diensten bevindt zich in de buurlanden, die momenteel al de belangrijkste afzetmarkten zijn voor diensten. Maar het is ook belangrijk de afzet van diensten in de opkomende economieën te stimuleren.²³

In 2013 werden er 191 nieuwe investeringsprojecten gerealiseerd in Vlaanderen voor een investeringsbedrag van 1,91 miljard euro en een tewerkstelling van 4076 jobs. 2013 is daarmee een topjaar, opgemeten sinds 2004. Ten opzichte van 2012 is er een toename met 20,12% in investeringen en met 8,98% in arbeidsplaatsen. De sterke stijging van het aantal nieuwe investeringsprojecten is vooral te danken aan een forse opgang van de expansieprojecten die hun

²² http://globalization.kof.ethz.ch/media/filer_public/2014/04/16/press_release_2014_en.pdf

²³ Steunpuntstudie (nog niet gepubliceerd)

aandeel in de totaliteit zien opveren van 18% in 2012 naar 28% in 2013. Daarmee gaan ze de investeringen in fusies & overnames (*Mergers & Acquisitions*, M&A) vooraf. De *greenfield*-investeringen blijven ongeveer status quo, maar behouden met 44% hun positie als belangrijkste vorm van investeringen.

Wat de oorsprong van de buitenlandse investeringen betreft, springt de opmars van de investeringen uit Azië en het Midden-Oosten in het oog (+5%). De Europese investeerders blijven verantwoordelijk voor zowat de helft van alle investeringen, maar in de totaliteit moeten ze 5% aandeel inboeten. De Amerikaanse investeringen blijven hun marktaandeel behouden. Het aandeel van de BRIC-landen blijft een lichte stijging kennen (+0,5%) en bereikt 13,09% in 2013. Het aandeel van de buurlanden kent ook een opflakking. Zij zijn goed voor meer dan een derde van alle investeringen (36%).

Niet alleen wereldwijd, maar ook binnen Europa zelf wordt de concurrentie bij het aantrekken van investeringen steeds scherper. Buurlanden mikken zeer vaak op dezelfde *flagships* ter versterking van hun economie en vernieuwing van het industrieel weefsel. Grote buitenlandse investeerders spreiden hun activiteiten over verschillende landen en in die beslissing spelen de voorwaarden en *incentives* die worden geboden een zeer belangrijke rol. Ze kiezen voor locaties, zoals China, India, Centraal- en Oost-Europa, die het best passen in hun globale strategie.

Hoewel Vlaanderen erin geslaagd is om goede cijfers voor te leggen in 2013, worden Vlaanderen en België bij vele investeerders nog steeds ervaren als een dure en complexe locatie. De meeste Europese landen hebben in de afgelopen jaren hun nominale vennootschapsbelasting verlaagd, en België is een uitzondering op deze trend. Voor energie-intensieve sectoren, zoals de – voor Vlaanderen erg belangrijke – chemiesector is de ontginning van schaliegas waarvan de VS volop profiteren, een bedreiging. Verder wordt voor het eerst ook mobiliteit als aandachtspunt aangehaald door investeerders.

De afgelopen regeerperiode zette Vlaanderen de middelen strategisch in op het veroveren van marktaandeel in groei landen, en tegelijk op het behoud ervan in mature markten. In de ondersteuning van Vlaamse bedrijven ging meer aandacht naar de steeds diversere portfolio van bedrijven met minder klassieke bedrijfsmodellen, zoals dienstenbedrijven, hoogtechnologische *start-ups*, creatieve sectoren.... De Vlaamse acquisitiestrategie voor buitenlandse investeerders concentreert zich op prioritaire landen, waarin de opkomende markten als oorsprongslaan van buitenlandse investeringen een steeds belangrijkere plaats innemen. Vlaanderen introduceerde ook een nieuwe strategie die aansluit op de Vlaamse Slimme Specialisatiestrategie en het transformatiebeleid. Daarbij wordt wereldwijd gericht gezocht naar bedrijven met die activiteiten die ontbreken in de Vlaamse speerpuntclusters.

Flanders Investment & Trade zorgde voor een volledige verankering van de werking van de TA's in haar werking. Na een evaluatie volgde een bijsturing van de standplaatsen en regio's. Er volgt ook nog een uitbreiding van het netwerk van 5 naar 6 TA's, met specialisaties die sporen met de Vlaamse speerpuntclusters.

Er bleek de voorbije jaren een steeds sterkere nood aan ondersteuning van Vlaamse bedrijven op méér markten, niet in het minst de opkomende markten. Het netwerk van buitenlandkantoren van Flanders Investment & Trade werd geoptimaliseerd én versterkt in groei landen en opkomende economieën, zoals Qatar, Zuid-Korea en Vietnam. Vlaanderen zette een samenwerking op met lokale antennes in onder meer Myanmar, Angola en Ethiopië. Een sterke Vlaamse aanwezigheid op grote evenementen als de Wereldexpo Shanghai, de Olympische

Spelen in Londen en de *Business of Design Week* in Hong Kong, heeft het Vlaamse imago versterkt, én resultaten opgeleverd voor Vlaamse ondernemers.

Ontwikkelingssamenwerking

Vlaanderen heeft zijn ontwikkelingshulp de voorbije regeerperiode verder geconcentreerd. In 2009 ging 71,6% van de bestedingen voor Zuidwerking binnen de ODA naar de prioritaire regio Zuidelijk Afrika. In 2013 steeg dat aandeel tot 82%. Een groeiend aandeel van de ODA is afkomstig van de begroting voor ontwikkelingssamenwerking (van 41% in 2009 naar 58% in 2013). De voorspelbaarheid van de Vlaamse ODA stijgt daarmee. De bijdrage uit die begroting is immers gekoppeld aan de uitvoering van onderling overeengekomen, sectoraal geconcentreerde strategienota's.

Tussen 2009 en 2013 nam de Vlaamse ODA met 13% toe, van 49,5 naar 56,1 miljoen euro. De Pact 2020-doelstelling, om de ontwikkelingshulp tegen 2020 te verdubbelen ten opzichte van het niveau in 2008, zit echter niet op koers. Bij een jaarlijks constante groei-inspanning naar deze verdubbeling, had de Vlaamse ODA in 2012 moeten landen op 55,9 miljoen euro; een doelstelling die met een jaar achterstand werd bereikt.

Binnen de partnerlanden Malawi en Mozambique zijn de engagementen van de Vlaamse Regering verder geconcentreerd tot één sector per land. In Zuid-Afrika, waar we met drie provincies samenwerken, worden twee sectoren ondersteund. De belangrijkste sectoren zijn: gezondheidszorg, landbouw en voedselzekerheid, en tewerkstelling en ondernemerschap. Deze inspanningen zijn in lijn met de internationale agenda rond effectiviteit van de hulp, en worden dan ook sterk gewaardeerd door de internationale gemeenschap.

Het aandeel directe bilaterale samenwerking (overheid tot overheid) vanuit de begroting voor ontwikkelingssamenwerking fluctueerde de afgelopen vijf jaar sterk tussen 18% en 36%. In de periode 2011-2013 verdubbelde het aandeel hulp via multilaterale organisaties naar 34% (ten opzichte van 16% in de periode 2006-2010). Binnen de ODA van 2013 werd 12,7 miljoen euro geoormerkt op zestien verschillende multilaterale organisaties. Ongeoormerkte budgetsteun maakte slechts 2% uit van de ODA de afgelopen regeerperiode.

De overgrote meerderheid van de slachtoffers van klimaatgerelateerde natuurrampen leeft in ontwikkelingslanden. In 2009 verbond de internationale gemeenschap zich ertoe om vanaf 2013 de klimaatfinanciering op te drijven tot 100 miljard euro per jaar tegen 2020. Er werd nog geen concreet groeipad afgesproken en ook geen intern-Europese en intern-Belgische lastenverdeling. De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking zette de voorbije regeerperiode ook in op klimaatprojecten om bij te dragen tot armoedebestrijding.

De transversale thema's gender en klimaat werden *gemainstreamd* in programma's en projecten. Voorbereidingen voor *mainstreaming* van goed bestuur zijn gaande. Ook rond mensenrechten werden een aantal initiatieven gesteund. Een beter gecoördineerde aanpak van mensenrechten in ontwikkelingssamenwerking lijkt wenselijk.²⁴

²⁴ Steunpuntstudie over de integratie van mensenrechten in ontwikkelingssamenwerking

III. UITGANGSPUNTEN

1. Het buitenlandse beleid van de Vlaamse Regering vormt het logische internationale verlengstuk van het binnenlandse beleid.
2. Een kerntaak van het Vlaamse buitenlandse beleid is beleidsdomeinoverschrijdende belangenbehartiging in het buitenland.
3. De Vlaamse Regering voert een samenhangend buitenlands beleid en waakt over de coherentie van interne beleidskeuzes met de internationale agenda.
4. De Vlaamse Regering beschouwt de programma's en activiteiten inzake internationaal ondernemen, ontwikkelingssamenwerking en toerisme als een onderdeel van haar buitenlands beleid.
5. De verdere internationalisering van de Vlaamse economie is één van de prioriteiten van het Vlaamse buitenlandse beleid.
6. Het Vlaamse buitenlandse beleid wordt gevoerd in een meerlagige bestuurscontext, met bestuursverantwoordelijkheden op het lokale, regionale, federale, Europese en mondiale niveau. De Vlaamse Regering hanteert subsidiariteit als leidend principe.
7. Vlaanderen heeft belang bij een stabiele wereldorde die gestoeld is op principes als eerbiediging van het internationaal recht, waar de rechten van de mens een integraal deel van uitmaken, duurzame ontwikkeling, culturele verscheidenheid en internationale solidariteit. In internationale kwesties geeft de Vlaamse Regering voorrang aan een internationale rechtsbenadering.
8. Het buitenlands beleid van de Vlaamse Regering wordt maximaal geënt op het vigerende VN-doelstellingenkader.
9. De Vlaamse Regering brengt haar internationale activiteiten in lijn met het externe Europese beleid, terwijl ze er over waakt dat haar standpunt afdoende wordt meegenomen.
10. Het buitenlands beleid van de Vlaamse Regering bouwt voort op een aantal onmiskenbare Vlaamse sterktes:
 - Vlaanderen ligt in het historische, economische en politieke hart van Europa;
 - Vlaanderen deelt met de EU zijn hoofdstad, die een sterke aanwezigheid kent van Europese instellingen, internationale organisaties en diplomatieke vertegenwoordigingen;
 - Vlaanderen heeft een erg open, creatieve, kennisintensieve en innovatieve economie, en kan rekenen op jonge, sterke bedrijven; het is een regio van sterke en lokaal verankerde KMO's met potentieel om internationaal uit te groeien;
 - Vlaanderen is de logistieke draaischijf voor Europa;
 - We beschikken over een rijke historische en hedendaagse cultuur;
 - Het Vlaamse onderwijs scoort internationaal goed, zowel op het vlak van onderwijs als van onderzoek; onze onderzoeksinstellingen kennen wereldfaam.

IV. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

In wat volgt bespreek ik de vijf strategische doelstellingen die ik vooropstel om te komen tot een sterk en ambitieus buitenlands beleid. De regelgevingsagenda in bijlage 1 geeft een overzicht van de regelgeving die in voorbereiding is, alsook van lopende regelgevingsinitiatieven. Ik verwijs naar bijlage 2 voor een overzicht van de structuur van de begroting. In Bijlage 5 is een lijst van engagementen in het hoofdstuk 'Buitenland en ontwikkelingssamenwerking' van het Regeerakkoord 2014-2019 opgenomen, waarbij deze doelstellingen maximaal aansluiting zoeken.

1. De belangen van de Vlaamse samenleving worden internationaal goed behartigd

Vlaanderen is vervlochten met zijn internationale omgeving. Een aantal belangrijke uitdagingen kunnen alleen in internationaal verband en door goede samenwerking met buitenlandse partners aangepakt worden. Het is dan ook een kerntaak van het Vlaams buitenlands beleid om de Vlaamse belangen te behartigen in het buitenland. De Vlaamse Regering onderhoudt daarvoor politieke betrekkingen in de EU, met overheden in het buitenland en in tal van multilaterale organisaties.

1.1 Vlaanderen maakt deel uit van een slagkrachtige EU

De eerste en belangrijkste hefboom van het Vlaams buitenlands beleid is de EU. De EU heeft een grote invloed op Vlaanderen. Daarom heeft de Vlaamse Regering alle belang bij een Unie die slagkrachtig is en rekening houdt met de Vlaamse aandachtspunten.

1.1.1 Opties voor een slagkrachtige EU articuleren en verdedigen

De Vlaamse Regering gelooft in de meerwaarde die het Europese project biedt en wil actief meebouwen aan een slagkrachtige EU, die van onder uit mee opgebouwd wordt. Een slagkrachtige EU is van belang voor Vlaanderen. Vooreerst omwille van de toenemende impact van de EU op Vlaanderen, maar ook omdat de EU mede de belangen van de Vlaamse samenleving in de wereld behartigt. De Vlaamse Regering handelt als een constructieve en betrouwbare partner in de EU. Vanuit een positieve basishouding durft ze zich ook kritisch op te stellen met het oog op een beter functionerende EU, die de vele uitdagingen waarvoor ze staat beter aankan.

Ik zal het initiatief nemen om een doelgerichte visie van de Vlaamse Regering over de toekomst van de EU op te stellen. De tekst moet als leidraad dienen voor de Vlaamse overheidsdiensten bij de inschatting van wetgevende en andere initiatieven. In die visietekst formuleren we welke rol we voor de EU zien in de aanpak van de grote uitdagingen waarvoor de Europese samenleving staat en met betrekking tot welke beleidsdomeinen de EU-regelgeving een meerwaarde biedt voor Vlaanderen.

Om onze visie en standpunten te verdedigen, werken we samen met andere Europese regio's en lidstaten en gaan we op zoek naar partnerschappen binnen de EU (cf. 1.2). Initiatieven met coalities van Europese topregio's (zoals Vanguard) verdienen navolging. De Vlaamse Regering vervult een voortrekkersrol op het gebied van het gebruik van het Nederlands binnen de EU-instellingen en verdedigt het belang van taaldiversiteit.

1.1.2 Een Europese reflex creëren

De Vlaamse Regering geeft mee vorm aan een gedragen EU, die steunt op de directe betrokkenheid van de burgers en die diversiteit koestert. Daarvoor is eerst en vooral een sterke Europese bewustwording van de Vlaamse instellingen en actoren, het middenveld en de bedrijven (cf. 3.1.1.2) nodig. Samen met mijn diensten zal ik me inzetten om die Europese bewustwording te verhogen.

Om werk te maken van een sterkere Europese bewustwording zetten we het vormingsprogramma voor personeelsleden van de Vlaamse overheid voort. Samen met het Vlaams-Europees verbindingsagentschap (vleva) voorzien we in de proactieve monitoring en opvolging van en informatieverbreiding over actuele EU-initiatieven (zowel wat beleid als wat financieringsmogelijkheden betreft) ten behoeve van de Vlaamse overheid en het middenveld (zie ook 1.1.3).

We blijven ook rapporteren over Europese ontwikkelingen die relevant zijn voor Vlaanderen en voorzien in een brede bekendmaking van onze rapportering ondermeer aan lokale besturen. Voorts werken we nauw samen met het Vlaams Parlement, voor wie we ons beschikbaar maken om toelichting te geven over de Vlaamse standpunten op Europese ministerraden.

Ik zal het initiatief nemen om in samenspraak met het Vlaams Parlement een visietekst uit te werken hoe de Europese reflex binnen Vlaanderen versterkt kan worden.

1.1.3 De structurele interactie tussen de Vlaamse en de Europese instellingen verhogen

Om de belangen van de Vlaamse samenleving op Europees niveau te behartigen hebben we een sterke stem nodig in de EU. De Vlaamse Regering vergroot daartoe de structurele interactie tussen de Vlaamse en de Europese instellingen.

We investeren in de proactieve opvolging, actieve deelname aan en de beïnvloeding van het Europese besluitvormingsproces en benutten daarbij de nabijheid van de Europese instellingen in Brussel. We formuleren duidelijk gearticuleerde en coherente Vlaamse standpunten omtrent Europese materies en communiceren deze standpunten doelgericht binnen de daartoe bestemde fora. Daarnaast rapporteren we waar mogelijk rechtstreeks aan de EU en vragen we de EU – binnen de mogelijkheden die geboden worden door de EU-instellingen – informatie rechtstreeks te bezorgen. Ik zal mijn diensten vragen om bij de Europese Commissie na te gaan welke mogelijkheden er bestaan om Vlaamse programma's afzonderlijk te beoordelen. Samen met mijn diensten zal ik, met betrokkenheid van de inhoudelijke verantwoordelijke ministers en administraties, de opvolging van, actieve deelname aan en beïnvloeding van de EU-besluitvorming over algemene en buitenlandse zaken, cohesie, de (meerjaren)begroting, handel, strategische goederen, toerisme en ontwikkelingssamenwerking, alsook andere actuele horizontale thema's voor mijn rekening nemen.

Een ambitieus Vlaams EU-beleid vraagt een versterkte Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de EU. We versterken daarom de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de EU – als *front-office* – door vanuit elk Vlaams beleidsdomein een ambtenaar (minstens deeltijds) te detacheren naar de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering bij de EU, met het oog op een goede behartiging van de Vlaamse belangen binnen de verschillende raadsformaties. Daarnaast zorgen we er voor dat elk beleidsdomein voorziet in een transparant georganiseerde en voldoende uitgebouwde *back-office*. Het departement iV bewaakt de coherentie van de Vlaamse standpuntbepaling in de

EU. Het maakt daarvoor onder meer gebruik van het interdepartementaal Strategisch Overlegorgaan Internationale Aangelegenheden (SOIA).

We dringen bij de federale overheid prioritair aan op een snelle en grondige aanpassing van het samenwerkingsakkoord inzake vertegenwoordiging in de EU. We willen dat de categorieën van de Europese ministerraden worden aangepast aan de institutionele realiteit. Hetzelfde geldt voor de informele raden, werkgroepen en andere vergaderingen. De AAVR bij de EU moet structureel deel kunnen uitmaken van de Belgische delegatie in de Europese Raad en de ministerraden.

Samen met het Vlaams Parlement zullen mijn diensten nagaan hoe de uitvoering van de subsidiariteitstoets – zoals opgenomen in het Verdrag van Lissabon – beter ondersteund kan worden.

We voorzien ook in de gedegen voorbereiding van en tijdige betrokkenheid van relevante belanghebbenden bij Europese dossiers en ondersteunen daartoe vleva. Op die manier kunnen we meer en beter wegen op de Europese besluitvorming en korter op de bal spelen. De Vlaamse vertegenwoordiging en vleva werken samen aan een verdere optimalisering van de informatieverbreiding en interactie tussen de EU, de Vlaamse overheid, de lokale overheden en het middenveld (zie ook 1.1.2). Ze bekijken samen hoe ze de samenwerking met de lokale besturen kunnen versterken. Ze bouwen ook samen aan de verdere uitbouw van het strategische netwerk van Vlamingen in de EU en het netwerk met vertegenwoordigers van Europese (deel)staten bij de EU. We bekijken hoe we kunnen wegen op benoemingen in belangrijke Europese instellingen.

1.1.4 De Europese regelgeving correct en snel omzetten

De Vlaamse Regering wil bijdragen tot een slagkrachtige EU en streeft daarom naar een correcte en snelle omzetting en toepassing van EU-regelgeving. We implementeren EU-richtlijnen echter niet ruimer of strenger dan strikt noodzakelijk. Om dat te faciliteren zal ik de omzetting van en de toepassing van Europese regelgeving en de inbreuken tegen het Europees recht goed opvolgen binnen de Vlaamse overheid. Ik zal er ook op toezien dat de omzetting correct en sneller gebeurt en daartoe het draaiboek actualiseren.

We sporen de federale overheid en de andere gemeenschappen en gewesten aan om enkele algemene principes vast te leggen rond de verdeling van de aansprakelijkheid bij het niet-tijdig of niet-correct omzetten van Europese regelgeving. Ik zal mijn diensten vragen om hiervoor het nodige initiatief te nemen. We houden daarbij rekening met de Motie van het Vlaams Parlement over een regeling voor de verdeling van eventuele (Europese) boetes onder de gewesten.

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Goede betrekkingen onderhouden met onze buitenlandse partners, binnen en buiten de EU, is noodzakelijk voor een effectieve Vlaamse belangenbehartiging. Ze ondersteunen het optreden van Vlaanderen binnen een Europese en multilaterale context en bevorderen de onderlinge samenwerking en dialoog, vooral op terreinen van gezamenlijk belang. In onze relaties met buitenlandse overheden hanteren we een constructieve benadering, maar stellen we de behartiging van de Vlaamse belangen voorop.

We geven prioriteit aan nauwe samenwerking met onze buurlanden en -regio's (Nederland, Duitsland, Frankrijk, Luxemburg, Verenigd Koninkrijk). Op terreinen als economische samenwerking, innovatie, chemie, leefmilieu, mobiliteit,

openbare werken, arbeidsmigratie, toerisme, vergrijzing, taal, cultuur, erfgoed... zijn er opportuniteiten om die samenwerking verder te verdiepen.

Nederland is onze prioritaire buitenlandse partner. We geven verder uitvoering aan de lopende strategische samenwerking en besteden daarnaast de nodige aandacht aan de culturele samenwerking met onze noorderburen.

We vieren in 2015 de 20ste verjaardag van het cultureel verdrag tussen Vlaanderen en Nederland. We evalueren de rol van de Commissie Cultureel Verdrag Vlaanderen-Nederland. We onderzoeken samen met Nederland en andere actoren hoe we in 2015 gepaste aandacht kunnen schenken aan de tweehonderdste verjaardag van het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden en de herdenking van de verwezenlijkingen van Willem I. In overleg en in samenwerking met Nederland streven we er naar dat er een kwaliteitsvol aanbod van Nederlandstalig onderwijs in het buitenland blijft bestaan. Hierover stemmen we ook af met de minister van onderwijs. We beschouwen de Nederlandse Taalunie als een belangrijk instrument om samen met Nederland beleid te voeren op het vlak van het Nederlands en te investeren in de toekomst van onze taal (cf. Beleidsnota Cultuur 2014-2019).

We werken ook nauw en structureel samen met Noordrijn-Westfalen. We vullen die samenwerking in door voort te bouwen op initiatieven zoals de tweejaarlijkse economische conferentie Vlaanderen – Noordrijn-Westfalen en het Vanguard-initiatief met Noordrijn-Westfalen en andere Europese topregio's. We zetten ook in op de driehoek Vlaanderen - Nederland - Noordrijn-Westfalen.

De samenwerking met Noord-Frankrijk blijft belangrijk. We verzorgen de opvolging en belangenbehartiging van de dossiers met deze regio, in samenwerking met de provincie West-Vlaanderen. Met onze buurlanden en -regio's bouwen we de grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden verder uit. We investeren daarom in de Europese Groepering voor Territoriale Samenwerking (EGTS) en in de Benelux, als belangrijk instrument in ons buurlandenbeleid.

De Vlaamse Regering versterkt de banden met landen en regio's waarmee ze een gemeenschappelijke agenda deelt. Het kan daarbij gaan over internationaal ondernemen, industrie, innovatie, onderzoek, onderwijs, infrastructuur, fiscaliteit, sociale zekerheid, toerisme, cultuur, ... Voor internationaal ondernemen leggen we een grotere focus op de groei landen (cf. 3.2.2). De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking richt zich op een beperkt aantal landen in Zuidelijk Afrika (cf. 4.1). Zuid-Afrika is een belangrijke partner van Vlaanderen, maar we evalueren het ontwikkelingssamenwerkingsbeleid ten aanzien van dit groei land. De in Vlaanderen opgebouwde expertise en deskundigheid willen we benutten in het Vlaamse buitenlands beleid (bijvoorbeeld onze expertise in de maritieme & portuaire sector, milieutechnologie). We bekijken welke instrumenten we hiervoor kunnen ontwikkelen.

Om de samenwerking met onze buitenlandse partners te concretiseren, werken we beknopte en dynamische strategienota's uit. Het Vlaamse diplomatieke postennetwerk, met AAVR's, Vlaams Economisch Vertegenwoordigers (VLEV's) en Technologieattachés (TA's) is een belangrijk instrument van het Vlaams buitenlands beleid. We verdiepen het netwerk van AAVR's en bouwen het in de loop van deze regeerperiode verder uit op basis van de resultaten van een SWOT-analyse, naar Scandinavië, de Westelijke Balkan, de BRIC-landen of de MINT-landen (cf. V.3).

De internationale afspraken die we gemaakt hebben met partners in de wereld (via exclusieve en gemengde verdragen of *memoranda of understanding*) voeren we maximaal uit, gebruikmakend van de Vaste Gemengde Commissies. Waar

relevant maken we nieuwe afspraken. We gaan voluit voor een actieve betrokkenheid bij gemengde verdragen. Om een laattijdige of overhaaste ratificatie van internationale verdragen te vermijden, willen we op voorhand betrokken en ingelicht worden wanneer de federale overheid over een internationaal verdrag of akkoord onderhandelt. We ronden verdragsprocedures snel en correct af, met respect voor de bevoegdheden en de rol van het Vlaams Parlement. We ratificeren het Minderhedenverdrag van de Raad van Europa niet.

1.3 Vlaanderen is gericht aanwezig in multilaterale organisaties

Ik streef naar een actieve samenwerking in multilaterale organisaties. De activiteiten van die organisaties hebben een belangrijke impact op het beleid van de Vlaamse Regering. Bovendien beschikken multilaterale organisaties over verschillende troeven voor de aanpak van mondiale vraagstukken. Ze genieten namelijk van internationale legitimiteit, hebben technische expertise en zijn in staat om schaaleffecten te creëren. Via samenwerking in multilaterale organisaties kunnen we ook inspelen op de politieke actualiteit en plotse noden.

We voeren een gecoördineerd, gefocust en coherent multilateraal beleid ten aanzien van een aantal relevante organisaties, en baseren ons daarbij op de Vlaamse bevoegdheden en sterktes. We richten onze blik daarbij eerst en vooral op het VN-systeem en op de OESO. Ik zal mijn diensten vragen een richtinggevend kader uit te werken, op grond van het belang dat de verschillende multilaterale organisaties voor Vlaanderen vertegenwoordigen. We focussen ons op die multilaterale organisaties die verschillende beleidsthema's kunnen verbinden en zich lenen voor een beleid dat voldoende overkoepelt. Om versnippering tegen te gaan en de inzet van middelen efficiënter te maken, verankeren we ons multilateraal beleid decretaal (cf. V.2). We kunnen maar investeren in een volwassen en professioneel multilateraal beleid mits samenwerking tussen alle betrokken departementen. Het departement iV bewaakt de coherentie van het multilateraal beleid dat we voeren en gebruikt daartoe het SOIA.

We zijn actief aanwezig in die relevante multilaterale organisaties die aansluiten bij ons beleid en zetten ons in om inhoudelijk samen te werken en de besluitvorming in die organisaties te beïnvloeden. We doen dat ofwel door het Belgische standpunt te beïnvloeden, ofwel via rechtstreekse samenwerking. We toetsen beslissingen in multilaterale organisaties af aan het beleid van de Vlaamse Regering en vice-versa. We pleiten voor het gebruik van regionale data en van authentieke Vlaamse bronnen voor internationale rapportering. We bewaken aldus de positie en de behandeling van Vlaanderen als deelstaat in de multilaterale organisaties. We willen ook voldoende rendement halen op het vlak van visibiliteit.

We zoeken verder aansluiting bij de prioriteiten en de middelen van het Europese multilaterale beleid. We leveren ook een onderbouwde bijdrage tot het Belgische en Europese standpunt dat gebracht wordt in die voor Vlaanderen relevante multilaterale organisaties. Om een doeltreffende belangenbehartiging te kunnen garanderen, pleiten we ervoor om het (toepassingsgebied van het) kaderakkoord inzake de vertegenwoordiging in internationale organisaties aan te passen.

Ik zal ons netwerk binnen de multilaterale organisaties verder uitbouwen. Hiervoor doen we beroep op de AVVR's, in de eerste plaats deze in Parijs en Genève. Om efficiënter en effectiever te werk te kunnen gaan, krijgt de AAVR bij de internationale instellingen in Genève een vaste werkplek in Genève. Daarnaast zet ik in op detacheringen en op de promotie van Vlaamse kandidaturen voor posities binnen internationale organisaties. Bovendien stimuleer ik Vlaamse jongeren om deel te nemen aan stages bij voor ons relevante multilaterale organisaties, ook om op termijn daarin een sterkere Vlaamse aanwezigheid

mogelijk te maken. We zetten tevens in op transparantie en verbreding van het maatschappelijk draagvlak voor multilaterale samenwerking bij de publieke opinie.

2. Vlaanderen heeft een sterke(re) internationale reputatie die ons beter vooruit helpt

De unieke institutionele situatie van Vlaanderen biedt nog veel ruimte voor de versterking van de internationale. Een verhoogde inzet op de internationale promotie van Vlaanderen moet onze regio aantrekkelijker maken voor verschillende doelgroepen. Ondernemers, investeerders, cultuurliefhebbers, toeristen, jongeren en onderzoekers, expats... zullen zo gemakkelijker hun weg naar Vlaanderen vinden. De ervaringen die internationale bezoekers en expats opdoen tijdens hun verblijf in Vlaanderen dienen het beeld van Vlaanderen als *state of the art* te versterken.

In overleg met alle stakeholders werkt de Vlaamse Regering voort aan een eigen en gerichte profilering van Vlaanderen en het merk '*Flanders. State of the Art*' in het buitenland. Ze voorziet daarvoor een systematische en consistente toepassing en uitrol van het merkbeleid dat tijdens de vorige regeerperiode werd ontwikkeld. Ze voert een overkoepelend, coherent en kwalitatief beleid voor de internationale reputatie van Vlaanderen, inclusief Brussel, en richt zich daarbij op de verschillende doelgroepen. We promoten Vlaanderen bij die doelgroepen en maken hen warm om in Vlaanderen te investeren.

We hanteren economische, culturele, academische en publieksdiplomatie als belangrijke instrumenten om onze troeven in het buitenland op de kaart te zetten en stemmen hierover af met de bevoegde ministers en ontwikkelen een geïntegreerde strategie. De Vlaamse vertegenwoordigers in het buitenland vervullen daarbij een belangrijke rol. We zetten ons ook tijdens buitenlandse zendingen, op belangrijke evenementen in het buitenland en bij de ontvangst van buitenlandse delegaties in voor de versterking van het positieve beeld van Vlaanderen. Een verdere professionalisering van de Vlaamse protocoldienst moet daartoe bijdragen (zie ook V.3). Ook in onze betrekkingen met buitenlandse overheden, de EU en multilaterale organisaties promoten we de Vlaamse troeven om zo de internationale reputatie van Vlaanderen te versterken (cf. doelstelling 1).

Met het "*Flanders Inspires International Visitors Programme*" laten we buitenlandse opiniemakers en besluitvormers van hoog niveau kennis maken met Vlaanderen. We laten hen in het kader van een conferentiereeks '*Flanders in Dialogue*' ook in dialoog treden met Vlaamse homologen om langdurige netwerken uit te bouwen en bijkomende opportuniteiten te creëren voor samenwerking.

2.1 Vlaanderen is gekend als sterke en innovatieve economie

Vlaanderen moet in het buitenland gekend zijn als sterke "State of the Art", een open economie en poort naar Europa (cf. 2.2), met performante bedrijven, toponderzoeksinstituten, vernieuwende clusters, logistieke troeven, talentvolle en goed opgeleide mensen, en als een plaats waar het goed is om leven. Een efficiënte regiomarketing en reputatieontwikkeling is een cruciaal startpunt. Samen met de minister van onderwijs en de minister van economie en innovatie richten we ons tot buitenlandse overheden en bedrijven om bij hen interesse te wekken voor Vlaanderen en om hen te overtuigen van de economische troeven van onze regio.

Opdat Vlaanderen wereldwijd nog prominenter gepositioneerd is als sterke en innovatieve economie hanteren we één strategie voor internationalisering van de Vlaamse economie (cf. 3.1.1) en positioneren we Vlaanderen gericht als investeringslocatie (cf. 3.1.2). Ik verwijs hiervoor verder naar doelstelling 3.1.

2.2 Vlaanderen is erkend als logistieke toegangspoort tot Europa

Vlaanderen is centraal gelegen in West-Europa en beschikt als logistieke draaischijf voor Europa over een dicht netwerk van wegen, spoorwegen, waterwegen, havens en luchthavens, wat een onmiskenbare troef is voor de Vlaamse economie. Om economische activiteit aan te trekken, zetten we verder in op de promotie van onze Vlaamse (zee)havens als wereldvermaarde kenniscentra in hun specifieke domein. We promoten ook onze andere troeven inzake internationale bereikbaarheid.

In dit licht zal ik de Vlaamse havens als 'Flanders Port Area' internationaal promoten tijdens verschillende economische zendingen. Ik zal onze know how inzake havens economisch valoriseren door aan buitenlandse kandidaten beurzen te verstrekken voor opleidingen inzake haven- of transportmanagement. Ik werk in het kader van deze doelstelling nauw samen met de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken.

2.3 Vlaanderen staat te boek als een top toeristische bestemming

De Vlaamse Regering versterkt de reputatie van Vlaanderen als aantrekkelijke toeristische bestemming. Het toerismebeleid behoort tot de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Toerisme. Voor meer informatie daarover verwijs ik naar de Beleidsnota Toerisme 2014-2019. We zoeken actief naar samenwerkingsmogelijkheden met Toerisme Vlaanderen (zie ook V.1)

2.4 Vlaanderen is synoniem voor state of the art

We werken nauw samen met de kunst- en cultuursector om Vlaanderen op cultureel vlak als *state of the art* op de internationale scène te zetten. Vlaanderen beschikt over een rijke historische en hedendaagse cultuur. Bovendien hebben de Vlaamse culturele en creatieve sectoren met de design, de mode, de dans, de muziek-, theater- film- en festivalsector een sterk imago in het buitenland. We spelen ook in op de behoeften en tendensen in het culturele veld en zetten in op een verhoogde zichtbaarheid van de Vlaamse cultuur in het Vlaams buitenlands beleid.

We bouwen het Managementcomité Internationaal Cultuurbeleid en Culturele Diplomatie verder uit als beleidsdomeinoverschrijdend regieorgaan. We geven uitvoering aan het actieplan Culturele Diplomatie, sturen het bij waar nodig, en kaderen het in een ruimere strategie die erop gericht is Vlaanderen internationaal als *state of the art* regio neer te zetten. We voeren een actieve Vlaamse aanwezigheidspolitiek op belangrijke en zichtbare toonmomenten in het buitenland. Via samenwerking met UNESCO zet Vlaanderen zich in voor de bescherming en instandhouding van erfgoed, als motor voor culturele verscheidenheid, ontwikkeling en vredesopbouw.

Het internationaal cultuurbeleid behoort tot de bevoegdheid van de minister van Cultuur. Voor meer informatie verwijs ik naar de Beleidsnota Cultuur 2014-2019.

Vlaanderen heeft een rijke traditie aan evenementen. Elke stad organiseert zijn tentoonstellingen of beurzen, elke streek kent zijn processies, festivals en sportwedstrijden. Vooral op het vlak van topevenementen kunnen we beter doen. Topevenementen zijn kwalitatief hoogstaande evenementen die een uitstraling hebben tot ver buiten de grenzen. Ze hebben ook een grote impact op onze economie.

De schaal en omvang van topevenementen vragen een gecoördineerde aanpak op Vlaams niveau. We ontwikkelen daarom een coherent topevenementenbeleid. We clusteren alle relevante competenties binnen de Vlaamse overheid in één slagkrachtige cel EventFlanders, in de schoot van Toerisme Vlaanderen. Op basis van een business case, opgesteld door EventFlanders, beslist de Vlaamse Regering welk topevenement op de ondersteuning van EventFlanders kan rekenen.

2.5 Vlaanderen geldt als place to be voor onderwijs en wetenschap

Het Vlaams hoger onderwijs scoort internationaal goed, zowel op het vlak van onderwijs als onderzoek. We promoten het Vlaams hoger onderwijs bij studenten en onderzoekers in het buitenland en dragen de Vlaamse kennisinstellingen uit als een internationale referentie. We ondersteunen vraaggestuurd ook de internationale activiteiten van Vlaamse hoger onderwijs- en kennisinstellingen, aangezien die bijdragen aan de uitstraling van Vlaanderen als kennisregio in het buitenland.

Samen met de kennisinstellingen en Vlaamse ministers bevoegd voor Innovatie en Onderwijs bekijk ik op welke manier we het concept van academische diplomatie maximaal invulling kunnen geven. We hanteren daarbij de tweeledige doelstelling: (1) Vlaamse publieke kennisinstellingen vanuit een vraaggestuurde benadering actief ondersteunen om de internationale opportuniteiten voor deze actoren te maximaliseren; en (2) Vlaamse publieke kennisinstellingen actief inschakelen in de dagelijkse uitvoering van het buitenlands beleid van de Vlaamse Regering om zo bij te dragen tot het imago van Vlaanderen als een innovatieve en lerende regio van toonaangevende kwaliteit.

2.6 Expats in binnen- en buitenland zijn geïnspireerd door Vlaanderen

We betrekken de internationale gemeenschap in Vlaanderen en de Vlamingen in de wereld actief bij ons buitenlands beleid. We laten ze beter kennis maken met onze waarden, beleid en instellingen. Op die manier willen we hen inschakelen voor het behalen van de doelstellingen van ons buitenlands beleid en versterken we de publieksdiplomatie van Vlaanderen.

Om het beleid van de Vlaamse Regering bekend te maken bij de internationale gemeenschap in Vlaanderen investeren we in de internationale digitale cultuuragenda *Art Flanders* en het multimediale nieuwskanaal *Flanders Today*. We zetten ook een conferentiereeks "*Flanders in Dialogue*" op in Brussel voor een breed Europees en internationaal publiek, dat in overleg met de relevante overheidspartners voorbereid zal worden.

Via de vereniging 'Vlamingen in de Wereld' (VIW), dat een wereldwijd netwerk van Vlamingen uitbouwt, betrekken we de Vlamingen die in het buitenland verblijven actief bij het Vlaams buitenlands beleid. De toekomststrategie van VIW kan daarbij als leidraad dienen. We willen ook dat het stemrecht voor Vlamingen in het buitenland naar regionale en Europese verkiezingen wordt uitgebreid, idealiter via het invoeren van een systeem van e-voting.

Met zijn hoge concentratie van internationale en Europese organisaties, journalisten, opiniemakers... biedt Brussel tal van mogelijkheden om Vlaanderen internationaal te profileren. We spelen meer uit dat Brussel de hoofdstad is van Vlaanderen, en van Europa. We promoten het merk "Brussel(s)" in het buitenland en koppelen het consequent aan het merk "Vlaanderen/*Flanders*".

3. De Vlaamse economie staat in een sterke concurrentiepositie door internationalisering

De impact van de wereldwijde financiële, budgettaire en economische crisis laat zich nog steeds voelen. Vlaanderen is met zijn open economie meer dan andere landen en regio's afhankelijk van de internationale context. De welvaart van Vlaanderen hangt af van hoe we omgaan met de wereldwijde uitdagingen. Willen we onze toekomstige welvaart verzekeren, dan moeten we de concurrentiepositie van Vlaanderen nu structureel versterken, of we gaan achteruit. De wereldmarkt biedt vele kansen, die we nu moeten grijpen en verzilveren. Internationalisering van de Vlaamse economie is dan ook een absolute prioriteit van de Vlaamse Regering.

3.1 Vlaanderen is wereldwijd nog prominenter gepositioneerd als sterke en innovatieve economie

De Vlaamse economie moet knokken om competitief te blijven in de wereld. Onze band met het buitenland is immers onze economische levenslijn. Het is van cruciaal belang voor de welvaart van elke Vlaming dat we die open economie blijven stimuleren. Daarom moeten we enerzijds via ons netwerk van vertegenwoordigers in het buitenland een sterk en innovatief Vlaanderen in de markt zetten. Anderzijds moeten alle spelers in Vlaanderen de krachten bundelen en handelen vanuit één sterke visie.

3.1.1 Eén strategie hanteren voor internationalisering van de Vlaamse economie

3.1.1.1 Uitwerken van een meerjarige internationaliseringsstrategie, in overleg met Vlaamse overheids- en middenveldpartners

Ik maak werk van één gemeenschappelijke meerjarige internationaliseringsstrategie ten dienste van de Vlaamse economie, in overleg met alle actoren. Flanders Investment & Trade -als gespecialiseerd en zelfstandig agentschap- is daarin de centrale actor en zal de uitvoering van de strategie monitoren. Heel wat middenveldorganisaties, overheidsagentschappen, onderzoekscentra en clusters, steden en provincies, en kennisinstellingen werken aan internationalisering. Om de concurrentiepositie van Vlaanderen te versterken, zijn inspanningen van alle actoren nodig. Maar dat mag niet tot een versnipperd optreden in het buitenland leiden, waardoor we imagoschade oplopen en opportuniteiten of buitenlandse investeringen mislopen. Integendeel, we willen een sterker imago van Vlaanderen en van de Vlaamse economische troeven in het buitenland (cf. 2.1).

De ondersteuning die de Vlaamse overheid aan alle actoren biedt, zal in de toekomst gekoppeld zijn aan de meerjarige internationaliseringsstrategie. Zo besteden we de middelen efficiënter en creëren we meer transparantie, wat in tijden van besparingen aangewezen is.

De partnerschappen die Flanders Investment & Trade met de Vlaamse middenveld- én overheidspartners afsluit zijn een belangrijk regie-instrument voor de uitvoering van de internationaliseringsstrategie. Het is tijd om deze samenwerking te intensifiëren met meer gezamenlijke initiatieven en trajecten, gekoppeld aan concrete en meetbare doelstellingen.

3.1.1.2 Samenwerken met deelstaten, federale en Europese instanties

Om de Vlaamse internationaliseringsstrategie optimaal te realiseren, pleit ik voor een samenwerking tussen de deelstaten, die een exclusieve bevoegdheid hebben op het vlak van buitenlandse handel en het aantrekken van investeringen, en het federale niveau, dat een ondersteunende rol heeft. In het belang van het Vlaams buitenlands beleid en de Vlaamse economie en bedrijven, moeten (kosten)efficiëntie en een goede werkrelatie centraal staan. Bovendien moet in de samenwerking met onder andere het Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen (FAVV), de douane, ... prioriteit gegeven worden aan het wegwerken van knelpunten voor Vlaamse exporteurs op buitenlandse markten.

Als gevolg van de zesde staatshervorming heeft Vlaanderen een sterkere vertegenwoordiging in de Raden van Bestuur van Delcredere en Finexpo, waardoor het nog meer zal ijveren voor een goede besteding van de middelen, en dit instrument nog beter zal inzetten ten behoeve van Vlaamse bedrijven en KMO's.

We zullen ook nauwer samenwerken met de EU voor wat betreft internationaal ondernemen en handel (cf. 1.1). Het departement iV onderhoudt contacten met de Europese Commissie met betrekking tot de lopende vrijhandelsonderhandelingen (cf. 3.4.1). Flanders Investment & Trade vormt samen met het Agentschap Ondernemen (AO) en het Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) 'European Enterprise Network (EEN) - Vlaanderen'. Via dit netwerk van Europese partnerorganisaties en mede met de ondersteuning van VLEVA kan het Vlaamse bedrijven nog beter ondersteunen en informeren over Europese financiering.

3.1.2 Vlaanderen gericht positioneren als investeringslocatie

De concurrentiestrijd om investeringen binnen te halen wordt steeds scherper onder landen en regio's. Een efficiënte regiomarketing en reputatieontwikkeling is daarom een cruciaal startpunt. Vlaanderen moet niet alleen bij het grote publiek en overheden, maar ook bij buitenlandse bedrijven als '*state of the art*' bekend staan. Vlaanderen als sterke economie en poort naar Europa (cf. 2.2), met performante bedrijven, toponderzoeksinstellingen, vernieuwende clusters, logistieke troeven, talentvolle en goed opgeleide mensen, en waar het goed is om leven: dat moet de interesse wekken van buitenlandse bedrijven voor Vlaanderen. Niet voor niets kreeg Vlaanderen in 2014 erkenning als '*Entrepreneurial Region of the Year*', een award uitgereikt door het Comité van de Regio's. Deze algemene promotie zal ondersteunend werken voor de VLEV's en TA's, die zeer gericht bedrijven benaderen met concrete '*value propositions*'.

3.1.3 Het Vlaamse economische diplomatieke netwerk versterken

Vlaanderen wereldwijd economisch op de kaart zetten, betekent op tijd op de juiste plaatsen in de wereld aanwezig zijn. Het Vlaamse economische diplomatieke netwerk moet aanwezig zijn in die landen die de meeste opportuniteiten bieden, mét de nodige expertise, om daar de belangen van Vlaamse bedrijven te behartigen en de visibiliteit van Vlaanderen als investeringslocatie te verhogen. Willen we geen kansen missen, dan moet dit netwerk flexibel kunnen inspelen op opportuniteiten in nieuwe, opkomende en snelgroeïende markten. Daarom is een verhoogde capaciteit en aanwezigheid nodig in opkomende economieën (cf. 3.2.2). In deze landen vragen de complexere omgeving, het moeilijker ondernemersklimaat en de toegankelijkheid van informatie immers grotere inspanningen. Daarbij mogen we bestaande en mature markten niet verwaarlozen. Zij zijn immers nog altijd belangrijke herkomstlanden van investeringen.

Om voldoende flexibiliteit in te bouwen wordt jaarlijks een evaluatie- en optimalisatieoefening gehouden. Die oefening laat toe om objectieve en gefundeerde keuzes te maken om de efficiëntie van het netwerk te verhogen: door aanpassingen in de locaties of de capaciteit van eigen Vlaamse kantoren, door samenwerking met Waalse en Brusselse agentschappen, of door samenwerking met lokale private partners.

3.1.4 Vlaanderen op de kaart zetten via missies en wereldevenementen

Vlaamse economische missies op hoog niveau openen deuren. Deze missies georganiseerd door Flanders Investment & Trade zijn van groot belang voor Vlaamse exporterende bedrijven en voor het aantrekken van buitenlandse investeringen. De zendingen van het ABH kunnen aanvullend zijn hieraan. Om daarvoor ruimte te creëren, verminderen we binnen het ABH het aantal zendingen van het agentschap tot 2 per jaar en verminderen we overeenkomstig onze dotatie.

Ik zal jaarlijks enkele economische missies leiden, waarbij we de deelname en de impact voor KMO's in het bijzonder bevorderen. Wereldevenementen als de Wereldexpo, de Olympische Spelen of het Wereld Economisch Forum (WEF) zijn ideale momenten om contacten te organiseren met buitenlandse ondernemers en zo de reputatie van Vlaanderen te versterken.

3.2 Internationalisering staat nog meer centraal in de groeistrategie van bedrijven en clusters

3.2.1 Ondernemingen sensibiliseren voor internationalisering

Internationaal actieve bedrijven creëren meer tewerkstelling, een grotere toegevoegde waarde en zijn productiever dan bedrijven die alleen op de binnenlandse markt actief zijn. Dat blijkt uit verschillende studies. Internationalisering moet dan ook een essentieel onderdeel zijn van het ondernemingsplan van Vlaamse bedrijven. De thuismarkt voor Vlaamse bedrijven is klein, groei kan snel alleen door over de grenzen te kijken. Daarom moet internationalisering van bij het ontstaan van de onderneming op de radar staan. Internationalisering moet een logische keuze in de groeistrategie van bedrijven. In dit kader zal FIT meewerken aan het programma 'gazellesprong' van het Agentschap Ondernemen, dat wordt geoptimaliseerd. Daarom zullen we ook (toekomstige) bedrijfsleiders via communicatie-acties nog meer sensibiliseren om te internationaliseren. "Méér internationaal actieve bedrijven in Vlaanderen": dat is de gezamenlijke opdracht van alle actoren in Vlaanderen die bedrijven en toekomstige ondernemers tot hun doelpubliek rekenen.

In sensibilisering zijn rolmodellen cruciaal. De uitreiking van de prijs 'Leeuw van de Export' bereikt een uitgebreid publiek en genereert media-aandacht voor het belang van export en internationalisering. De bekroonde bedrijven zijn belangrijke rolmodellen voor andere bedrijven.

3.2.2 Speerpuntclusters sterke internationale spelers maken

Met een clusterbeleid zal de Vlaamse Regering de transformatie van ons industrieel weefsel versnellen en het kennisgedreven karakter van onze economie versterken. Vanuit de ambitie om de innovatiekracht van Vlaanderen internationaal als troef uit te spelen (cf. 2.1), willen we clusters beter ondersteunen om sneller internationaal actief te worden. Het netwerk van TA's van Flanders Investment & Trade speelt hierin een belangrijke rol. We willen ook jonge ondernemers en in het bijzonder digitale ondernemers en spin-offs in contact brengen met voor hen relevante netwerken in het buitenland.

Binnen de Slimme Specialisatiestrategie maken we duidelijke keuzes voor specifieke sectoren en clusters die aansluiten bij de sterktes van de Vlaamse industrie en de kennisinstellingen en waarmee we internationaal het verschil kunnen maken. We zullen internationalisering inschrijven in de *road maps* en clusterpacten. Ik zal een meer doorgedreven ondersteuning van deze clusters voorzien in hun internationale groei en in de zoektocht naar buitenlandse investeringen die de clusters kunnen versterken en voor een doorgroei zorgen. Nieuwe clusters die in het kader van de Slimme Specialisatiestrategie ontstaan, willen we reeds in een vroeg stadium ondersteunen om een internationaliseringsplan uit te werken. Via kloofanalyses worden de ontbrekende schakels in de waardenketen van bestaande en nieuwe clusters opgespoord. Deze analyses zijn de basis voor een gericht acquisitiebeleid waarbij de speerpuntclusters als opportuniteit gepositioneerd worden bij buitenlandse investeerders (cf. 3.2.4.2).

Het Vlaamse economisch diplomatiek netwerk zet volop de sterktes van Vlaanderen bij universiteiten, strategische onderzoekscentra, clusters en spin-offs in de verf in het buitenland. Het bouwt in functie daarvan via de TA's een netwerk van contacten uit dat ook kan ingezet worden voor academische valorisatie.

3.3 Een meer gerichte internationalisering versterkt het economische weefsel in Vlaanderen

De verdere internationalisering van de Vlaamse economie is een prioriteit van het Vlaamse buitenlands beleid. Groei door internationalisering en het aantrekken en behouden van buitenlandse investeringen betekent jobs en toegevoegde waarde creëren. Beide doelstellingen zijn urgent en nodig voor het behoud van de welvaart in Vlaanderen. Willen we dat bedrijven en sectoren sterker presteren in het buitenland, dan is gerichte ondersteuning nodig. Hetzelfde geldt voor buitenlandse investeringen: willen we de juiste investeringen aantrekken, dan moeten we gericht te werk gaan, en de juiste instrumenten inzetten om de concurrentiestrijd te winnen. Samen met de minister van economie maakt ik ook werk van instrumenten zoals de aanwervingspremies voor exportmanagers en een beurssysteem voor internationale stages voor managers en ondernemers.

3.3.1 Vlaamse bedrijven ondersteunen om sneller en duurzamer nieuwe markten te veroveren

In dit deel bespreek ik de initiatieven die we zullen nemen om Vlaamse bedrijven te ondersteunen om sneller nieuwe markten te veroveren. We willen ook dat Vlaamse bedrijven duurzaam en 'maatschappelijk verantwoord' ondernemen in het buitenland. De initiatieven in het kader van deze doelstelling komen aan bod onder doelstelling 5 (cf. 5.5), waarin we willen bijdragen aan een democratische en rechtvaardigere wereld.

3.3.1.1 Een nog meer klantgerichte dienstverlening verzorgen

Vlaamse bedrijven zijn belangrijke klanten en belanghebbenden van de Vlaamse overheid, die een klantgerichte dienstverlening hoog in het vaandel draagt. Meer nog dan in andere domeinen vraagt de ondersteuning van internationalisering maatwerk. Een succesvolle internationale aanpak verschilt immer per sector, per product of dienst, per land. Steeds meer bedrijven zijn succesvol met een eigen innovatief ondernemingsmodel. De portfolio van bedrijven die internationaliseren is de laatste jaren steeds diverser geworden.

Om maatwerk mogelijk te maken is het essentieel dat mijn diensten in direct contact blijven staan met Vlaamse bedrijven. Maatwerk laat toe om flexibel in te spelen op de nieuwe noden van bedrijven. Initiatieven om de feedback van bedrijven permanent op te volgen, leiden tot een betere dienstverlening, waardoor Vlaamse bedrijven nog beter kunnen presteren op buitenlandse markten.

3.3.1.2 Een samenhangend doelgroepenbeleid voeren

Vlaanderen is een regio van sterke KMO's met exportpotentieel, en flink wat technologische start-ups die onmiddellijk internationaal gaan. Startende exporteurs, exporteurs op nieuwe markten, hoogtechnologische bedrijven: het zijn voorbeelden van doelgroepen die een specifieke aanpak verdienen. Niet alle bedrijven hebben dezelfde noden qua ondersteuning. Zakendoen buiten de EU vraagt andere inspanningen dan zakendoen binnen de EU. Daarom is differentiatie in de ondersteuning en in het financieel instrumentarium nodig. Zo worden de middelen ingezet bij de bedrijven met de grootste behoefte eraan. Flanders Investment & Trade zal daarom een coherent doelgroepenbeleid ontwikkelen. Er zal extra aandacht gaan naar startende exporteurs, voor wie begeleiding in de eerste stappen van het internationaliseringstraject (de selectie van markten, de juiste aanpak, het verlagen van eerste prospectiekosten, ...) zeer belangrijk is.

Ik zal het agentschap Flanders Investment & Trade vragen zich verder vooral te richten op ondersteuning bij het openen van nieuwe markten. Kennis van de wettelijke context én het vinden van de juiste en betrouwbare partners op een buitenlandse markt zijn immers cruciale elementen die het succes van bedrijven op buitenlandse markten bepalen. Bedrijven geven aan dat ondersteuning op dit gebied zeer belangrijk is.

Hoogtechnologische bedrijven hebben nood aan een specifieke ondersteuning eigen aan de sector en de ondernemingsmodellen waarmee zij werken. Ze worden door het agentschap geholpen door mensen met de juiste expertise in het domein.

3.3.1.3 Drempels tot nieuwe markten verlagen via gezamenlijke acties

Gezamenlijke acties met Vlaamse bedrijven zoals groepsbeursstanden, economische en handelsmissies, uitnodigingen van aankopers naar Vlaanderen... zijn belangrijke hefboomen om de drempels tot nieuwe markten te verlagen. Vlaamse bedrijven worden in contact gebracht met potentiële zakenpartners in het buitenland en krijgen meer inzicht in de markt. Het agentschap Flanders Investment & Trade zal jaarlijks een uitgebalanceerd actieprogramma aanbieden, dat bedrijven en sectoren een stap verder helpt in de uitbouw van hun markten, en nieuwe opportuniteiten in landen onder de aandacht brengt.

3.3.1.4 De exportvaardigheid van Vlaamse bedrijven verhogen

Actief worden op een buitenlandse markt is moeilijker dan op een binnenlandse markt. Het vraagt flink wat inspanning, en er zijn vele drempels en risico's, niet alleen financiële. Ondernemers betreden markten met een andere (zaken)-cultuur, taal, wetgeving... Bedrijven die niet goed voorbereid zijn, maken minder kans. Een minimum aan exportvaardigheid en -waardigheid is nodig.

Om de succesratio van bedrijven in het buitenland te verhogen, moeten we ervoor zorgen dat ze beslagen op het ijs verschijnen. Initiatieven die de exportvaardigheid van bedrijven verhogen zijn daarom zeer belangrijk. Flanders Investment & Trade zal er samen met zijn partners voor zorgen dat het aanbod voor de Vlaamse bedrijven omtrent advies en opleiding voldoende uitgebreid is en gekend is bij Vlaamse bedrijven. De aanwervingspremies voor exportmanagers in KMO's sluiten hier perfect op aan.

3.3.2 Vlaamse bedrijven stimuleren om meer actief te zijn in opkomende economieën

Om onze economische positie in de wereld te versterken, moeten méér Vlaamse bedrijven actief worden buiten de EU-28, en in opkomende economieën in het bijzonder,

3.3.2.1 Meer focus brengen in acties en ondersteuning door het netwerk in opkomende economieën

In de proactieve acties (economische en handelsmissies, groepsdeelnames aan beurzen, contacten met aankopers...) zullen we een grote focus leggen op de groei landen. Bedrijven worden op die manier gestimuleerd om ook de groei landen in hun internationaliseringsstrategie op te nemen, en krijgen de kans om op een kostenefficiënte manier de markt te verkennen.

Ondersteuning in deze landen heeft een hoge toegevoegde waarde: de complexere omgeving, het moeilijker ondernemersklimaat en toegankelijkheid van informatie, vragen immers grotere inspanningen. De capaciteit van het Vlaamse Economisch diplomatiek netwerk zal in deze landen versterkt worden (cf. 2.1.3). Verder ontwikkelen mijn diensten een strategie om Vlaamse bedrijven te ondersteunen bij het verkennen van potentiële groei markten in Sub Sahara-Afrika.

Om zaken te doen in ontwikkelingslanden zijn internationale instellingen vaak een belangrijke sleutel. Zo informeren we Vlaamse bedrijven al gericht over opportuniteiten en projecten gefinancierd door internationale instellingen zoals de Wereldbank, regionale ontwikkelingsbanken en VN-organisaties. Vlaamse experts en toeleveranciers kunnen meedingen naar contracten ter uitvoering van deze projecten.

3.3.2.2 Europese initiatieven ten volle benutten

De laatste jaren zijn op Europees vlak een aantal initiatieven genomen gericht op de ondersteuning van bedrijven in landen buiten de EU, zoals de 'Missions for Growth' en de 'SME-centers'. Meer dan in het verleden wil de Europese administratie in overleg met de handelsbevorderende organisaties van de verschillende landen instrumenten ontwikkelen ten dienste van bedrijven. Flanders Investment & Trade zal de mogelijkheden die de EU in de toekomst biedt ten volle benutten voor de ondersteuning van de Vlaamse bedrijven, onder andere als partner in EEN (European Enterprise Network) - Vlaanderen.

3.3.3 Een vlotte toegang tot financiering van internationaal ondernemen voorzien

Financiering van internationaal ondernemen wordt als een belangrijke drempel genoemd. De kosten van onder andere financiering, verzekering, en prospectie zijn hoog. Er is ook nood aan kapitaal en cofinanciering.

3.3.3.1 Het subsidie-instrumentarium vereenvoudigen

Het financieel instrumentarium voor internationaliserende Vlaamse bedrijven is complex en het beheer ervan versnipperd over verschillende entiteiten. Bovendien is het belangrijk dat generieke instrumenten van het economisch en innovatiebeleid ook de doelstellingen inzake internationalisering ondersteunen. Bedrijven zijn echter gebaat bij eenvoud en transparantie. Het is noodzakelijk dat FIT intensief betrokken wordt bij alle subsidie-instrumenten voor de bevordering van internationalisering van Vlaamse bedrijven, zodat FIT bedrijven een totaalpakket aan ondersteuning kan aanbieden.

De bestaande subsidie-instrumenten worden geëvalueerd (cf. V.4) en administratief vereenvoudigd, en worden afgestemd op een coherent doelgroepenbeleid ten aanzien van internationaliserende Vlaamse bedrijven. De aanvraag- en opvolgingsprocedure voor subsidies wordt bovendien eenvoudiger voor bedrijven door integratie in het e-loket voor ondernemers, dat gebouwd is volgens het 'once and single sign-on principe'.

3.3.3.2 Meer transparantie brengen in financieringsmogelijkheden

Meer en meer ondernemingen ondervinden problemen om toegang te krijgen tot financiering om hun internationale ambities waar te maken. Binnen het FINMIX-project van het AO werkt Flanders Investment & Trade een pijler "financiering van het internationaal ondernemen" uit waarbij ondernemers aan een panel van financieringsexperten hun financieringsbehoeften kunnen toelichten. Experts adviseren hen zo over de meest aangewezen financieringsmix van producten aangeboden door Vlaamse, federale, Europese of internationale instanties.

3.3.4 Meer buitenlandse directe investeringen binnenhalen

Buitenlandse investeerders zijn essentieel voor het Vlaamse economische weefsel en de werkgelegenheid. Bovendien hebben deze buitenlandse ondernemingen ook een positief effect op de bedrijven in de omgeving. Zij dragen immers zeer sterk bij tot de economische groei en de tewerkstelling. We onderkennen de noodzaak om een gericht beleid te voeren dat buitenlandse ondernemingen ertoe aanzet in Vlaanderen te investeren. We moeten daarom onze inspanningen voor het aantrekken van en de goede begeleiding van buitenlandse investeringen op een optimale manier voortzetten.

De omgevingsfactoren voor het aantrekken van investeringen verslechteren. De concurrentie van de buurlanden neemt overhand toe. Ondanks het relatief beperkte budget (in vergelijking met andere landen en regio's) groeit weliswaar het aantal *leads* (gedetecteerde potentiële kandidaat-investeerders voor Vlaanderen), maar het aantal gewonnen dossiers stijgt niet evenredig. Bovendien verkleint de omvang van het dossier, en neemt het aantal gecreëerde jobs per project stelselmatig af. Daarom zullen we streven naar een hogere *return on investment* voor de geleverde prospectie-inspanningen. Dat kan mits we voor meer gerichte aanpak kiezen, de juiste instrumenten inzetten en werken aan een meer investeringsvriendelijk ecosysteem.

3.3.4.1 Potentiële investeerders snel detecteren en intensief opvolgen

Naast een efficiënte regiomarketing is een snelle detectie van potentiële kandidaat-investeerders cruciaal. Het Vlaams economisch diplomatiek netwerk heeft een belangrijke rol te spelen in de prospectie en de gerichte benadering van bedrijven met expansieplannen. Daarnaast is een doelgericht actieprogramma essentieel, dat telkens weer nieuwe investeringspistes probeert aan te boren en zo ten volle op wereldwijde opportuniteiten inspeelt. Bij deze prospectie-activiteiten wordt gemikt op investeringen in bepaalde activiteiten (onderzoek & ontwikkeling, verkoop- en marketingkantoren, hoofdzetels, smart logistics en advanced manufacturing) en spelen we in op de speerpuntclusters die in Vlaanderen bestaan of in wording zijn.

In de contacten met potentiële investeerders biedt het agentschap Flanders Investment & Trade ondersteuning in het gehele proces door middel van informatievoorziening, strategisch advies en praktische hulp, kosteloos en op vertrouwelijke basis. Eens de interesse voor Vlaanderen gewekt is, kan een kandidaat-investeerder een locatiebezoek (*site-visit*) laten organiseren. Hij kan ook in contact gebracht worden met andere buitenlandse bedrijven die reeds de stap naar Vlaanderen hebben gezet, met advocaten en juristen, belasting-

consulenten, regionale ontwikkelingsmaatschappijen en andere nationale, regionale en lokale instellingen.

De locatiebezoeken worden steeds belangrijker in het beslissingsproces, dus zullen we meer inspanningen leveren om kandidaat-investeerders op een locatiebezoek uit te nodigen. Verder blijken ook dossiers rond *fusies en overnames* (M&A) zeer moeilijk te detecteren. Hiervoor zullen we een vernieuwde aanpak uitwerken.

3.3.4.2. Gericht acquisitiebeleid voeren, gelinkt aan de slimme specialisatiestrategie

Zoals hoger vermeld, is het aantrekken van investeringen gelinkt aan de Slimme Specialisatiestrategie en een belangrijke opdracht binnen het buitenlands beleid. Ik zal hiervoor samenwerken met de Vlaamse minister van Economie en Innovatie.

Door in te spelen op de 'Slimme Specialisatiestrategie' – met de speerpuntclusters als basis – en door de juiste investeringen in onderzoek & ontwikkeling kunnen innovatieclusters sterker worden en uitgroeien tot grote spelers. In de 'roadmaps' en het daaropvolgende clusterpact moet er dan ook aandacht zijn voor de internationalisering van de speerpuntclusters en voor hun aantrekkingskracht voor buitenlandse investeerders. Nieuwe clusters staan bovendien nog niet sterk genoeg om alleen buitenlandse investeerders, partners of groeikapitaal te vinden en hebben daarom ondersteuning nodig. Om deze clusters gericht te ondersteunen, zullen we – in samenwerking met de clusters zelf en met onze structurele partners – via kloofanalyses de hiaten in deze clusters opsporen en *business cases* ontwikkelen waarmee we in het buitenland investeerders en partners voor toekomstgerichte sectoren met maximale toegevoegde waarde voor Vlaanderen trachten te detecteren.

Deze methodologie kan deels door de bestaande actoren (Flanders Investment & Trade, clusters en sectorfederaties) uitgevoerd worden. Deels is hier echter ook (buitenlands) onderzoek door specialisten nodig, waarvoor er momenteel geen capaciteit aanwezig is binnen de Vlaamse overheid noch binnen de sectorfederaties. Kloofanalyses zijn complex, multidisciplinair en vragen een intensieve voorbereiding. In overleg met de Vlaamse minister van Economie en Innovatie zal ik bekijken hoe we de sectoren beter in kaart kunnen brengen met het oog op deze kloofanalyses voor het binnenlandse luik. We zullen ook een kader uitwerken om externe, wereldwijd actieve experts op korte termijn en flexibel in te kunnen schakelen voor onderzoeksopdrachten.

3.3.4.3 Flanders Investment & Trade als investeringscoördinator laten optreden

Een van de kritische succesfactoren voor het winnen van een buitenlandse investering houdt in dat de kandidaat-investeerder een uniek aanspreekpunt in Vlaanderen heeft. Deze rol neemt het agentschap Flanders Investment & Trade op. Veel investeerders wijzen op de complexiteit van onze regelgeving. Daarom investeren we veel tijd in het duiden van relevante informatie en in die elementen die voor een specifiek investeringsproject van nut zijn. Flanders Investment & Trade heeft een globaal zicht op de combinatie van alle investeringsaspecten die volgens het soort investeringsproject het verschil kunnen maken, wat vertrouwen wekt bij de investeerders.

Flanders Investment & Trade verzorgt eveneens een coördinerende rol bij de opvolging van het investeringstraject. Alle relevante Vlaamse en federale partijen, die een toegevoegde waarde kunnen leveren voor het welslagen van het project in Vlaanderen, in de eerste plaats het AO als tandempartner, worden daarbij ingeschakeld. Deze intensieve begeleiding omhelst alle fases van het

investeringsproject: sensibilisering, informatieverschaffing, selectie van sites, de sitebezoeken zelf en het daaropvolgende investeringstraject (omgevingsfactoren, vergunningen, financiering, subsidies, ...).

3.3.4.4 Een meer aangepast investeringsinstrumentarium voorzien

Vlaanderen kon zich tot nu toe nog vrij goed positioneren voor het aantrekken van buitenlandse investeringen door een aantal sterke troeven uit te spelen zoals ligging, opleiding, logistiek en leefklimaat. Maar in het huidige prangende klimaat van concurrentie tussen de buurregio's, is dat niet meer voldoende. In de investeringsbeslissing spelen de omkaderende voorwaarden en ondersteuningsmaatregelen (*incentives*) die worden geboden een steeds belangrijkere rol.

Het bestaande investeringsinstrumentarium is grotendeels gestoeld op wat er beschikbaar is voor bestaande bedrijven in Vlaanderen, met name IWT-steun, (strategische) opleidingssteun, ecologiesteun, KMO-portefeuille, etc. Het bestaande portfolio aan instrumenten is echter niet altijd gericht of voldoende afgestemd op buitenlandse bedrijven die nog een mogelijke vestiging aan het overwegen zijn. Een aangepast instrumentarium is nodig, om méér investeringen voor Vlaanderen te winnen.

Enerzijds zullen we een ook op buitenlandse ondernemingen gerichte ondersteuning onder de vorm van Strategische Investeringssteun (SIS) ontwikkelen. Dit kan een variant zijn op de bestaande Strategische Transformatiesteun, maar met specifieke aangepaste criteria voor nieuwe buitenlandse ondernemingen. Ondernemingen of groepen van ondernemingen, die in het kader van een strategisch investeringsproject omvangrijke beroepsinvesteringen en duurzame inspanningen doen in het Vlaams Gewest, kunnen we dan via deze maatregel financieel ondersteunen. De parameters van de investering zijn strategische verankering, innovatie, internationalisering en verduurzaming. Ook dit instrument zal in nauw overleg met de Vlaamse minister van Economie en Innovatie uitgewerkt worden.

Bovendien ontwikkelen we een strategische innovatiesteun om gericht investeringen in O&O-activiteiten aan te trekken. Deze wordt geënt op het IWT – instrumentarium.

Tevens zullen we andere mogelijke instrumenten onderzoeken. Een daarvan is de financiering van een haalbaarheidsstudie: ondersteuning voor marktverkenningen van de buitenlandse investeerders. Gecertificeerde specialisten in marktoegang zouden via een *call*-systeem ingeschakeld kunnen worden, naar analogie van de strategische pijler van de KMO-portefeuille. Een andere piste is de gedeeltelijke financiering, voor een beperkte termijn, van de intrek van een nieuwe investeerder in een geaccrediteerd dienstencentrum.

3.3.5 Een investeringsvriendelijk ecosysteem creëren

De Vlaamse Regering voert een actieve strategie om nieuwe investeringen aan te trekken en bestaande te behouden. Daarom zal ze ook inspanningen leveren om het investeringsklimaat continu te verbeteren. Bijvoorbeeld door steeds de aandacht te vestigen op de veelgenoemde knelpunten en de relevante actoren aan te zetten hiervoor oplossingen uit te werken. Een greep uit de lijst:

- hoge loonkosten doen Vlaanderen slecht scoren in vergelijking tot alternatieve investeringslocaties;
- op fiscaal vlak oogt Vlaanderen duur, complex, onstabiel en weinig innovatief;
- visa-aanvragen blijven lange tijd aanslepen en werkvergunningen lopen eveneens vertragingen op;

- Hoge energiekosten en onzekerheid over de energievoorziening zelf doen Vlaanderen strategische investeringen mislopen;
- het verhogen van de ondernemingsvriendelijkheid en investeringsbewustzijn in de Vlaamse administraties en lokale overheden moet buitenlandse investeerders ten goede komen.

3.3.5.1 Knelpunten aankaarten bij de federale overheid

De Vlaamse Regering zal thema's zoals visa-problematiek, fiscaliteit, loon- en energiekosten en hun impact op de buitenlandse investeringen blijvend op de overlegagenda met de federale regering plaatsen en een actieve belangenbehartiging voeren. We willen op een redelijk korte termijn tot een concurrentieel pakket komen waardoor de handicaps worden weggewerkt. Verder zullen we de betrokken federale actoren vragen investeringscontactpunten aan te duiden om snel dossierproblemen te traceren en op te lossen.

3.3.5.2 Investeerders beter begeleiden via een multidisciplinair 'Welcome team'

Ik zal Flanders Investment & Trade vragen om samen met de relevante actoren in het investeringsproces een 'Welcome team' op te richten dat een betere begeleiding van buitenlandse bedrijven verzekert. Dat team zal bestaan uit contactpersonen voor buitenlandse investeerders bij alle betrokken actoren, met wie Flanders Investment & Trade in overleg kan treden, om voorafgaandelijk en/of tijdens het investeringsproces mogelijke problemen te voorkomen of ze snel op te lossen. Het betreft actoren van het middenveld, kennisinstellingen, strategische onderzoekscentra, de Vlaamse en de federale administratie en lokale besturen.

Via dit Welcome team willen we de Vlaamse actoren, de provincies en de lokale besturen sensibiliseren om een nog investeringsvriendelijker beleid te voeren. Het betreft vooral actoren betrokken bij (co-)financiering, overheidsgaranties, subsidies, milieu- en bouwvergunningen, werkvergunningen, enz.

Vroeg in het investerings-beslissingsproces zullen we bij deze overheidsactoren aftoetsen aan welke regelgeving de kandidaat-investeerder onderhevig zal zijn. Het is immers cruciaal dat buitenlandse investeerders in de beginfase van het project snel en accuraat antwoorden krijgen in verband met de administratieve processen die bij de investering komen kijken. Het Welcome team zal niet alleen een rol spelen in de pre-beslissingsfase. Ook na de beslissing zullen de overheidsactoren van het Welcome team ervoor zorgen dat buitenlandse investeerders beter begeleid worden in het administratieve proces.

Ook de sectorfederaties, de werkgeversorganisaties, clustervertegenwoordigers, kennisinstellingen en strategische onderzoekcentra (VITO, IMEC, iMinds, VIB, SOC Maakindustrie) zijn in deze betrokken partij. Ze hebben een belangrijke rol te spelen in de zoektocht van buitenlandse investeerders naar kennis- en zakenpartners in Vlaanderen.

3.3.5.3 Een duurzaam opvolgings- en uitbreidingsbeleid voeren voor bestaande buitenlandse ondernemingen

Bedrijven evalueren voortdurend hun aanwezigheid in onze regio en kiezen voor locaties die het best passen in hun globale strategie. Daardoor neemt het belang van een gericht retentie- en uitbreidingsbeleid toe, inclusief concrete maatregelen om buitenlandse bedrijven ervan te overtuigen hun vestiging in Vlaanderen te behouden.

Momenteel onderhoudt het agentschap Flanders Investment & Trade, in samenspraak met het AO, al contacten met heel wat buitenlandse investeerders in Vlaanderen. Zo worden deze nieuwe investeerders wegwijs gemaakt in de bestaande ondersteuning van bedrijven, bijvoorbeeld ondersteuning in het bewerken van andere Europese markten. In een later stadium kunnen op die manier uitbreidingsplannen gedetecteerd worden, waarbij de firma in kwestie aanbevolen wordt om dit in Vlaanderen te realiseren. Flanders Investment & Trade zal hierbij de rol van internationale mediator opnemen en contact onderhouden met het hoofdkantoor in het buitenland (van het Vlaamse filiaal) om strategisch inzicht te verwerven in de lokalisingsstrategie van het bedrijf en de juiste informatie op de juiste plaats te doen landen.

We zullen bij deze bedrijven nader onderzoeken hoe en met welke mogelijke partners we een "waarschuwingssysteem" (zogenaamde *early detection system*) kunnen uitwerken om eventuele problemen (die tot delokalisering kunnen leiden) al in een vroeger stadium op te vangen.

Voor bedrijven die in een retentieproblematiek verzeild zijn geraakt, is er momenteel geen specifiek steunsysteem voorhanden, omdat deze bedrijven niet aan de gevraagde criteria voldoen (jobcreatie, transformatie, etc.). Daarom willen we onderzoeken op welke manier we een antwoord kunnen bieden op deze retentieproblematiek. Buitenlandse regio's trachten dit soort van bedrijven immers met nieuwe subsidies aan te trekken. Een mogelijk voorbeeld van benadering dat we zullen onderzoeken, is de begeleiding door een gevalideerd expert voor het opstellen van een strategisch reconversieplan, waarbij jobbehoud een belangrijke component is.

Wanneer een bedrijf echter onherroepelijk heeft besloten tot delokalisatie, zullen mijn diensten actief op zoek gaan naar mogelijke nieuwe investeerders die de activiteiten en het personeel van de onderneming zouden kunnen overnemen. Dat zal in samenspraak gebeuren met de eventuele curatoren en in nauw overleg met andere actoren.

3.4 Een vrijere en eerlijkere internationale handel is gunstig voor de Vlaamse economie

Vlaanderen heeft belang bij een vrijere internationale handel. Meer toegankelijke buitenlandse markten dragen bij tot de verdere internationalisering van de Vlaamse economie. Vlaamse bedrijven kunnen meer exporteren en buitenlandse investeerders die een betere toegang hebben tot de Vlaamse markt creëren op hun beurt meer jobs in Vlaanderen. Een vrijere internationale handel versterkt dus zonder twijfel ook het economische weefsel. We ijveren ook voor respect voor arbeids- en milieunormen in vrijhandelsakkoorden maar in een Europees en internationaal verband zodat we onze eigen bedrijven geen concurrentieel nadeel opleggen. Ik verwijs daarvoor naar strategische doelstelling 5 (operationele doelstelling 5.5), in het kader waarvan we een bijdrage leveren tot een democratischere en rechtvaardigere wereld.

3.4.1 Werken aan toegankelijke buitenlandse markten

Om een vrijere internationale handel te bereiken, zal de Vlaamse Regering mee streven naar toegankelijker markten. Ze beschouwt het sluiten van vrijhandelsakkoorden daartoe als het belangrijkste middel.

We zullen ernaar streven dat via vrijhandelsakkoorden overbodige regelgeving afgeschaft wordt en dat gelijkwaardige regels ingesteld worden. Tot op heden gingen vrijhandelsakkoorden vooral over het verlagen van invoertarieven of het verwijderen van invoerquota. Handelsbarrières in de vorm van restrictieve regelgeving blijven echter bestaan. Momenteel zijn er nog heel wat

toetredingsdrempels (zowel invoertarieven en invoerquota als restrictieve regelgeving) op de groeiemarkten. Ik zal daarom bepleiten dat de toetredingsdrempels op groeiemarkten door middel van handelsakkoorden verder verlaagd worden. We zullen de steeds belangrijker wordende dienstensectoren verder ondersteunen en daar bijkomende expertise over opbouwen.

Vlaanderen is gewonnen voor degelijke en op multilateraal niveau (binnen de WTO) geregelde vrijhandel omdat dit de beste garantie biedt op een gelijk speelveld voor iedereen. Zolang deze multilaterale akkoorden echter uitblijven, steunen we dat de EU bilateraal en plurilateraal de toekomst voorbereidt. Partnerschappen en andere akkoorden maken een diepgaande vrijmaking van de goederen- en dienstenhandel mogelijk tussen de EU en haar partners (zoals Canada, VS, Vietnam en andere ASEAN-landen alsook op het Afrikaanse continent). Zo kunnen we Vlaamse bedrijven meer laten exporteren, jobs creëren in eigen land en onze belangen maximaal behartigen.

In de voorbereiding en de opvolging van de onderhandelingen over de vrijhandelsakkoorden (multilaterale, plurilaterale of bilaterale) zetten we mee de krijtlijnen uit door te wegen op de Belgische standpunten die hieromtrent worden ingenomen. Via de Werkgroep EU-Handel verdedigen we nog sterker de Vlaamse belangen op de verschillende beleidsniveaus en waken we over de eigen beleidsruimte. Door een nauwkeurige en technische opvolging van vrijhandelsdossiers wil de Vlaamse Regering het maximale halen uit -voor de Vlaamse economie uitermate belangrijke- vrijhandelsakkoorden, zoals TTIP (het Transatlantic Trade and Investment Partnership tussen de EU en de VS) en CETA (het Comprehensive Economic and Trade Agreement tussen de EU en Canada). We zorgen dat we de mogelijke effecten van vrijhandelsakkoorden goed kennen, om zo de belangen van gevoelige, traditionele en toekomstgerichte sectoren optimaal te kunnen verdedigen.

Om onze Vlaamse bedrijven, die problemen ervaren met de toegang tot buitenlandse markten, te ondersteunen versterken we de bekendheid van het Meldpunt Handelsbelemmeringen. We streven daarbij naar een efficiënte behandeling van de dossiers.

3.4.2 Vlaamse investeringen in het buitenland beschermen

We willen ook de vrije toegang van onze Vlaamse investeerders tot de buitenlandse markten waarborgen. Daarom dringen we er op Belgisch en Europees niveau op aan in te zetten op sterke en omvattende onderhandelingsmandaten en volgen we de onderhandelingen over deze investeringsakkoorden die de EU voert met derde landen nauwgezet op. De Vlaamse belangen worden permanent geanalyseerd en we vragen bijsturing waar nodig. Vlaanderen maakt er een punt van dat deze onderhandelingen in een zo groot mogelijke transparantie verlopen.

We volgen daarnaast ook de bilaterale investeringsakkoorden die (de deelstaten van) België samen met Luxemburg aangaan met partnerlanden (de zogenaamde BLEU-akkoorden – Belgisch Luxemburgse Economische Unie) van nabij op. We nemen waar nodig positie in en zorgen dat dergelijke akkoorden leiden tot een eerlijkere en gelijkwaardigere internationale handel. We ijveren ervoor dat arbeids- en milieunormen op een evenwichtige manier en in overeenstemming met de Europese regels een plaats hebben in de onderhandelingssteksten (cf. 5.5).

3.5 De internationale bereikbaarheid van Vlaanderen verzekert de concurrentiepositie van de Vlaamse economie

Voor de internationale concurrentiepositie van de Vlaamse economie en voor de Vlaamse handel is het uiterst belangrijk dat de bereikbaarheid van de Vlaamse zeehavens verzekerd blijft en dat we werk maken van een vlottere mobiliteit (weg, spoor, water, lucht). De ontsluiting van de luchthaven van Zaventem is hierbij een belangrijk dossier. Vlaamse mobiliteitsdossiers met een internationale dimensie maken dan ook een cruciaal deel uit van het Vlaams buitenlands beleid. Ik verwijs aanvullend naar de Beleidsnota Mobiliteit 2014-2019.

Een betere internationale ontsluiting van onze zeehavens en een vlottere mobiliteit vergt een optimale samenwerking met de andere gewesten, de federale overheid, de buurregio's en -landen en de EU. Belangrijke uitdagingen in de samenwerking met Nederland en Noordrijn-Westfalen zijn de aanpak van de verkeerscongestie op de weg en de voltooiing van de IJzeren Rijn voor een betere ontsluiting van onze zeehavens. Bij de uitbouw en versterking van het Vlaamse waterwegennet ligt de focus op o.m. de Seine-Scheldeverbinding met Frankrijk en een sluis voor een verbeterde toegang tot het kanaal Gent-Terneuzen, waarover in januari 2015 een verdrag gesloten zal worden.

4. Vlaanderen draagt ertoe bij dat de internationale armoede verder afneemt

De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking draagt actief bij tot armoedebestrijding in de regio van Zuidelijk Afrika. De regio tekent immers wereldwijd één van de hoogste armoede- en ongelijkheidscijfers op. Uit onderzoek blijkt dat het verminderen van de binnenlandse ongelijkheid nauw samenhangt met de kans om ook armoede een halt toe te roepen. Het uitbouwen van solide democratische politieke, juridische en sociale structuren in het Zuiden alsook het respect voor de mensenrechten is een voorwaarde voor duurzame en inclusieve ontwikkeling. Als betrouwbare en voorspelbare donor zetten we in op een beperkt aantal sectoren die deze ongelijkheid verminderen. Zo stellen we de partnerlanden in staat om op lange termijn verhoogde welvaart en welzijn voor al hun landgenoten te realiseren.

De mondiale agenda voor duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding na 2015 zal richtinggevend zijn voor ons ontwikkelingsbeleid. Dit kader erkent dat armoedebestrijding niet louter een kwestie is van sociale maatregelen. Ook economische groei is noodzakelijk om welvaart te creëren, maar die groei is alleen duurzaam als ze de draagkracht van de aarde respecteert. Vlaanderen zal binnen zijn ontwikkelingsbeleid consequent de sociale, economische en ecologische dimensies van duurzame ontwikkeling in rekening brengen.

Omdat ook onze manier van produceren en consumeren een impact heeft op het Zuiden, is het noodzakelijk om de Vlaming bewust te maken van deze onderlinge samenhang. Ook politieke beslissingen van collega-ministers kunnen een impact hebben op de ontwikkelingskansen van de landen uit het Zuiden. Ik wil bij de Vlaamse burgers in samenwerking met het middenveld bouwen aan het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking.

4.1 De Vlaamse samenwerking blijft geconcentreerd op de partnerlanden in Zuidelijk Afrika

Om redenen van concentratie en continuïteit blijft de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking gericht op een beperkt aantal landen in Zuidelijk Afrika. Ondanks de beperkingen op de Vlaamse uitgavenbegroting, blijft Vlaanderen een betrouwbare en voorspelbare donor. Officiële ontwikkelingshulp

(ODA) vertegenwoordigt een steeds kleiner deel van de inkomensstromen in ontwikkelingslanden.²⁵ Om een versplintering van de ODA-middelen te voorkomen, beperken donoren hun samenwerking tot enkele partnerlanden en thema's. Dit laat toe dat donoren zich steeds meer specialiseren in de materies waarvoor ze samenwerken met het partnerland. Ook Vlaanderen kiest voor een duidelijke focus.

Vlaanderen streeft ernaar slechts één sector per partnerland te ondersteunen. Op die manier kunnen we technische expertise, opvolgcapaciteit en financiële middelen bundelen. De concentratiesectoren in de partnerlanden zijn vastgelegd in strategienota's, die de prioriteiten van de samenwerking over een periode van vijf jaar bepalen. De sectorkeuze bij een nieuwe strategienota gebeurt via een evenwichtige dialoog met het partnerland. We schrijven ons in op de beleidsprioriteiten van het partnerland, maar geven de voorkeur aan samenwerking binnen sectoren waarin Vlaanderen een concrete meerwaarde kan genereren.

De huidige concentratiesectoren zijn: 1) jobcreatie & ontwikkeling van Kleine, Micro en Middelgrote Ondernemingen (KMMO); 2) het recht op gezondheid, incl. seksuele en reproductieve gezondheidszorg; en 3) landbouw & voedselzekerheid. Hieronder beschrijf ik het belang van deze sectoren voor de ontwikkeling in de partnerlanden. Daarnaast ga ik in op initiatieven die de kruisverbanden tussen deze sectoren versterken. Gender is een transversaal thema.

4.1.1 Waardig werk creëren via KMMO-ontwikkeling in Zuid-Afrika

De strategienota met Zuid-Afrika zet in op het creëren van tewerkstelling aan de hand van KMMO-ontwikkeling. De focus is ingegeven vanuit de vaststelling dat de hoge werkloosheidsgraad binnen de beroepsbevolking²⁶, en vooral bij de jongeren, één van de grootste onderliggende oorzaken is van de ongelijkheid in het land. Deze ongelijkheid is volgens de gini-coëfficiënt²⁷ bijna nergens ter wereld zo hoog. In haar streven naar waardige tewerkstelling ziet de Zuid-Afrikaanse overheid een voortrekkersrol weggelegd voor KMMO's. De strategienota voor de samenwerking tussen Vlaanderen en Zuid-Afrika zet daarom in op ondersteunende diensten voor KMMO's meer algemeen, en specifiek in de sociale economie. We ondersteunen ook programma's die expliciet waardig werk voor vrouwen en jongeren stimuleren. Onze nog tot 2016 voorziene samenwerking in de landbouwsector richt ik op jobcreatie binnen agrarische KMMO's en de sociale economie.

Meer en meer donoren in Zuid-Afrika herzien hun ontwikkelingsbeleid, o.m. omdat het land over heel wat eigen middelen beschikt. Buitenlandse hulp vertegenwoordigt minder dan 0,3% van het Zuid-Afrikaanse BBP. Sommige landen hebben daarom beslist hun ontwikkelingssamenwerking af te bouwen, aanzienlijk te verminderen of meer te oriënteren naar economische samenwerking op voet van gelijkheid. Ook Vlaanderen heeft meer economische accenten gelegd binnen zijn steun voor het armoedebestrijd van Zuid-Afrika. Conform de afspraken met de Zuid-Afrikaanse overheid zetten we in op innovatieve en pilootinitiatieven. Zuid-Afrika blijft een belangrijke partner in het Vlaams buitenlands beleid, maar gezien de economische ontwikkeling van dit land evalueren we de positie van Zuid-Afrika als partner van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Ik voorzie de tussentijdse evaluatie van de huidige strategienota 2012-2016 in 2015.

²⁵ [dx.doi.org/10.1787/dcr-2013-en](https://doi.org/10.1787/dcr-2013-en)

²⁶ <http://beta2.statssa.gov.za/publications/P02114.2/P02114.22014.pdf>

²⁷ Deze indicator meet de discrepantie op tussen hoge en lage inkomens

4.1.2 *Het recht op gezondheidszorg helpen realiseren in Mozambique*

Vlaanderen kiest ervoor om in Mozambique zijn ontwikkelingsengagement in de gezondheidssector verder te verdiepen. De keuze voor deze sector is gemotiveerd door de expliciete vraag van Mozambique, een geactualiseerde nodenanalyse en een inschatting van de Vlaamse meerwaarde. De samenwerking moet uiteindelijk toelaten dat het land zijn gezondheidsdienstverlening focust op de meest voorkomende aandoeningen bij de meest kwetsbare mensen in de samenleving. Binnen de steun voor de gezondheidssector zet ik prioritair in op basisgezondheidszorg, de vorming en het management van goed opgeleid en patiëntvriendelijk gezondheidspersoneel, het verder ontwikkelen van een cultuur van op wetenschappelijk bewijs gebaseerde gezondheidszorg, en seksuele en reproductieve gezondheid en rechten. Dit zijn domeinen waarin Vlaanderen heel wat expertise te bieden heeft.

Algemene toegang tot kwaliteitsvolle gezondheidsdiensten draagt niet alleen bij tot het welzijn van alle leden van de samenleving, maar heeft ook effecten op de economie. Aangezien gezonde mensen langer leven, productiever zijn en meer inkomsten kunnen genereren en sparen, is gezondheid een essentiële voorwaarde voor economische groei en ontwikkeling en voor het welzijn van hun familie. Volgens een recent rapport van *The Lancet*, dragen investeringen in de gezondheidssector dan ook bij tot 24% van de economische groei in lage- en middeninkomenslanden.²⁸ Door bij te dragen aan het bevorderen van de gezondheidssituatie van de kwetsbaarste groepen (waaronder vrouwen op het platteland) kan Vlaanderen bijdragen tot het bestrijden van de groeiende ongelijkheid in de Mozambikaanse maatschappij.

Ook binnen de samenwerking met Mozambique ondersteun ik kruisverbanden tussen onze concentratiesectoren. Een belangrijke link tussen gezondheidsbeleid en landbouw is de inname van gezonde, kwaliteitsvolle voeding. Ondervoeding, of het langdurig gebruik van minderwaardige voeding, vormen immers een bedreiging voor de gezondheid en ontplooiing van het Mozambikaanse volk.

4.1.3 *Bijdragen tot een performant landbouwbeleid en het recht op voedselzekerheid in Malawi*

Vlaanderen wil het recht op voedselzekerheid helpen realiseren door zich in Malawi als betrouwbare donor in te zetten op de ontwikkeling van de landbouwsector. Aangezien ongeveer 80% van de Malawische bevolking afhankelijk is van de inkomsten uit kleinschalige landbouw, is deze sector cruciaal voor de Malawische economie en het welzijn van de bevolking.

Een belangrijke niche is de toegang van landbouwers tot landbouwvoorlichting, waarvoor ik programma's van de Malawische overheid en andere relevante actoren ondersteun. Een goede opleiding is bepalend voor het verhogen van de kwantiteit en kwaliteit van de landbouwproductie. Binnen het Malawi Landbouwontwikkelingsprogramma (ADP) is Vlaanderen leidende donor in de werkgroep rond landbouwvoorlichting. Het ADP heeft tot doel om de acties van donoren en sectorspelers te coördineren en af te stemmen op de prioriteiten van Malawi.

Ik erken de ondersteuning van handelscapaciteit – de zogenaamde “hulp voor handel” agenda – als verbindende succesfactor tussen jobcreatie en de landbouw. Wanneer boeren erin slagen hun productie te vermarkten, biedt dit hen een perspectief om de tewerkstelling in de landbouwsector veilig te stellen of uit te breiden. Ook in Malawi dient de private sector een grotere rol te spelen in de verbetering en versterking van de ganse landbouwketen, van productie tot en met vermarkting. Als een ingesloten land is regionale en internationale handel

²⁸ <http://www.thelancet.com/commissions/global-health-2035>

voor Malawi nog een grote uitdaging, naast de verdere uitbouw van de eigen lokale markt. Daarom wil Vlaanderen samen met de andere donoren inspelen op de rol van de private sector bij de ontwikkeling van de landbouw in Malawi.

Vlaanderen wil een bijdrage leveren aan de versterking van de positie van vrouwen in de landbouwsector. Het is bekend dat vrouwen onvoldoende toegang hebben tot productiemiddelen in de landbouw, maar tegelijk een cruciale rol spelen in het waarborgen van de voedselzekerheid van hun gezinnen.

4.2 We spelen permanent in op belangrijke trends en evoluties in Zuidelijk Afrika

Vlaanderen is een donor die zich flexibel opstelt ten opzichte van zijn partnerlanden. Dat laat toe dat nieuwe, innovatieve programma's een plaats vinden binnen de samenwerking. Als eigentijdse donor stellen we ons constructief op ten opzichte van internationale tendensen die aantoonbare effecten hebben op de ontwikkeling van onze partnerlanden. De evoluties op wereldvlak, in de regio Zuidelijk Afrika en in de partnerlanden zullen het beleid permanent voeden.

4.2.1 Onze inspanningen in lijn brengen met de mondiale post-2015 agenda

De Vlaamse overheid draagt inhoudelijk bij tot het totstandkomingsproces van de post-2015 agenda voor duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding. Ik engageer mij om na 2015 onze inspanningen in lijn te brengen met deze VN-agenda. Aangezien de onderhandelingen nog lopende zijn, kan ik nog niet in detail treden over doelstellingen en indicatoren.

Wel staat nu al vast dat de nieuwe post-2015 agenda zich gelijktijdig zal richten op de sociale, economische en ecologische dimensie van duurzame ontwikkeling, inclusief klimaat. De succesvolle samensmelting van deze dimensies biedt perspectief voor alle landen om de welvaart en het welzijn van hun burgers op lange termijn te verbeteren en te handhaven. Dat is een perspectief waar ook de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking wenst toe bij te dragen.

Daarnaast zal de internationale gemeenschap sterker werken aan de uitbouw van een echt mondiaal partnerschap voor ontwikkeling. Ontwikkelingssamenwerking beperkt zich niet langer tot het doorstorten van fondsen aan een kleine groep van arme landen. Het grootste aantal armen bevindt zich immers in midden-inkomenslanden. De ontwikkeling van deze landen hangt veel sterker af van de regels rond handel, klimaat, fiscaliteit en veel minder van de budgettaire inspanningen voor ontwikkelingssamenwerking. Als minister-president wil ik er dan ook over waken dat beslissingen van de Vlaamse Regering geen nefaste gevolgen hebben op de ontwikkelingskansen in het Zuiden.

4.2.2 Flankerende initiatieven ondersteunen in de regio Zuidelijk Afrika

Omdat een aantal uitdagingen niet stoppen aan de grenzen van onze drie partnerlanden, draagt Vlaanderen ook bij tot regionaal of mondiaal georiënteerde projecten en programma's. Zo'n aanpak laat toe dat de landen in de regio beter samenwerken en kennis uitwisselen over doeltreffende beleidsstrategieën.

Vlaanderen heeft reeds heel wat ervaring opgebouwd met grensoverschrijdende programma's en organisaties. Op basis van de betalingen voor ontwikkelingshulp blijkt onze bijdrage echter versplinterd over verschillende organisaties. Om het beleid op regionaal vlak te herijken, pleit ik daarom voor een hogere concentratie van de middelen op een beperkt aantal thema's en uitvoerende organisaties. Zo kunnen we de impact en voorspelbaarheid van onze inspanningen verder verhogen. Ons regionaal beleid zal op volgende principes steunen, die in overeenstemming zijn met het multilateraal beleid (cf. 1.3):

1. De regionale sectorale focus stemt overeen met de thema's waarbinnen de Vlaamse overheid reeds expertise opbouwde binnen de ontwikkelingssamenwerking met de partnerlanden.
2. De regionale aanpak van de thema's moet duidelijk gearticuleerd zijn en aantoonbare meerwaarde bieden ten opzichte van een bilaterale aanpak.
3. We geven voorkeur aan organisaties die toegang verlenen tot hun raad van bestuur. Zo kan de expertise van Vlaanderen (inclusief van in Vlaanderen gevestigde expertisecentra) actief ten dienste worden gesteld voor hun beleid in de regio en op mondiaal niveau. De opvolging van de bestuursraden vergt een actieve inschakeling in de besluitvorming van deze organisaties.
4. Een keuze voor ongeoormerkte steun is aan te bevelen wanneer 1) het mandaat van de organisatie gelijkloopt met de Vlaamse beleidsprioriteiten, 2) de organisatie voldoende efficiënt is in het behalen van de resultaten en 3) de organisatie een sleutelrol vervult bij de vooruitgang op het vlak van de gekozen regionale uitdaging. Waar relevant bouwen we in samenwerkingsovereenkomsten een deelcomponent in met lichte oormerking op de regio Zuidelijk Afrika.

4.2.3 Samenwerken met de private sector in domeinen relevant voor ontwikkeling

Vlaanderen wil de uitbouw van de private sector in ontwikkelingslanden ondersteunen, daar waar private actoren effectief bijdragen tot sociale, economische en ecologische duurzaamheid. Dit kadert in de toenemende internationale belangstelling voor de rol van de private sector op het vlak van ontwikkeling. Ondanks deze trend is er op dit moment nog een grote lacune aan betrouwbare informatie over de meest effectieve strategie om de private sector in te schakelen als ontwikkelingsactor.²⁹ Als jonge donor wil Vlaanderen meebouwen aan goede praktijkvoorbeelden, door bijvoorbeeld nauwkeurig de ontwikkelingsdimensie te bewaken bij steun aan de private sector. Ik vraag mijn diensten om de piste van samenwerking met de private sector verder te onderzoeken. Hier schuif ik alvast enkele concrete beleidsmaatregelen naar voren:

4.2.3.1 Bijdragen tot private sectorontwikkeling als strategie voor armoedebestrijding binnen de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking met de partnerlanden en de prioritaire regio

De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking steunt op verschillende wijzen de ontwikkeling van de private sector. Binnen onze ontwikkelingssamenwerking met middeninkomenslanden – in casu Zuid-Afrika – is deze herijking al succesvol ingezet (zie supra). Ik verwijs ook naar de Vlaamse steun voor handelsontwikkeling in Malawi. Ten slotte kan Vlaanderen ook de onderlinge kennisuitwisseling tussen spelers hier en in het Zuiden ondersteunen. Ook bij deze vormen van ondersteuning moet het steeds duidelijk zijn dat de lokale noden bepalend zijn voor de invulling van het programma.

Om de lokale marktwerking niet te verstoren, blijft ontwikkelingssteun voor de private sector volledig ongebonden, zoals ook voorgeschreven door het kaderdecreet voor ontwikkelingssamenwerking en de Europese strategie voor private sectorontwikkeling.

²⁹ Eurodad, A dangerous blend? The EU's agenda to 'blend' public development finance with private finance, 2014; Both Ends, The Dutch Good Growth Fund: who profits from development cooperation?, 2013

4.2.3.2 Toegang tot financiële diensten mogelijk maken via ontwikkelingsgerichte participaties

KMMO's in ontwikkelingslanden verkrijgen vaak geen investeringskrediet bij reguliere financieringsinstellingen, onder meer omdat zij niet over voldoende waarborgen beschikken. Om de toegang van kansarme groepen tot financiële diensten mogelijk te maken, participeert Vlaanderen in investeringsfondsen die inclusieve kredietverstrekkers in het Zuiden ondersteunen. Op die manier beschikken microfinancieringsinstellingen en producentenverenigingen met sociale-ontwikkelingsdoelstellingen over kapitaal om ondernemerschap in het Zuiden te stimuleren.

4.2.3.3 Stimuleren van technologische en technische Noord-Zuid samenwerking in de private sector

De opkomst van een duurzame private sector in het Zuiden kan tevens een opportuniteit bieden voor Vlaamse private spelers om hun technische meerwaarde aan de wereld kenbaar te maken. Gezien de nadruk op exportpromotie worden de overheidsmiddelen voor dergelijke initiatieven gerapporteerd als 'Other Official Flows' (OOF) en niet als ODA. Zo voorzie ik een subsidie aan Vlaamse consultants voor de uitvoering van haalbaarheidsstudies voor milieu- of bouwprojecten in ontwikkelingslanden, die tot doel hebben de technische, economische en financiële haalbaarheid van het project te onderzoeken. Deze studies laten toe dat private spelers op verantwoorde wijze kunnen beslissen om te investeren en te innoveren.

Voor klimaattechnologieën – die ontwikkelingslanden in staat stellen om koolstofluwe groei te realiseren en om zich aan te passen aan de gevolgen van klimaatverandering – bestaat vandaag nog een groot gebrek aan kennisuitwisseling. Ik onderzoek in overleg met mijn collega-minister van Energie de mogelijkheid om een privaat-publiek samenwerkingsverband op te richten voor de voorziening van alternatieve energie- en energie-efficiënte technologieën in ontwikkelingslanden (cf. 4.3.2).

4.2.3.4 In rekening brengen van ontwikkelingsgraad bij onderhandelingen over bilaterale/multilaterale handelsakkoorden

De EU onderhandelt in haar Gemeenschappelijk Handelsbeleid vrijhandels- en investeringsakkoorden (of akkoorden met een handelsdimensie) met landen of landengroepen over de hele wereld. Mijn diensten volgen deze onderhandelingen nauwlettend op (cf. 3.3) om een economisch interessant doch evenwichtig akkoord te onderhandelen, waarbij arbeids- en milieunormen en duurzame ontwikkeling deel uitmaken van de tekst van het akkoord (cf. 5.5 en 5.6). Onder meer deze afwegingen sturen de beslissing van de Vlaamse Regering over de instemming met die akkoorden. Met betrekking tot de onderhandelingen over de Economische Partnerschapsakkoorden (EPA's) is het van belang dat er een clause is opgenomen die, met verwijzing naar het Cotonou-akkoord, het respecteren van de mensenrechten als een opschortende voorwaarde laat gelden (cf. 5.1).

4.3 Vlaanderen leeft internationale verbintenissen inzake internationale klimaatbijstand na

De Vlaamse overheid draagt bij tot internationale klimaatfinanciering in ontwikkelingslanden. De ontwikkelingskansen in het Zuiden staan onder druk door de gevolgen van de klimaatopwarming. Niet alleen is de klimaatverandering er meer uitgesproken dan op het Noordelijke halfrond. De ontwikkelingslanden zijn bovendien veel sterker afhankelijk van natuurlijke hulpbronnen om in hun levensonderhoud en inkomens te voorzien. Ze beschikken over een lagere

financiële en technische capaciteit om zich met aangepaste technologieën te wapenen.

De internationale gemeenschap wil de klimaatbijdrage stelselmatig uitbreiden. Daarvoor willen de industrielanden tegen 2020 een kruissnelheid van 100 miljard dollar per jaar bereiken. De steun is enerzijds gericht op het ontwikkelen van strategieën en technologieën om economische groei te ontkoppelen van een uitstootgroei ('mitigatiemaatregelen'). Anderzijds willen donoren een dam opwerpen tegen de negatieve impact van de al optredende klimaatverandering op de socio-economische ontwikkeling van ontwikkelingslanden ('adaptatiemaatregelen').

Het vermijden van een verdere verhoging van de broeikasgasuitstoot is noodzakelijk, zodat de dreiging van een verdere opwarming op lange termijn vermindert. Voor de inspanningen van Vlaanderen in dat kader verwijs ik naar de Beleidsnota Omgeving 2014-2019.

4.3.1 Versterken van lokale veerkracht voor klimaatverandering

Ik steun de partnerlanden in hun streven om passende strategieën te ontplooiën die hun ontwikkelingsprioriteiten veiligstellen, ook wanneer het aantal klimaatgerelateerde stressfactoren toeneemt. Ik houd hierbij rekening met opportuniteiten inzake emissierechten en internationale klimaatfinanciering. Dit beantwoordt aan de principes van eigenaarschap van ontwikkeling, waardoor we in de eerste plaats inzetten op de opbouw van eigen, lokale capaciteit.

4.3.2 Verkennen van mogelijkheden tot privaat-publieke samenwerking

Ik wil Vlaamse actoren ondersteunen om hun expertise op het vlak van alternatieve energie (inclusief energienetwerken en energie-efficiëntie) ter beschikking te stellen aan middeninkomenslanden. Voorwaarde is dat die technologieën maximaal zijn ingebed in de lokale noden en capaciteiten, zodat de duurzaamheid en zelfredzaamheid op termijn gegarandeerd blijven. Om de additionaliteit van de investeringen te garanderen, wenst de Vlaamse Regering de meeropbrengsten uit het Europese emissiehandelsstelsel voor deze doelstelling aan te wenden. De komende maanden zal ik in nauw overleg met de Vlaamse minister van Omgeving en de aanwezige sectorspelers een passend beleidsinstrument voor privaat-publieke klimaatfinanciering uitwerken.

4.4 Vlaanderen schakelt zich in de internationale armoede-agenda in

De Vlaamse overheid engageert zich om zich actief in te schakelen in de post-2015 ontwikkelingsagenda (cf. 4.2.1). We leveren inspanningen om onze bijdrage aan de 0,7% norm te realiseren. Daarnaast blijft het versterken van de effectiviteit van ontwikkelingssamenwerking en noodhulp een permanente opdracht voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking.

Om duurzame welvaart voor iedereen te verwezenlijken, volstaat het echter niet om zo efficiënt mogelijk met de begrotingsmiddelen voor ontwikkelingssamenwerking om te springen (cf. V.4.2). Ook de wijze waarop we zelf produceren en consumeren heeft een sterke ecologische, economische en sociale impact, hier en elders in de wereld. Rekening houden met de samenhang van deze factoren veronderstelt niet alleen een verantwoorde houding van overheden, maar ook van burgers. Daarom investeer ik in draagvlakversterking die de complexe mondiale samenhang voor een breed publiek bevattelijk maakt.

4.4.1 *Verhogen van de effectiviteit van de hulp*

Ik zal consequent verder inzetten op het verhogen van de effectiviteit van de hulp, steunend op de principes voor een doelmatige en effectieve ontwikkelingssamenwerking. De verklaringen van Parijs (2005), Accra (2008) en Busan (2011) wezen onder meer op het belang van afstemming op het beleid van het partnerland, het harmoniseren van de hulp met andere donoren en het afleggen van wederzijdse verantwoording over de ontwikkelingsresultaten.

De Vlaamse overheid zet in op een geïntegreerde programmabenedering, geschraagd op de vijfjarige strategienota's met partnerlanden. Om de partneroverheid in staat te stellen haar inkomsten te plannen en te beheren, streven we ernaar een zo groot mogelijk aandeel van onze hulp in te schrijven op de begroting van het land. Ad hoc projecthulp brengt grotere transactie- en beheerskosten met zich mee. Projecthulp is dus idealiter eerder de uitzondering dan de regel. Daarnaast werken we ook samen met de private sector, internationale organisaties en actoren uit de civiele maatschappij om de ontwikkelingsplannen van de partnerlanden uit te voeren.

Onze impact is sterker wanneer ze deel uitmaakt van een goede arbeidsdeling op het terrein. Vlaanderen staat open voor samenwerking met andere donoren, op voorwaarde dat de inbreng van Vlaanderen in het gehele programma een meerwaarde genereert voor het partnerland. Dit biedt kansen om administratieve procedures en kosten af te bouwen. Om samenwerking met andere donoren te versterken, enten we onze hulp op de Europese gemeenschappelijke programmeringsoefening (cf. 1.1). De federale ontwikkelingssamenwerking is tevens een donor waar we goede werkrelaties mee onderhouden. De Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB) en regelmatig informeel overleg op administratief niveau zijn de basis van een goede samenwerking (cf. V.5).

4.4.2 *Realiseren van een integrale noodhulpbenadering*

Als solidaire deelstaat speelt Vlaanderen internationaal een voortrekkersrol bij de steun aan internationale innovatieve financieringsmechanismen. De Vlaamse bijdrage aan het *Central Emergency Response Fund* (CERF) laat toe dat de responstijd na een rampsituatie vermindert tot maximaal drie dagen. Zo vermijden we de verdere escalatie van de noden. Het VN-noodhulpmechanisme in Malawi heeft dezelfde functie: snel inspelen op een noodsituatie door gebruik te maken van vooraf door de donoren toegekende middelen. Als pionier wil ik andere actoren binnen het netwerk van Europese deelstaten warm maken voor zulke flexibele noodhulpinstrumenten.

Het lenigen van dringende humanitaire noden wil ik kaderen binnen een geïntegreerde benadering. Dit betekent dat ik zowel in de fasen voorafgaand (preventie), tijdens (noodhulp) als ná (rehabilitatie) de noodsituatie investeer in doeltreffende programma's. Het voorbereiden op (of vermijden van) rampspoed is per slot van rekening kostenefficiënter dan het ingrijpen tijdens de noodsituatie.

4.4.3 *Versterken van het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking*

De Vlaamse overheid maakt gebruik van verschillende kanalen om de Vlaming bewust te maken van duurzame ontwikkeling in het Zuiden. Ik voorzie subsidies aan organisaties die gespecialiseerd zijn in innovatieve educatie- en sensibilisatieprogramma's. Ik ondersteun media die permanent bijdragen tot correcte, kwaliteitsvolle informatie en beeldvorming over de mondiale actualiteit. Ik erken de rol van private initiatieven – de zogenaamde 4de pijlerspelers – die als getuigen van de concrete noden in het Zuiden bijdragen tot de

vermaatschappelijking van solidariteit. Gemeentebesturen staan dicht bij de burger en kunnen op lokaal vlak bijdragen tot een ruime, open blik ten aanzien van het Zuiden. De fondsen voor het impulsbeleid gemeentelijke ontwikkelings-samenwerking integreren we in het gemeentefonds (Cf. Beleidsnota Bestuurszaken 2014-2019).

Om uitwisseling van kennis en ervaring binnen de gehele Vlaamse ontwikkelingssector verder te stimuleren, zal ik tweejaarlijks een Staten-Generaal organiseren.

5. We werken mee aan een democratischere en rechtvaardigere wereld

De Vlaamse Regering wil bijdragen tot een meer democratisch en vreedzaam internationaal wereldsysteem. Ze ziet daartoe een taak voor haar weggelegd op het vlak van het bevorderen van de mensenrechten en van de promotie van goed bestuur, democratie en duurzaam en verantwoord ondernemen in het Vlaams buitenlands beleid. Ze voert in dat kader ook een verantwoord(elijk) vergunningsbeleid voor de handel in strategische goederen. We versterken de vredesgedachte door de herdenking van de Eerste Wereldoorlog (WOI) en dragen onze expertise uit inzake trauma en transformatie.

5.1 Vlaanderen streeft naar een betere naleving van de rechten van de mens wereldwijd

Vlaanderen zet in op de Rechten van de Mens omdat een betere naleving van de mensenrechten bijdraagt tot een democratischere, vreedzamere en veiligere internationale samenleving. We voeren een actief mensenrechtenbeleid met onze waarden als belangrijkste leidraad en de EU als belangrijkste hefboom. Ik zal de nota "Mensenrechten en het Vlaams internationaal beleid" (2011) actualiseren. Mensenrechten zijn immers evolutief en we leven in een wereld in verandering.

Als verdragspartij bij een aantal mensenrechtenverdragen rapporteren we op regelmatige basis over de naleving van die verdragen in ons binnenlands beleid. Ik zal inzetten op een professionele en kwalitatieve rapportering met aandacht voor het middenveld. De aanbevelingen van de internationale controle-mechanismen helpen ons om de mensenrechtenstandaarden nog beter in het Vlaamse beleid te integreren. We vragen dat aanbevelingen waar mogelijk op deelstaatsniveau gegeven worden. Ik zal nagaan welke bijkomende mensenrechtenengagementen we nog kunnen opnemen.

De Vlaamse Regering blijft de mensenrechten in rekening brengen als richtinggevend element van haar buitenlands beleid. Ze hanteert daarvoor het principe van "goed bestuur" als criterium voor samenwerking met andere landen en regio's (cf. 1.2). We kiezen ervoor om problemen op het vlak van het respect voor de Rechten van de Mens aan te kaarten via het multilaterale en Europese kader. Ik zal daarom onderzoeken op welke manier Vlaanderen beter betrokken kan worden bij de Belgische standpuntbepaling inzake mensenrechten in deze fora. Dit hangt vast aan de heronderhandeling van het Samenwerkingsakkoord inzake vertegenwoordiging in internationale organisaties (cf. V.5).

Vlaanderen bevestigt haar internationale voortrekkersrol op vlak van holebi- en transgenderbeleid. De Vlaamse overheid neemt een actieve rol op in het werken aan een holebi- en transvriendelijk klimaat, ook buiten de landsgrenzen. De Vlaamse Regering waakt niet enkel over naleving van de 29 Yogyakarta-beginselen, maar draagt deze ook naar en in andere landen actief uit.

5.2 De herdenking van de Eerste Wereldoorlog versterkt de vredesgedachte

De Vlaamse Regering zet actief in op de herdenking van WOI tijdens de periode 2014-2018. Ze bouwt daarmee verder op de geleverde inspanningen en voorbereidingen tijdens de vorige regeerperiode. Met de herdenking heeft de Vlaamse Regering de expliciete ambitie om een humanitair en internationaal gericht project op te zetten, dat duurzaam verbonden wordt het vredesthema 'nooit meer oorlog'. We werken hiervoor samen met Toerisme Vlaanderen en het Vlaams Vredesinstituut. Het projectsecretariaat staat in voor de organisatie van permanent overleg en de uitwisseling van informatie tussen de diverse partners en niveaus.

Gelet op het wereldwijde karakter van de herdenking zal de Vlaamse Regering de internationale samenwerking actief ondersteunen in de eerste plaats met de prioritaire partners zoals het VK, maar ook met Wales, Schotland en Noord-Ierland, evenals met o.m. Frankrijk, Duitsland, Canada, Australië, Nieuw-Zeeland, Ierland, de VS, India en Zuid-Afrika. We plaatsen het thema ook op de agenda van multilaterale organisaties waarmee we samenwerken. Meer in het bijzonder vormen de aanleg van herdenkingstuinen, de organisatie van herdenkingsconcerten en publieksactiviteiten de nodige instrumenten om deze internationale samenwerking te bevorderen.

De herdenkingstuinen in het buitenland moeten ertoe bijdragen dat er ook na 2018 internationale aandacht is voor Flanders Fields en Vlaanderen als vredesbestemming. In 2015 nemen we in samenwerking met Toerisme Vlaanderen en de lokale partners initiatieven om de eerste gasaanvallen in Flanders Fields op een gepaste en serene wijze te herdenken.

5.3 Vlaanderen draagt zijn expertise uit inzake trauma en transformatie

De sociale en economische impact van trauma's die worden veroorzaakt door oorlog en gewapende conflicten is zeer groot. Fysieke en psychische trauma's beïnvloeden zowel het welzijn van individuen als de sociale en politieke context (gezin, familie, gemeenschap, staat) waarin die individuen samenleven. Het begrijpen en behandelen van trauma's en de gevolgen ervan, zowel op individueel als op gemeenschapsniveau, is essentieel voor de transformatie van een conflict in een post-conflictsituatie, en voor de vredesopbouw die daarmee samenhangt.

Vlaanderen beschikt over heel wat expertise en wetenschappelijke kennis inzake traumabehandeling en de socio-economische transformatie van samenlevingen. Ik neem de nodige maatregelen om de bestaande Vlaamse expertise inzake traumabehandeling en de transformatie van post-conflict-samenlevingen internationaal gericht in te zetten. Ik geef daarbij prioriteit aan de volgende thema's: jongeren in een post-conflictcontext, gezondheidszorg in een post-conflictcontext, collectieve verwerkingsprocessen, de transitie van een conflict- naar een vredeseconomie, en de rol van parlementen en volksvertegenwoordigers in politieke transitieprocessen.

5.4 Good governance is een rode draad door de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking

De Vlaamse Regering wil de ondersteuning van goed bestuur consequent inbouwen in het buitenlands beleid. Dit vormt een rode draad in ons ontwikkelingsbeleid en in de samenwerking met multilaterale organisaties. Democratische instellingen en respect voor de mensenrechten zijn essentieel voor doorgedreven, inclusieve en evenwichtige economische groei. De participatie van burgers tot het bestuur biedt namelijk meer zekerheid dat de vruchten van economische groei ook ten goede komen aan kwetsbare groepen in de

samenleving. De steun voor goed bestuur kadert dan ook in het voornemen uit het post-2015 kader voor duurzame ontwikkeling om de groeiende ongelijkheden binnen en tussen landen te verminderen.

Het Vlaams ontwikkelingsbeleid heeft tot doel om bij te dragen tot goed functionerende overheidsinstellingen in de partnerlanden. Dat doen we op verschillende wijzen. Vooreerst is de samenwerking geënt op de strategienota, die voortbouwt op de prioriteiten van de overheid van het partnerland. Binnen concrete programma's werken we vervolgens aan de mainstreaming van goed bestuur. We willen met name zeker zijn dat we bijdragen tot democratische inspraak van de doelgroep bij de planning, uitvoering en evaluatie van de programma's. Dit komt de effectiviteit van de programma's ten goede. Tenslotte ondersteun ik ook initiatieven die goed bestuur als hoofddoelstelling hebben (en dus niet louter transversaal in rekening brengen). Ik verwijs naar programma's die de democratische besluitvorming dicht bij de burger en belangenorganisaties brengen. Daarbij focussen we op goed bestuur en inspraak binnen die publieke sectoren waar Vlaanderen steun aan verleent.

5.5 Bedrijven ondernemen duurzaam en 'maatschappelijk verantwoord' in het buitenland

Duurzaam internationaal ondernemen staat meer dan ooit op de internationale politieke en handelsagenda en neemt nog in belang toe, ook vanuit puur commercieel oogpunt. Vlaamse bedrijven en sectorfederaties zijn zich steeds meer bewust van hun sociale en milieuverantwoordelijkheid, ook in de internationale handelsketen. Ze zoeken naar concrete informatie en ondersteuning, op maat van hun bedrijf en sector, om hen daarbij te helpen. Het agentschap Flanders Investment & Trade zal in samenwerking met gespecialiseerde partners concrete initiatieven opzetten om Vlaamse bedrijven te sensibiliseren en te informeren.

5.6 Er is respect voor arbeids- en milieunormen

Vlaanderen is bijzonder gehecht aan een eerlijke, rechtvaardige en milieuvriendelijke internationale handel (cf. 3.3) waarbij arbeids- en milieunormen worden gerespecteerd. De Vlaamse Regering streeft er dan ook federaal, Europees en internationaal naar om arbeids- en milieunormen een plaats te geven in de verschillende onderhandelingen met handelsfaciliterend karakter, maar in een Europees en internationaal verband zodat we onze eigen bedrijven geen concurrentieel nadeel opleggen. We waken er dus over dat de handels- en investeringsakkoorden geen negatieve invloed uitoefenen op deze normen. Ook in onze eigen bilaterale investeringsverdragen (BLEU, cf. 3.3.2), zullen we er voor zorgen dat arbeids- en milieunormen opgenomen zijn. We herzien ook de oude verdragen om deze normen op te nemen en in overeenstemming te brengen met de Europese en internationale regels die hierop van toepassing zijn. Daarnaast blijft Vlaanderen met multilaterale organisaties samenwerken om de arbeids- en milieunormen wereldwijd te bevorderen.

5.7 Vlaanderen voert een verantwoord(elijk) vergunningsbeleid voor handel in strategische goederen

De aanneming van het Wapenhandeldecreet van 15 juni 2012 was een belangrijke stap inzake de handel in strategische goederen. Dit decreet zet de toepasselijke Europese regelgeving om, met aandacht voor een evenwichtige en verantwoorde afweging van ethische, economische en veiligheidselementen.

5.7.1 Verdere praktische uitvoering van het Wapenhandeldecreet

Ik zal onderzoeken of we – na twee jaar toepassing ervan – bepaalde elementen van het Wapenhandeldecreet moeten bijsturen. Het handhavingsregime van het decreet onderbouwen we door afspraken te maken met de relevante federale overheidsdiensten over het uitoefenen van toezicht en over de wisselwerking tussen strafrechtelijke vervolging van administratieve sancties.

5.7.2 Blijvend inzetten op outreach

De regels over de internationale handel in strategische goederen worden alsmaar complexer, o.m. door de proliferatie van sanctieregimes. Daarom informeren we zowel de Vlaamse industrie als andere potentiële vergunningsaanvragers proactief en efficiënt over geldende en nieuwe regels. We maken de website van de Dienst Controle Strategische Goederen gebruiksvriendelijker en organiseren seminars voor de verschillende doelgroepen. We staan ook bedrijven bij in de ontwikkeling of verbetering van hun interne programma's tot naleving van de overbrengings- en uitvoercontroleprocedures (internal compliance programs), o.m. door de ontwikkeling van een ICP-gids.

5.7.3 Verkorten van de doorlooptijd van de dossiers

In de behandelingsprocedure van vergunningsaanvragen vermijden we zoveel mogelijk overbodige rompslomp. We ontwikkelen een online instrument om de vergunningsprocedure te digitaliseren.

5.7.4 Bijdragen aan de promotie van het VN-Wapenhandelverdrag en van een wereldwijde gelijkschakeling van regelgeving

Ik zet in op de universalisering van het VN-Wapenhandelverdrag door in mijn contacten met die landen die voor het verdrag hebben gestemd, aan te dringen op de ondertekening en ratificatie ervan. We werken actief mee aan de voorbereiding en de goede werking van de Conferentie van Verdragsstaten die pleit voor een sterke implementatie en voldoende bijstandsmogelijkheden. Aan de bijstandsprogramma's van de EU en andere partners stellen we tevens onze expertise ter beschikking.

5.7.5 Mee waken over het respecteren van internationale afspraken rond sanctieregimes

Sanctieregimes betreffen zowel goederen, entiteiten als financiële transacties. Voor sancties omtrent strategische goederen werken we samen met controleinstanties zoals de Douane om gerichte controles uit te voeren die de toegelaten handelsstromen niet buitensporig belasten. Voor andere sancties werken we samen met de verantwoordelijke diensten binnen de FOD Economie, Financiën en Buitenlandse Zaken, om een efficiënte naleving van de betreffende sancties te garanderen. Sanctieregimes vormen ook een vast onderdeel in de eerder vermelde outreach.

5.7.6 Meewerken aan het samenwerkingsakkoord inzake nucleaire export

Gelet op de gedeelde bevoegdheid voor de in-, uit- en doorvoer van nucleaire wapens en producten voor tweërlē gebruik onderschrijf ik de nood aan interfederale afspraken voor zowel een goede beleidsmatige als een efficiënte operationele samenwerking. Met het oog op de afsluiting van een doeltreffend samenwerkingsakkoord zal ik aandringen op een vereenvoudigde behandelingsprocedure voor vergunnings- en machtigingsaanvragen en een duidelijke regeling over informatie-uitwisseling en deelname aan de relevante internationale fora.

V. EEN EFFICIËNTE EN KWALITEITSVOLLE ORGANISATIE DIE BIJDRAAGT TOT HET BEHALEN VAN DE DOELSTELLINGEN

Om onze doelstellingen te behalen, moeten we kunnen terugvallen op een sterke organisatie. Dat is des te belangrijker in een moeilijke en tegelijk uitdagende periode, waar Vlaanderen voor staat. De Vlaamse overheid moet betere resultaten leveren, met minder maar meer doelgericht ingezette middelen.

1. De entiteiten van het beleidsdomein focussen op de kerntaken en werken efficiënt samen

Om de doelstellingen van deze beleidsnota te behalen, werk ik nauw samen met het departement iV en het agentschap Flanders Investment & Trade, twee entiteiten van het beleidsdomein internationaal Vlaanderen (cf. bijlage 3). Met Toerisme Vlaanderen, de andere entiteit van het beleidsdomein internationaal Vlaanderen, wordt de samenwerking bevorderd op terreinen waar we een gemeenschappelijke agenda hebben. De Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) wordt opgeheven.

In lijn met het Regeerakkoord krijgen de entiteiten van het beleidsdomein internationaal Vlaanderen de nodige autonomie in hun dagelijks functioneren. De Vlaamse Regering bepaalt wel de gemeenschappelijke dienstverlening en beslist wie verantwoordelijk is. Na overleg met de leidend ambtenaren van de entiteiten van het beleidsdomein iV, werd de heer Koen Verlaeckt als voorzitter van het Managementcomité aangesteld.

Ik vraag het departement iV en Flanders Investment & Trade om tegen 1 januari 2015 een kerntakenplan op te maken. Dat plan moet duidelijk aangeven welke van de huidige activiteiten meer en minder essentieel zijn om de doelstellingen te bereiken en de dienstverlening te verzekeren. Op het niveau van het beleidsdomein zal, via het nodige politiek-ambtelijke overleg, een lijst van af te bouwen activiteiten opgesteld worden. Om de planlasten die gepaard gaan met het opstellen en opvolgen van de jaarlijkse ondernemingsplannen te verminderen, schaffen we de managementovereenkomst voor het departement iV en de beheersovereenkomst voor het agentschap Flanders Investment & Trade af. We integreren de relevante elementen van die overeenkomst in de jaarlijkse of meerjarige ondernemingsplannen.

Het departement iV en Flanders Investment & Trade zullen diversiteit en gelijke kansen op de werkvloer uitdragen. Zo zullen we o.m. inzetten op het behalen van de streefcijfers tegen 2020, namelijk 10% voor personen met een migratieachtergrond, 40% voor vrouwen in top- en middenkader en 3% voor personen met een handicap of chronische ziekte. Ik verwijs verder naar de betreffende Beleidsnota Gelijke Kansen.

2. Het departement iV wordt een volwaardig ministerie van Buitenlandse Zaken

We willen paal en perk stellen aan de verkokering van de Vlaamse overheid. Een optimale samenwerking tussen de verschillende overheidsdiensten is daarvoor cruciaal. Bovendien moet de Vlaamse overheid zich beter organiseren om met één stem te spreken.

Op het vlak van het buitenlands beleid van de Vlaamse Regering is een belangrijke rol weggelegd voor het departement iV. Als een volwaardig ministerie van Buitenlandse Zaken, bewaakt het departement iV de coherentie van het Vlaams buitenlands beleid en staat het in voor de coördinatie van dat beleid. Als

instrumenten gebruikt het departement iV daarvoor het SOIA en de politiek-ambtelijke Werkgroep EU-Handel. SOIA treedt op als interdepartementaal overlegplatform voor internationale dossiers waarbij meer dan twee beleidsdomeinen betrokken zijn. Het bereidt Vlaamse standpunten voor en fungeert als draaischijf voor informatieverbreiding. Het departement iV vertegenwoordigt met betrokkenheid van de inhoudelijk verantwoordelijke administraties ook de Vlaamse administratie in intra-federale overlegorganen waar internationale dossiers besproken worden, zoals DGE (voor Europese zaken) en COORMULTI (voor multilaterale zaken).

Binnen het departement iV wordt een volwaardige protocoldienst uitgebouwd, die een kwalitatief hoogstaande ontvangst van buitenlandse delegaties en hoogwaardigheidsbekleders moet waarborgen. Hiertoe worden een aantal personeelsleden van het departement Diensten Algemeen Regeringsbeleid overgeheveld.

Via het organisatiebesluit en een beperkt aantal grondslagen in een kaderdecreet buitenlands beleid zal ik de centrale rol van het departement iV voor het internationale optreden van Vlaanderen versterken en verankeren. Dit evenwel met respect voor de bevoegdheden van de vakministers.

3. De Vlaamse vertegenwoordigingen functioneren effectief en efficiënt

Onze Vlaamse vertegenwoordigingen in het buitenland vormen één van de belangrijkste instrumenten van het Vlaams buitenlands beleid (cf. bijlage 4). Ze staan ten dienste van de voltallige Vlaamse Regering en informeren de Vlaamse Regering over de relevante ontwikkelingen in hun ambtsgebied. De Vlaamse diplomatie in het buitenland bestaat uit AAVR's aangestuurd door het departement iV, VLEV's en TA's aangestuurd door Flanders Investment & Trade, vertegenwoordigers van Toerisme Vlaanderen en vertegenwoordigers van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM). De samenwerking tussen de verschillende Vlaamse internationale vertegenwoordigingen, maar ook binnen een Vlaamse vertegenwoordiging waar meerdere entiteiten samen gehuisvest zijn, is van uitermate groot belang en zal ik daarom voluit stimuleren en aanmoedigen.

Om de Vlaamse vertegenwoordigingen in het buitenland efficiënter en effectiever te kunnen laten werken, zullen we op organisatorisch vlak een aantal aanpassingen doorvoeren en ook verdedigen tijdens het relevante intra-federale overleg (cf. V.5). Zo vereist een professionele Vlaamse diplomatie de ontwikkeling van een Vlaamse diplomatieke loopbaan. Daarom willen we een verbeterd diplomatiek statuut voor onze vertegenwoordigers. We willen ook voldoende stages, opleidingen en mobiliteit voorzien voor de personeelsleden van de vertegenwoordigingen. In elk partnerland brengen we de Vlaamse vertegenwoordigers zoveel mogelijk samen op één werkplek met één centraal aanspreekpunt en één gezamenlijk actieprogramma en missiedocument. Indien meerdere Vlaamse vertegenwoordigers in hetzelfde land op post zijn, krijgt de AAVR een coördinerende taak.

In het kader van ééngemaakte Managementondersteunende Diensten zal bij Flanders Investment & Trade het 'expertisecentrum buitenland' opereren. Het agentschap zal managementondersteunende diensten aanbieden aan andere entiteiten van de Vlaamse overheid met internationale vertegenwoordigingen.

Ik zal onze Vlaamse vertegenwoordigingen in het buitenland ook versterken door ze gericht in te zetten, te consolideren, te verdiepen en uit te breiden. Ik zal het postennetwerk van de AAVR, waar nodig bijsturen, en verder uitbouwen op

basis van de resultaten van een SWOT-analyse (cf. 1.2). Het buitenlandse netwerk van Flanders Investment & Trade zal ik gericht inzetten door een grotere focus op groei landen. Ik zal ook de capaciteit van het buitenlandse netwerk van Flanders Investment & Trade verhogen met het oog op een meer doorgedreven ondersteuning én om flexibel te kunnen inspelen op opportuniteiten in nieuwe, opkomende en snelgroeiende markten (cf. 3.1.3). Om de Vlaamse vertegenwoordigingen in het buitenland te versterken, zal ik detacheringen vanuit de beleidsdomeinen aanmoedigen.

4. De subsidies die we verlenen zijn maximaal afgestemd op de doelstellingen

Om bij te dragen tot een sterke organisatie zal ik er voor zorgen dat de subsidies, die ik in het kader van mijn bevoegdheid voor buitenlands beleid, internationaal ondernemen en ontwikkelingssamenwerking toeken, maximaal zijn afgestemd op de doelstellingen die ik nastreef in deze beleidsnota. Ik zal daartoe de bestaande subsidiesystemen evalueren.

Momenteel worden de subsidies als volgt verleend. In het beleidsveld buitenlands beleid worden in hoofdzaak facultatieve subsidies toegekend. In het beleidsveld internationaal ondernemen versterkt Flanders Investment & Trade, binnen het kader van zijn decretale opdracht, subsidies aan ondernemingen en aan bedrijfsgroeperingen die ten behoeve van hun leden initiatieven ontwikkelen met dezelfde doelstelling. In het beleidsveld ontwikkelingssamenwerking vormen subsidies een van de voornaamste instrumenten. Voor wat betreft de evaluatie en vereenvoudiging van het subsidie-instrumentarium van Flanders Investment & Trade verwijs ik naar 3.2.3.

4.1 Principes als kader voor subsidies aan multilaterale organisaties

Om haar doelstellingen te behalen, kent de Vlaamse Regering subsidies toe aan multilaterale organisaties. De Vlaamse Regering wil een betrouwbare en voorspelbare donor zijn. Om die rol resoluut en structureel uit te bouwen, bepalen we een aantal principes als kader voor de subsidies die we toekennen aan multilaterale organisaties.

Als uitgangspunt stellen we dat de combinatie van relevantie en effectiviteit de omvang van onze bijdrage aan een multilaterale organisatie bepaalt. We kiezen het financiële instrument (*trustfunds, speciale accounts...*) dat we inzetten in functie van de organisatie en met als doel zoveel mogelijk meerwaarde te realiseren. We hebben oog voor een verbeterd resultaatsgericht beheer van de multilaterale organisaties en stimuleren ook de betrokkenheid van Vlaamse sociale partners, private partners, expertisecentra of kennisinstellingen bij die multilaterale organisaties. We maken een bewuste keuze over financieringsvormen. We zetten in op oormerking op voorwaarde dat die voorspelbaar is, gericht is op de lange termijn en in lijn is met het mandaat en de kerntaken van de betrokken multilaterale organisatie en met internationale afspraken. We kunnen opteren voor *corefunding* wanneer het mandaat van de organisatie in lijn is met onze beleidsprioriteiten en de organisatie voldoende resultaatsgericht en transparant is.

4.2 Organisatie van de begroting ontwikkelingssamenwerking in lijn met de realiteit in het Zuiden

Op grond van de uitzonderlijke werksomstandigheden in ontwikkelingslanden, wil ik de éénjarigheid binnen de Vlaamse begroting voor ontwikkelingssamenwerking aanpassen. Zo kunnen we het zwaartepunt van de uitvoering maximaal oriënteren op lokale instellingen, zonder dat het financieel engagement van Vlaanderen onder druk staat.

Om ontwikkelingslanden verantwoordelijk te stellen voor de eigen ontwikkelingsresultaten, dienen donoren sterker te vertrouwen op de landeneigen instellingen. Wanneer zich onverwachte vertragingen voordoen in de uitvoering van programma's, en mijn diensten niet binnen het jaar kunnen overgaan tot een nieuw financieel engagement, dreigt dit een negatieve impact te hebben op de Vlaamse ODA.-cijfers. Om de partner de tijd te bieden om de nodige capaciteit op te bouwen, is dus ook op financieel vlak een soepele houding aangewezen. Ik bekijk welke maatregelen genomen kunnen worden om te verzekeren dat de middelen die door het Vlaams Parlement zijn gereserveerd voor ontwikkelings-samenwerking ook integraal voor die doelstelling worden aangewend.

5. We streven naar een optimale intra-federale samenwerking met respect voor ieders bevoegdheden

Waar nodig en relevant werken we samen met de bevoegde instanties van de federale overheid en van de andere deelstaten. We benadrukken daarbij het belang van het respect voor ieders bevoegdheden. We streven naar een optimale intra-federale samenwerking en beschouwen de ICBB als overlegplatform dat daartoe regelmatig dient bijeen te komen. Ik zal er bij de federale overheid op aansturen het overleg op een aantal voor ons belangrijke domeinen voor te zetten.

Verschillende samenwerkingsakkoorden tussen de federale overheid en de gemeenschappen en de gewesten moeten aangepast worden aan de institutionele realiteit in Europees en Belgisch verband. We willen een aanpassing van de samenwerkingsakkoorden inzake de gewestelijke vertegenwoordigers met het oog op een verbeterd diplomatiek statuut voor onze vertegenwoordigers. We willen ook bekijken hoe we meer betrokken kunnen zijn bij de besluitvorming van de voor ons prioritaire internationale organisaties en willen daarom een herziening van het kaderakkoord inzake de vertegenwoordiging in internationale organisaties. We willen ook een aanpassing van het samenwerkingsakkoord inzake de vertegenwoordiging in de EU. De categorieën van de Europese ministerraden moeten aangepast worden aan de institutionele realiteit en er zijn gelijkaardige afspraken nodig voor de informele raden, werkgroepen en andere vergaderingen. De AAVR bij de EU moet structureel deel kunnen uitmaken van de Belgische delegatie voor de Europese Raad en de Raad van Ministers.

We handhaven het vernietigingsberoep, ingediend bij de Raad van State door het Vlaams Gewest, van het Koninklijk Besluit van 24 januari 2013 houdende het statuut van de Adviseurs in Economische Diplomatie, en het vernietigingsberoep, ingediend bij het Grondwettelijk Hof door het Vlaams Gewest, tegen een aantal bepalingen van het Consulair Wetboek, ingevoerd bij wet van 21 december 2013.

Voor een aantal domeinen dienen er nieuwe afspraken gemaakt te worden. Zo zal ik in het kader van de omzetting van Europese regelgeving duidelijke afspraken vragen tussen de federale overheid en de deelstaten over de verdeling van de aansprakelijkheid. We willen ook een samenwerkingsakkoord sluiten inzake nucleaire export (cf. 5.6.6). Om de internationale zichtbaarheid van Vlaanderen te verhogen, moeten de intra-Belgische protocolaire afspraken herzien worden. Zo dient de minister-president in de protocolaire volgorde onmiddellijk na de Eerste Minister te komen.

Beschikbaarheid van goede data is cruciaal in de voorbereiding en monitoring van het beleid én de uitvoering ervan. We willen dat in de Vlaamse handelsbalans ook de intergewestelijke handelsstromen worden verrekend en dat de EU en andere internationale organisaties meer gebruik maken van regionale statistieken. We zullen daarom pleiten voor een formeel akkoord met de Nationale Bank van België voor meer en betere gegevens, ook in kennisopbouw, en relevante

dataverzameling en –analyse over de Vlaamse uitvoer van goederen en diensten en kapitaalstromen vanuit en naar Vlaanderen.

Om een laattijdige of overhaaste ratificatie van internationale verdragen te vermijden, willen we op voorhand betrokken en ingelicht worden wanneer de federale overheid over een internationaal verdrag of akkoord onderhandelt.

Geert BOURGEOIS,

Minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid
en Onroerend Erfgoed

Bijlage 1: Regelgevingsagenda

Dit is een uittreksel uit de regelgevingsagenda met informatie aangevuld tot op 10/10/2014.

Meer actuele en meer uitgebreide informatie over deze initiatieven kunt u ten allen tijde raadplegen in de regelgevingsagenda op www.regelgevingsagenda.bestuurszaken.be

Instemmingsdecreet wegvervoersakkoord Rusland

Gemeenschappelijke initiatief: Mobiliteit en Openbare Werken

Status van het initiatief: Lopend

Strategische doelstelling:

3.5 De internationale bereikbaarheid van Vlaanderen verzekert de concurrentiepositie van de Vlaamse economie

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Eiland Man

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: Lopend

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet protocol dubbelbelastingverdrag Vietnam

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet luchtvaartovereenkomst EU - Brazilië

Gemeenschappelijke initiatief: Mobiliteit en Openbare Werken

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

3.5 De internationale bereikbaarheid van Vlaanderen verzekert de concurrentiepositie van de Vlaamse economie

Instemmingsdecreet ESM-verdrag

Status van het initiatief: Lopend

Strategische doelstelling:

1.1 Vlaanderen maakt deel uit van een slagkrachtige EU

Instemmingsdecreet zetelakkoord Interpol

Status van het initiatief: Lopend

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet zetelakkoord ALTHEA

Status van het initiatief: Lopend

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet zetelakkoord PA-UfM

Status van het initiatief: Lopend

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Turkije

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: Lopend

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Uruguay

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: Lopend

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Zetelakkoord SHAPE

Status van het initiatief: Lopend

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet zetelakkoord EFI

Status van het initiatief: Lopend

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet verdrag fiscale inlichtingen Liberia

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet luchtvaartovereenkomst EU - Israël

Gemeenschappelijke initiatief: Mobiliteit en Openbare Werken

Status van het initiatief: Lopend

Strategische doelstelling:

3.5 De internationale bereikbaarheid van Vlaanderen verzekert de concurrentiepositie van de Vlaamse economie

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Spanje

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet sociale zekerheid België - Marokko

Gemeenschappelijke initiatief: Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet verdrag fiscale inlichtingen Aruba

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet verdrag fiscale inlichtingen Jersey

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Oeganda

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet Benelux-Verdrag betreffende grensoverschrijdende samenwerking tussen inspectiediensten inzake wegvervoer

Gemeenschappelijke initiatief: Mobiliteit en Openbare Werken

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet protocol toepassing handvest grondrechten op Tsjechië

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.1 Vlaanderen maakt deel uit van een slagkrachtige EU

Instemmingsdecreet sociale zekerheid België - Tunesië

Gemeenschappelijke initiatief: Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Barbados

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet verdrag fiscale inlichtingen Kaaimaneilanden

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Pakistan

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet associatieakkoord EU - Georgië

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.1 Vlaanderen maakt deel uit van een slagkrachtige EU

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Moldavië**Gemeenschappelijke initiatief:** Financiën en Begroting**Status van het initiatief:** In voorbereiding**Strategische doelstelling:**

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet handelsovereenkomst EU - Colombia en Peru**Status van het initiatief:** In voorbereiding**Strategische doelstelling:**

3.4 Een vrijere en eerlijkere internationale handel is gunstig voor de Vlaamse economie

Instemmingsdecreet sociale zekerheid België - Israël**Gemeenschappelijke initiatief:** Welzijn, Volksgezondheid en Gezin**Status van het initiatief:** In voorbereiding**Strategische doelstelling:**

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Botswana**Gemeenschappelijke initiatief:** Financiën en Begroting**Status van het initiatief:** In voorbereiding**Strategische doelstelling:**

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Noorwegen**Gemeenschappelijke initiatief:** Financiën en Begroting**Status van het initiatief:** In voorbereiding**Strategische doelstelling:**

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Panama**Gemeenschappelijke initiatief:** Financiën en Begroting**Status van het initiatief:** In voorbereiding**Strategische doelstelling:**

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet associatieovereenkomst EU - Moldavië**Status van het initiatief:** In voorbereiding**Strategische doelstelling:**

1.1 Vlaanderen maakt deel uit van een slagkrachtige EU

Instemmingsdecreet verdrag RvE wedstrijdvervalsing

Gemeenschappelijke initiatief: Sport

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.3 Vlaanderen is gericht aanwezig in multilaterale organisaties

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Brunei

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet 2de protocol DBV Verenigd Koninkrijk

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Polen

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Macau

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet verdrag IAO arbeid in visserij

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

5.6 Er is respect voor arbeids- en milieunormen

Wijziging oprichtingsdecreet FIT

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

3. De Vlaamse economie staat in een sterke concurrentiepositie door internationalisering

V. Een efficiënte en kwaliteitsvolle organisatie die bijdraagt tot het behalen van de doelstellingen

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Colombia

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet associatieverdrag EU - Oekraïne

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.1 Vlaanderen maakt deel uit van een slagkrachtige EU

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Rusland

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet protocol dubbelbelastingverdrag Maleisië

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Indonesië

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet partnerschapsverdrag EU - Singapore

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.1 Vlaanderen maakt deel uit van een slagkrachtige EU

Instemmingsdecreet protocol dubbelbelastingverdrag Roemenië

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet IAO-overeenkomst nr. 187 inzake promotioneel kader voor veiligheid en gezondheid op het werk

Gemeenschappelijke initiatief: Werk

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

5.6 Er is respect voor arbeids- en milieunormen

Instemmingsdecreet protocol dubbelbelastingverdrag Nieuw-Zeeland

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Iran

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Koeweit

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet toetreding Kroatië tot de EER

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.1 Vlaanderen maakt deel uit van een slagkrachtige EU

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Oman

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting, Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet zetelakkoord IDEA

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Israël

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting, Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet verdrag fiscale inlichtingen Guernsey

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet EPA EU - West-Afrika

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

3.4 Een vrijere en eerlijkere internationale handel is gunstig voor de Vlaamse economie

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Qatar

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Ierland

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Italië

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet protocol dubbelbelastingverdrag Zuid-Afrika

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet Strategische Partnerschapsovereenkomst EU - Canada

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.1 Vlaanderen maakt deel uit van een slagkrachtige EU

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Tadzjikistan

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet protocol dubbelbelastingverdrag Litouwen

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet kaderovereenkomst EU - Thailand

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.1 Vlaanderen maakt deel uit van een slagkrachtige EU

Instemmingsdecreet sociale zekerheid België - Turkije

Gemeenschappelijke initiatief: Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Mexico

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Instemmingsdecreet dubbelbelastingverdrag Zwitserland

Gemeenschappelijke initiatief: Financiën en Begroting

Status van het initiatief: In voorbereiding

Strategische doelstelling:

1.2 Vlaanderen heeft goede relaties met buitenlandse overheden

Bijlage 2: Structuur begroting beleidsdomein internationaal Vlaanderen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de structuur van de begroting van het beleidsdomein internationaal Vlaanderen, voor wat betreft de beleidsvelden buitenlands beleid, internationaal ondernemen en ontwikkelingssamenwerking.

Entiteit DB0 Departement internationaal Vlaanderen

Programma DA – Apparaatkredieten	
Artikel	Omschrijving artikel
DB0/1DA-X-2-Y/IS	Interne stromen – SARIv
DB0/1DA-X-2-Z/LO	Lonen [departement iV]
DB0/1DA-X-4-Z/LO	Lonen [salarisfonds iV]
DB0/1DA-A-2-Z/WT	Werking en toelagen [schadevergoeding aan derden]*
DB0/1DA-C-2-Z/WT	Werking en toelagen [VLIS]**
DB0/1DA-X-2-Z/WT	Werking en toelagen [algemene werking]
DB0/1DA-A-2-Z/LO	Lonen [VAIS]***
DB0/1DA-A-2-Z/WT	Werking en toelagen [algemene werking]****
Programma DB – Provisies	
Artikel	Omschrijving artikel
DB0/1DB-C-2-A/PR	Provisies – tijdelijke internationale personeelsmobiliteit*
Programma DD – Behartiging van de internationale belangen van Vlaanderen	
Artikel	Omschrijving artikel
DB0/1DD-A-2-A/WT	Werking en toelagen – buitenlandse zendingen minister-president
DB0/1DD-A-2-B/PA	Participaties – vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering*

DB0/1DD-A-2-B/WT	Werking en toelagen – vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering**
DB0/1DD-A-2-C/WT	Werking en toelagen – internationale communicatie, protocol en publieksdiplomatie
DB0/1DD-A-2-D/WT	Werking en toelagen – buitenlands beleid m.b.t. multilaterale organisaties
DB0/1DD-A-2-E/WT	Werking en toelagen – overig buitenlands beleid
DB0/1DD-A-2-F/WT	Werking en toelagen – het voorzitterschap van de Task Force Holocaust en de herdenking van Wereldoorlog I
DB0/1DD-A-2-G/WT	Werking en toelagen – externe studieopdrachten
DB0/1DD-A-2-H/WT	Werking en toelagen – cofinanciering steunpunt Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking
DB0/1DD-A-2-X/IS	Interne stromen – Vlaams Europees Verbindingsagentschap
DB0/1DD-A-2-Z/IS	Interne stromen [pro memorie]
DB0/1DD-A-2-Z/PA	Participaties [permanente voorschotten vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering – pro memorie]

Programma DE – Bestrijding van de structurele armoede in de wereld en het dichten van de Noord-Zuidkloof	
Artikel	Omschrijving artikel
DB0/1DE-A-2-A/WT	Werking en toelagen – Vlaamse samenwerking met regio's en landen in ontwikkeling
DB0/1DE-A-2-B/WT	Werking en toelagen – draagvlakversterking voor internationale samenwerking
DB0/1DE-A-2-C/WT	Werking en toelagen – intersectoraal akkoord social profit
DB0/1DE-A-2-D/WT	Werking en toelagen – VVOB
DB0/1DE-A-2-E/WT	Werking en toelagen – buitenlandse zendingen van de Vlaamse minister bevoegd voor ontwikkelingssamenwerking
DB0/1DE-A-4-F/WT	Werking en toelagen – allerhande initiatieven inzake ontwikkelingssamenwerking
DB0/1DE-A-2-G/PA	Participaties – Permanent voorschot*

DB0/1DE-A-2-Y/IS	Interne stromen – DAB Waarborgfonds Microfinanciering
Programma DF – Internationalisering van de Vlaamse economie	
Artikel	Omschrijving artikel
DB0/1DF-A-2-A/LO	Lonen – intergwestelijke ondersteuning internationaal ondernemen*
DB0/1DF-A-2-A/WT	Werking en toelagen – intergwestelijke ondersteuning internationaal ondernemen
DB0/1DF-A-4-B/WT	Werking en toelagen – de uitvoering van het beleid en het decreet rond wapenhandel
DB0/1DF-A-2-Y/IS	Interne stromen – Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen
DB0/1DF-A-5-Y/IS	Interne stromen – Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen

[...] Woorden tussen vierkante haakjes staan niet achter de omschrijving in de begroting, maar zijn toegevoegd voor de duidelijkheid.

Programma DA

* Dit begrotingsartikel wordt vanaf volgend jaar geschrapt. De basisallocatie die hier momenteel onder ressorteert, wordt overgeheveld naar het begrotingsartikel DB0/1DA-X-2-Z/WT.

** In 2014 enkel VEK voorzien. In 2015 worden de kredieten overgeheveld naar DB0/1DG-C-2-D/WT.

*** Dit begrotingsartikel wordt vanaf volgend jaar geschrapt. De kredieten op de basisallocaties die hier momenteel onder ressorteren, worden overgeheveld naar de kredieten op de basisallocaties die onder het begrotingsartikel DB0/1DA-X-2-Z/LO ressorteren.

**** Dit begrotingsartikel wordt vanaf volgend jaar geschrapt. De kredieten op de basisallocaties die hier momenteel onder ressorteren, worden overgeheveld naar de kredieten op de basisallocaties die onder het begrotingsartikel DB0/1DA-X-2-Z/WT ressorteren.

Programma DB

* Is niet meer voorzien in 2015; de kredieten worden terug overgeheveld naar BE0/1BK-C-2D/WT (Agentschap voor Overheidspersoneel).

Programma DD

* DB0/1DD-A-2-B/PA: Vanaf 2015 is de omschrijving: Participaties - vertegenwoordigingen van de Vlaamse Regering.

** DB0/1DD-A-2-B/WT: Vanaf 2015 is de omschrijving: Werking en toelagen - vertegenwoordigingen van de Vlaamse Regering.

Programma DE

* De kredieten op de basisallocatie die momenteel onder dit begrotingsartikel ressorteert, worden overgeheveld naar de kredieten op de basisallocaties die onder het begrotingsartikel DB0/1DD-A-2-Z/PA ressorteren.

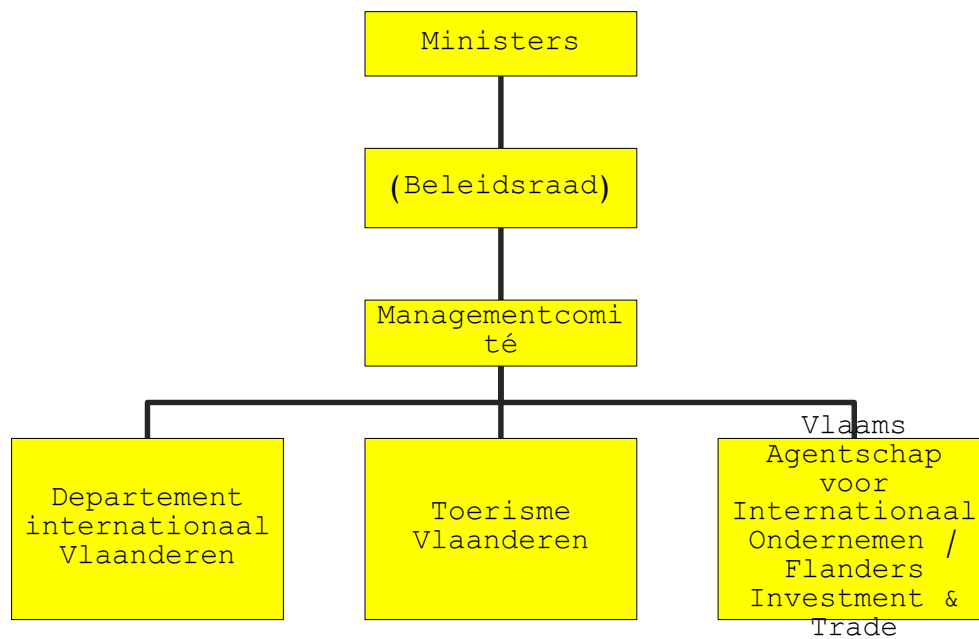
Programma DF

* In 2015 worden de kredieten overgeheveld naar DB0/1DF-A-2A/WT (onder voorbehoud).

Flanders Investment & Trade

In het kader van zijn decretale opdracht verstrekt Flanders Investment & Trade vijf soorten subsidies aan ondernemingen en aan bedrijfsgroeperingen:

- financiële stimuli voor activiteiten van ondernemingen die bijdragen tot de bevordering van het internationaal ondernemen;
- subsidies voor haalbaarheidsstudies met betrekking tot bouw- en milieuprojecten in het buitenland;
- subsidies voor Vlaamse uitrustingsgoederen met het oog op de exportbevordering;
- steun aan KMO's voor ondernemerschap-bevorderende diensten, peiler internationaal ondernemen;
- subsidies voor activiteiten van Bedrijfsgroeperingen en Gemengde Kamers van Koophandel.

Bijlage 3. Structuur beleidsdomein internationaal Vlaanderen

* De Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) wordt opgeheven.

Bijlage 4. Vlaamse vertegenwoordigingen in het buitenland (status op 26/9/2014)

Land	Stad	AAVR	VLEV (FIT)	TA (FIT)	TVL ³⁰	VLAM ³¹
Afghanistan			Ambtsgebied Islamabad	AWEX		
Albanië			Ambtsgebied FIT Athene			
Algerije	<i>Algiers</i>		Via BIE			
Andorra			Ambtsgebied FIT Barcelona			
Angola			Antenne Johannesburg	via FIT		
Argentinië	<i>Buenos Aires</i>		X			
Armenië			Ambtsgebied FIT Moskou			
Australië	<i>Canberra</i>		X		Tijdelijke Representative office Australië/Nieuw -Zeeland	
Azerbeidzjan			Ambtsgebied FIT Istanbul			
Bahrein			Ambtsgebied FIT Riyad			
Bangladesh			ambtsgebied FIT New Delhi			
Belarus			Ambtsgebied FIT Moskou			
Benin			Ambtsgebied AWEX Abidjan			
Bhutan			Ambtsgebied FIT New Delhi			
Botswana		Ambtsgebied AAVR Pretoria	Ambtsgebied Johannesburg	FIT		
Bosnië- Herzegovina			Ambtsgebied FIT Ljubljana			
Brazilië	<i>Sao Paulo</i>		X		Representative office	
Brunei			Ambtsgebied FIT Singapore			
Bulgarije	<i>Sofia</i>		Via AWEX			

³⁰ Behoort tot de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Toerisme³¹ Behoort tot de bevoegdheid van de Vlaamse minister van Landbouw

Burkina Faso		Ambtsgebied AWEX Abidjan	
Burundi		Ambtsgebied BIE Nairobi	
Cambodja		Ambtsgebied FIT Bangkok	
Canada	Montreal	X	
	Toronto	Via AWEX	
	Vancouver	Via BIE	
Chili	Santiago	X	
China	Beijing	X	X
	Guangzhou	X	
	Hong Kong	X	
	Shanghai	X	
Colombia	Bogota	Via AWEX	
Congo	Kinshasa	Via BIE	
Cuba	Havana	Via BIE	
Cyprus		Ambtsgebied FIT Athene	
Denemarken	Kopenhagen	X	Via hoofdkantoor
Duitsland	Berlijn	X	
	Keulen	X	X
	Stuttgart	X	
Egypte	Cairo	X	
Estland		Ambtsgebied Warschau	
		AAVR Antenne Vilnius via FIT Sint-Petersburg	
Eritrea		Ambtsgebied FIT Caïro	
Ethiopië		Antenne via FIT Caïro	
Europese Unie*	Brussel	X	
Faeröer Eilanden		Ambtsgebied Kopenhagen	FIT
Fiji		Ambtsgebied FIT Canberra	
Filipijnen	Manila	Via AWEX	
Finland	Helsinki	X	
Frankrijk	Bordeaux	X	
	Lyon	X	
	Parijs	X	X
		Ambtsgebied Frankrijk, UNESCO, OESO en Raad van Europa	X
	Rijssel	X	

Georgië			Ambtsgebied FIT Istanbul	
Griekenland	Athene		X	
Guinee-Bissau			Ambtsgebied AWEX Abidjan	
Hongarije	Boedapest	Ambtsgebied AAVR Wenen	X	
Ierland	Dublin		X	
IJsland			Ambtsgebied FIT Oslo	
India	Bangalore		X	
	Chennai		X	
	Mumbai		X	
	New Delhi		X	Representative office
Indonesië	Jakarta		X	
Irak	Bagdad		Via AWEX	
Iran	Teheran		X	
Israël	Tel Aviv		X	
Italië	Milaan		X	X
	Rome		X	
Ivoorkust	Abidjan		Via AWEX	
Japan	Tokyo		X	X ³² X
Jemen			Ambtsgebied FIT Riyad	
Jordanië			Via AWEX	
Kazachstan	Almaty		Via AWEX	
Kenia	Nairobi		Via BIE	
Kirgizië			Ambtsgebied AWEX Almaty	
Koeweit	Koeweit		Via BIE	
Kosovo			Ambtsgebied FIT Athene	
Kroatië	Zagreb		Via BIE	
Laos			Ambtsgebied FIT Hanoi	
Lesotho		Ambtsgebied AAVR Pretoria	Ambtsgebied Johannesburg	FIT
Letland		Ambtsgebied Warschau	AAVR Antenne Vilnius via FIT Sint-Petersburg	
Libanon	Beiroet		Via BIE	

³² De Technologieattaché Tokyo is binnen zijn specialisatie verantwoordelijk voor Japan, Zuid-Korea en China

Liberia		Ambtsgebied AWEX Abidjan	
Libië	Tripoli	X	
Liechtenstein		Ambtsgebied FIT Zürich	
Litouwen	Ambtsgebied Warschau	AAVR Antenne Vilnius via FIT Sint-Petersburg	
Luxemburg		Antenne	
Macedonië		Ambtsgebied AWEX Sofia	
Madagaskar		Ambtsgebied Johannesburg	FIT
Malawi	Lilongwe	Ambtsgebied AAVR Pretoria	
Maleisië	Kuala Lumpur	Via AWEX	
Malta		Ambtsgebied FIT Rome	
Marokko	Casablanca	X	
Mauritanië		Ambtsgebied Casablanca	FIT
Mauritius		Ambtsgebied Johannesburg	FIT
Mexico	Mexico Stad	X	
Moldavië		Ambtsgebied FIT Boekarest	
Monaco		Ambtsgebied FIT Lyon	
Mongolië		Ambtsgebied FIT Peking	
Montenegro		Ambtsgebied BIE Belgrado	
Mozambique	Maputo	Ambtsgebied AAVR Pretoria Johannesburg	FIT
Myanmar		Ambtsgebied FIT Bangkok	
Namibië		Ambtsgebied AAVR Pretoria Johannesburg	FIT
Nederland	Den Haag	X	X
Nepal		Ambtsgebied FIT New Delhi	
Nieuw-Zeeland		Antenne Christchurch via FIT Canberra	Tijdelijke Representative office Australië/Nieuw-Zeeland

Noord-Ierland		Ambtsgebied FIT Dublin	
Noord-Korea		Ambtsgebied FIT Seoul	
Noorwegen	<i>Oslo</i>	X	
Oekraïne	<i>Kiev</i>	Via AWEX	
Oezbekistan	<i>Tasjkent</i>	Via AWEX	
Oman		Ambtsgebied FIT Riyad	
Oostenrijk	<i>Wenen</i>	X	X
Oost-Timor		Ambtsgebied FIT Jakarta	
Pakistan	<i>Islamabad</i>	Via AWEX	
Palestijnse Gebieden		Ambtsgebied FIT Caïro	
Papoea-Nieuw-Guinea		Ambtsgebied FIT Canberra	
Paraguay		Ambtsgebied FIT Buenos Aires	
Peru		Antenne via FIT Santiago de Chile	
Polen	<i>Poznan</i>	X	
	<i>Warschau</i>	X	
Portugal	<i>Lissabon</i>	X	
Qatar	<i>Doha</i>	X	
Roemenië	<i>Boekarest</i>	X	
Rusland	<i>Moskou</i>	X	Representative office
	<i>Nizhny Novgorod</i>	X	
	<i>Sint-Petersburg</i>	X	
Rwanda		Ambtsgebied BIE Nairobi	
San Marino		Ambtsgebied Bologna	AWEX
Saudi-Arabië	<i>Riyad</i>	X	
Servië	<i>Belgrado</i>	Via BIE	
Sierra Leone		Ambtsgebied AWEX Abidjan	

Singapore	Singapore	X	X ³³
Slovenië	Ljubljana	Ambtsgebied AAVR Wenen	X
Slowakije	Bratislava	Ambtsgebied AAVR Wenen	Via AWEX
Soedan		Ambtsgebied FIT Caïro	
Spanje	Barcelona	X	X
	Madrid	X	
Sri Lanka		Antenne via FIT New Delhi	
Swaziland		Ambtsgebied AAVR Pretoria	FIT
		Johannesburg	
Syrië	Damascus	Via AWEX	
Tadzjikistan		Ambtsgebied AWEX Almaty	
Taiwan	Taipei	X	
Thailand	Bangkok	X	
Togo		Ambtsgebied AWEX Abidjan	
Tsjaad		Ambtsgebied FIT Caïro	
Tsjechië	Praag	Ambtsgebied AAVR Wenen	X
Tunesië	Tunis	Via AWEX	
Turkije	Istanbul	X	
Turkmenistan		ambtsgebied Istanbul	AWEX
Uruguay	Montevideo	Via BIE	
V.A.E.	Abu Dhabi	X	
	Dubai	X	
Venezuela		Antenne via FIT Mexico	
Verenigd Koninkrijk	Edinburgh	X	
	Londen	X	X

³³ De Technologieattaché Singapore is binnen zijn specialisatie verantwoordelijk voor Zuid-Oost-Azië, India, Australië en -in afwachting van een Technologieattaché in Shanghai- voor China

Verenigde Staten	Atlanta	X	
	Chicago	X	
	Los Angeles	X	X ³⁴
	New York	X	X ³⁵ X
	San Francisco	X	
Vietnam	Hanoi	X	
Zuid-Afrika	Johannesburg	X	
	Pretoria	X ³⁶	
Zuid-Korea	Seoel	X	
Zweden	Stockholm	X	Via hoofdkantoor
Zwitserland	Genève	X ³⁷	Via AWEX – multilaterale aangelegenheden voor FIT
	Zurich	X	

³⁴ De Technologieattaché Los Angeles is binnen zijn specialisatie verantwoordelijk voor VS en Canada

³⁵ De Technologieattaché New York is binnen zijn specialisatie verantwoordelijk voor VS, Canada en Brazilië

³⁶ Kantoren in Pretoria, Lilongwe en Maputo

³⁷ Multilaterale organisaties; standplaats Brussel

Bijlage 5. Lijst van engagementen in het hoofdstuk 'Buitenland en ontwikkelingssamenwerking' van het Regeerakkoord 2014-2019**Hoofdstuk 23 Buitenland en ontwikkelingssamenwerking****Een sterk en ambitieus Vlaams Buitenlands Beleid**

- Het departement internationaal Vlaanderen bewaakt, als volwaardig Vlaams ministerie van buitenlandse zaken de internationale beleidscoherentie van Vlaanderen en staat in voor de coördinatie.
- We voeren een autonoom, volwassen en professioneel Vlaams buitenlands beleid dat (1) werkt aan een eigen en gerichte profilering van Vlaanderen in het buitenland, (2) inzet op internationaal ondernemen en een doelgerichte economische en publieksdiplomatie, (3) een sterke en meer rechtstreekse stem heeft in de EU, (4) een actief en gefocust buurlandenbeleid en multilaterale aanpak heeft en (5) inzet op ontwikkelingssamenwerking.
- We hebben aandacht voor de externe en internationale dimensie van alle interne bevoegdheden van Vlaanderen.
- Ook onze unieke rol als deelstaat in het multilaterale gremium bouwen we resoluut verder uit.
- Onze vertegenwoordigers in het buitenland staan ten dienste van de voltallige Vlaamse Regering en informeren de Vlaamse Regering over de relevante ontwikkelingen in hun ambtsgebied.
- Een professionele Vlaamse diplomatie vereist de ontwikkeling van een Vlaamse diplomatieke loopbaan. We willen een verbeterd diplomatiek statuut voor onze vertegenwoordigers. Daarvoor moeten de samenwerkingsakkoorden betreffende de gewestelijke vertegenwoordigers worden aangepast aan de institutionele realiteit in Europees en Belgisch verband. Tegelijk scheppen we voldoende stages, opleidingen en mobiliteit voor de personeelsleden van de buitenlandse vertegenwoordigingen.
- Ten slotte krijgt de vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering bij de internationale instellingen in Geneve een vaste werkplek in Geneve.
- We verdiepen het Vlaamse postennetwerk en breiden het netwerk van FIT uit.
- We bouwen het postennetwerk van de vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering verder uit op basis van een SWOT-analyse naar Scandinavië, de Westelijke Balkan, de BRIC landen of de MINT-landen.
- We brengen in elk partnerland de vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering, FIT en Toerisme Vlaanderen zoveel mogelijk samen op één werkplek met één centraal aanspreekpunt en één gezamenlijk actieprogramma en missiedocument. Indien meerdere buitenlandvertegenwoordigers in hetzelfde land op post zijn, krijgt de vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering een coördinerende taak.
- Om de vertegenwoordigingen van de Vlaamse Regering te versterken moedigen we detacheringen vanuit de beleidsdomeinen aan.
- We werken aan een verdere professionalisering van de Vlaamse protocoldienst. Om de internationale zichtbaarheid van Vlaanderen te verhogen, moeten de intra-Belgische protocolaire afspraken herzien te worden.
- We sturen aan op een meer dynamische werking van de ICBB waar ook ontwikkelingssamenwerking op de agenda staat.
- We optimaliseren de bestaande subsidiesystemen.
- We ratificeren het Minderhedenverdrag van de Raad van Europa niet.

Een sterk Vlaanderen in een sterk Europa

- We kiezen voor een gedragen Europese samenwerking die steunt op de directe betrokkenheid van de burgers en die diversiteit – waaronder talen – koestert.
- We volgen niet alleen de Europese agenda proactief op, maar bepalen hem ook actief mee.
- Initiatieven met coalities van andere Europese topregio's - zoals Vanguard op het vlak van het Europese industriebeleid - verdienen navolging.
- We versterken tegelijk de gedegen voorbereiding van en tijdige betrokkenheid van relevante stakeholders bij Europese dossiers.
- Het Departement internationaal Vlaanderen bewaakt de coherentie en coördinatie van de Vlaamse standpuntbepaling in de EU.
- We vergroten de interactie tussen de Vlaamse en de Europese instellingen. Eerst en vooral articuleren en communiceren we onze standpunten en visie over de EU duidelijker en doelgerichter. Dit betekent o.a. dat we zoveel mogelijk rechtstreeks rapporteren aan de EU. Omgekeerd vragen we aan de EU waar mogelijk informatie rechtstreeks aan Vlaanderen te bezorgen. We vragen dat de EU de eigen Vlaamse programma's en plannen voor structurele hervormingen (zoals het hervormingsprogramma en het stabiliteitsprogramma) apart beoordeelt en afzonderlijke aanbevelingen doet.
- Met het oog op een goede opvolging van de verschillende raadsformaties detacheert elk Vlaams beleidsdomein een ambtenaar (minstens deeltijds) naar de Vlaamse permanente vertegenwoordiging.
- We dringen aan bij de federale overheid op een snelle en grondige aanpassing van het samenwerkingsakkoord inzake coördinatie en vertegenwoordiging in de EU. We willen dat de categorieën van de Europese ministerraden worden aangepast aan de institutionele realiteit. De aanpassingen moeten worden doorgetrokken voor de informele raden, werkgroepen en andere vergaderingen. De Vlaamse permanente vertegenwoordiger bij de EU moet structureel deel kunnen uitmaken van de Belgische delegatie in de Europese Raad en de ministerraden.
- We voorzien in een betere ondersteuning van het Vlaams Parlement om de subsidiariteitstoets, zoals voorzien in het Verdrag van Lissabon, uit te voeren.
- De verantwoordelijke ministers zijn beschikbaar voor het Vlaams Parlement om toelichting te geven over de Vlaamse standpunten op Europese ministerraden.
- De Vlaamse Regering blijft een voortrekkersrol vervullen op het gebied van het gebruik van het Nederlands binnen de Europese instellingen en verdedigt het belang van taaldiversiteit.
- De Vlaamse Regering zorgt voor een correcte en snelle omzetting van Europese regelgeving en waakt daarbij over de meerwaarde voor Vlaanderen. Daartoe actualiseren we het draaiboek voor de omzetting van EU-regelgeving en ronden we verdragsprocedures (ook breder dan de EU) snel en correct af, met respect voor de bevoegdheden en rol van het Vlaams Parlement.
- We implementeren EU-richtlijnen niet ruimer of strenger dan strikt noodzakelijk is.
- We vragen ook duidelijke afspraken tussen de federale overheid en de deelstaten over de verdeling van de aansprakelijkheid (bijvoorbeeld voor een Europese boete).
- We ondersteunen het Vlaams-Europees Verbindingsagentschap (VLEVA) als brug tussen Europa, de lokale overheden en het middenveld in Vlaanderen.

Internationaal ondernemen

- We werken één internationaliseringsstrategie uit voor de Vlaamse economie met Flanders Investment & Trade (FIT) - als gespecialiseerd, zelfstandig en flexibel agentschap met aansturing vanuit het bedrijfsleven via de Raad van Bestuur - als centrale actor.

- Om de verdere internationalisering van de Vlaamse economie te bewerkstelligen, worden het financiële instrumentarium en het netwerk van FIT in het buitenland gericht ingezet door differentiatie naar doelgroepen en door een grotere focus op groeilanden.
- Een verhoogde capaciteit in het buitenlandse netwerk van FIT is nodig voor een meer doorgedreven ondersteuning én om flexibel te kunnen inspelen op opportuniteiten in nieuwe, opkomende en snelgroeiende markten (bijvoorbeeld Afrika).
- Economische zendingen van FIT zijn een belangrijk instrument in de promotie van de Vlaamse export en voor het aantrekken van buitenlandse investeringen. De zendingen van het Agentschap voor buitenlandse handel dienen aanvullend te zijn ten aanzien van de economische zendingen van FIT en moeten een meerwaarde betekenen voor onze bedrijven. Om daarvoor ruimte te creëren, verminderen we binnen het agentschap voor buitenlandse handel het aantal zendingen van het agentschap tot 2 per jaar en verminderen we overeenkomstig onze dotatie.
- FIT moet een proactievare en gerichtere differentiatiestrategie voor buitenlandse investeringen kunnen voeren, met de slimme specialisatiestrategie en speerpuntclusters als basis.
- We zorgen voor een 'strategische innovatiesteun' (naast Strategische Transformatiesteun en STRategische EcologieSteun) ter ondersteuning van het focusstrategie van FIT om gericht buitenlandse investeringen aan te trekken.
- We reiken bovendien instrumenten aan ter verbetering van de algemene kostenpositie van de ondernemingen.
- We ontwikkelen een sterk retentiebeleid om ervoor te zorgen dat buitenlandse investeerders hier blijven.
- We pleiten voor een samenwerking tussen de deelstaten, die een exclusieve bevoegdheid hebben op het vlak van buitenlandse handel en het aantrekken van investeringen, en het federale niveau dat een ondersteunende rol heeft.
- Het sluiten van internationale handelsakkoorden is een belangrijk middel om wereldwijd economische groei te stimuleren, maar ook een instrument voor ontwikkeling en duurzame wereldhandel.
- In deze internationale handelsakkoorden ijveren we voor respect voor arbeids- en milieunormen maar in een Europees en internationaal verband zodat we onze eigen bedrijven geen concurrentieel nadeel opleggen.
- We willen dat in de Vlaamse handelsbalans ook de intergewestelijke handelsstromen worden verrekend en dat de EU en andere internationale organisaties meer gebruik maken van regionale statistieken.
- We investeren in de samenwerking met de Nationale Bank van België voor meer en betere gegevens ook in kennisopbouw en relevante dataverzameling en
- Analyse over de Vlaamse uitvoer en kapitaalstromen vanuit en naar Vlaanderen

Een doelgerichte culturele, academische en publieksdiplomatie

- We ontwikkelen een geïntegreerde strategie voor een economische, academische, culturele en publieksdiplomatie van de Vlaamse overheid.
- We versterken en verdiepen de publieksdiplomatie van Vlaanderen.
- We betrekken de buiten- en binnenlandse opinie en opiniemakers bij ons buitenlands beleid en interageren en communiceren met het buitenlands publiek om het beter kennis te laten maken met onze cultuur, idealen en instellingen.
- Brussel, Hoofdstad van Europa, Hoofdstad van Vlaanderen wordt meer uitgespeeld.
- We zetten een conferentiereeks op in Brussel voor een breed Europees en internationaal publiek: "Flanders in Dialogue".

- Met het “Flanders Inspires International Visitors Programme”, een internationaal bezoekersprogramma, laten we buitenlandse “high potentials” kennis maken met Vlaanderen.
- De Vlaamse ministers en ambtenaren zetten zich bij ontvangst van buitenlandse delegaties en op zendingen in voor de promotie van Vlaanderen.
- We voeren een actieve Vlaamse aanwezigheidspolitik op belangrijke en zichtbare toonmomenten in het buitenland met een zo groot mogelijke zichtbare Vlaamse identiteit.
- We werken nauw samen met de kunst- en cultuursector en de universiteiten en hogescholen om Vlaanderen op cultureel en academisch vlak beter op de internationale scène te zetten, onze culturele troeven en academische excellentie uit te dragen en om elkaar wederzijds te versterken in het buitenland.
- Via de vereniging ‘Vlamingen in de Wereld’ betrekken we de Vlamingen die in het buitenland verblijven, actief bij het Vlaams buitenlands beleid.
- We willen dat het stemrecht voor Vlamingen in het buitenland naar regionale en Europese verkiezingen wordt uitgebreid, idealiter via het invoeren van een systeem van e-voting.
- In overleg en in samenwerking met Nederland streven we er naar dat er een kwaliteitsvol aanbod van Nederlandstalig onderwijs in het buitenland blijft bestaan.

Actief en gefocust buurlanden- en multilateraal beleid

- Vlaanderen voert een actief buurlandenbeleid.
- De samenwerking met Nederland en Noordrijn- Westfalen is prioritair (bijvoorbeeld inzake economische concurrentie, innovatie, leefmilieu, mobiliteit, vergrijzing, taal en cultuur).
- We zetten in op de driehoek Vlaanderen, Nederland en Noordrijn-Westfalen; niet alleen bilaterale samenwerking, maar ook trilaterale samenwerking zodat Nederland, Noordrijn-Westfalen en Vlaanderen hun gezamenlijke belangen nog beter kunnen verdedigen.
- We versterken de banden met landen, deelstaten en regio’s met gemeenschappelijke belangen.
- Met onze buurlanden en buurtregio’s, zoals Noord-Frankrijk, bouwen we ook via de Europese Groepering Territoriale Samenwerking (EGTS) grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden uit met het oog op een grotere cohesie op zoveel mogelijk bevoegdheidsdomeinen.
- Ook de Benelux blijft een belangrijk instrument in ons buurlandenbeleid.
- We onderzoeken in overleg met Nederland en andere actoren op welke manier we in 2015 de verwezenlijkingen van Willem I passend onder de aandacht kunnen brengen.
- We werken beknopte bilaterale strategienota’s uit.
- De in Vlaanderen opgebouwde expertise en deskundigheid willen we benutten in het Vlaamse buitenlands beleid (bijvoorbeeld onze expertise in de maritieme & portuaire sector en milieutechnologie). We bekijken welke instrumenten we hiervoor kunnen ontwikkelen.
- In het kader van de herdenking van de Grote Oorlog moeten de herdenkingstuinen in het buitenland ertoe bijdragen dat ook na 2018 internationale aandacht is voor Flanders Fields en Vlaanderen als vredesbestemming.
- In 2015 nemen we in samenwerking met Toerisme Vlaanderen en de lokale partners initiatieven om de eerste gasaanvallen in Flanders Fields op een gepaste en serene wijze te herdenken.
- De centrale projectgroep en het projectsecretariaat WOI staan in voor de organisatie van permanent overleg en de uitwisseling van informatie tussen de diverse partners en niveaus.
- Vlaanderen draagt zorg voor een gecoördineerd, gefocust en coherent beleid tegenover de internationale organisaties die van belang zijn voor Vlaanderen.

- We stimuleren Vlaamse jongeren om deel te nemen aan stages bij internationale organisaties.
- We bekijken hoe we meer betrokken kunnen zijn bij de besluitvorming van de meest relevante internationale organisaties.
- We willen dat het kaderakkoord inzake de vertegenwoordiging in internationale organisaties wordt aangepast aan de institutionele realiteit.
- Om een laattijdige of overhaaste ratificatie van internationale verdragen te vermijden, willen we op voorhand betrokken en ingelicht worden wanneer de federale overheid over een internationaal verdrag of akkoord onderhandelt.
- We pleiten, conform de nota "mensenrechten en Vlaams internationaal beleid", voor een actief mensenrechtenbeleid met onze waarden als belangrijkste leidraad en de EU als belangrijkste hefboom.

Ontwikkelingssamenwerking

- We zetten onze middelen in op de meest efficiënte manier, vermijden versnippering en kiezen voor een duidelijk concentratiebeleid.
- We kiezen voor een beperkt aantal thema's waarin wij een grote deskundigheid en ervaringen hebben en het verschil kunnen maken (zoals ondernemerschap, onderwijs, landbouw en seksuele en reproductieve gezondheidszorg).
- Gender is een transversaal thema binnen de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking.
- Dit alles gebeurt steeds in overeenstemming met de internationale consensus over goede donorpraktijken.
- We focussen op eigenaarschap en zelfredzaamheid.
- Om redenen van concentratie en continuïteit blijft de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking gericht op een beperkt aantal landen in Zuidelijk Afrika waarmee we strategienota's uitwerken.
- Zuid-Afrika blijft een partner in het Vlaamse buitenlands beleid maar gezien de economische ontwikkeling van dit land evalueren we hun positie als partner van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking.
- Vlaanderen schrijft zich in in de Post 2015 VN agenda waarbij gestreefd wordt naar de integratie van de ontwikkelingsagenda en de duurzame ontwikkelingsagenda (klimaat).
- We ondersteunen de rol van elke pijler van de ontwikkelingssamenwerking: overheden, internationale organisaties, private organisaties, NGO's en samenwerkingsverbanden.
- We blijven ook investeren in onder meer de 4de pijlerwerking en gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking.
- Via het onderwijs en de media sensibiliseren we het brede publiek voor de ontwikkelingsproblematiek en creëren we draagvlak.
- We steunen ook projecten voor microfinanciering.
- We organiseren tweemaaljaarlijks een Vlaamse Staten-Generaal voor de ontwikkelingssamenwerking om met onze partners ideeën uit te wisselen en te netwerken.
- We leveren inspanningen om onze bijdrage aan de 0,7% norm te realiseren.

Beleid inzake in-, uit- en doorvoer van strategische goederen

- Inzake de handel in strategische goederen streven we naar een evenwichtige en verantwoorde afweging van ethische, economische en veiligheidselementen.
- Over het eindgebruik vindt afdoende informatie-uitwisseling plaats tussen de ondernemingen en de overheid.
- We verkorten de doorlooptijd van de dossiers door o.a. de samenwerking tussen alle bevoegde instanties te bevorderen en de samenwerking met de Douane te optimaliseren.

- Vlaanderen zal mee waken over het respecteren van de internationale afspraken aangaande de sanctieregimes.
- We sluiten een samenwerkingsakkoord inzake nucleaire export.

ⁱ Er is geen exact cijfer bekend over de omvang van die bijdrage, aangezien deze landen hun hulp niet rapporteren aan de OESO